

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
30 din, za inozem-
stvo 50 din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

Slika Marije Pomagaj
z Brezji naj kraljuje v
vsaki slovenski hiši!

SVENEC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Brezmadežna

Tone Kralj: Brezmadežna
(v kapeli dijaškega Cirilovega doma — 1940)

Kakor vsako leto, tako se tudi letos zbira katoliška mladina na današnji dan ob svoji nebeski Materi, češče v Njej Njeno brezgrešnost in postavljajo jo za svojo obrambo proti zasledovanju hudobnega duha in njegovih slasti. Marija, čista, brez madeža že spočeta in Devica-Mati, ki je tudi Sina spočela brez madeža, Najčistejša žena, povzdignjena nad vse žene, vedno brez greha, je le kot taka mogla postati Mati Odrješnikova in pomagala kot nova Eva k prerojenju in odrešenju sveta. Na drugi strani pa je Satan, vedno duše zalezujoč duh, nudeč vse strasti in slasti zemskemu človeku in vabeč ga v zanke zapeljivega sveta, zanikajoč Boga, Marijo in vse svetnike božje, nudeč tistim, ki mu slede, gospodstvo nad svetnimi dobrinami in radost telesa. To sta dva svetova kakor sta dva svetova Luč in Tema, Duh in Gmota. Slovenski katoliški dijak pa si je izbral za svojo vodnico Luč, najvišjo svetlobo, ki veže s svojo žarkostjo dušo k sebi in jo osvobaja vezi strasti, mu daje moč, da svobodno odloča o svojem duhovnem gledanju, ki ga ne moti slast materializma, kateremu se vdaja današnji čas. Ta je ves zidan na gmoti in gmotnih užitkih, na sproščenosti osebnih mikov, slasti in koristi, na grehu vseh peterih čutov in na grehu razuma posebej, zanikajočega bivanje Boga: to je tisti Satan, na katerega je stopila Zena in je kači glavo strla Marija Brezmadežna, Zmagovalka greha, Mati in Vzgojiteljica tistega, ki je svet Odrješil — odrješil s svojo priprošnjo svet hudobnega zalezovanja in vzbudi v nas moč, da bomo Tvoji vitezi in s Tabo vred pokončevalci zla v sebi in svetlu!

Tako kliče k Njej danes slovenska mladina in z njo vsi častilci Marijini, zbrani v Njenih družbah in poveljujoč jo v svojih vsakdanjih pozdravih: Zdrava, Marija! Avel! Ko vihtimo meč proti lastnemu sovražniku v sebi, ga vihtimo z Njenim sladkim imenom — in verujemo v zmago. In ko se kot vitezi zaganjamo v ovire, ki jih stavljajo omame sveta čistemu duhovnemu življenju, jih premagujemo s ščitom v roki, na kateri je Njen monogram, Njeno ime: Marija! Saj si mi verujemo, da Ona ne zapuša svojih vojščakov, ki gredo v boj za čistost današnjega življenja, za novo duhovno podobo sveta, za preorenje obličja zemlje z Njenim imenom: Marija!

Marija, odrešiteljica naših strasti, ideal vse ženskosti, naj posveti naši mladini oči, da bo gledala v vsaki ženski odsvit Njene ženskosti, Njenega čistega deklišstva in bo čuvala najlepšo Njeno dediščino: čistost srca. Odstre naj zmaterializiranemu človeštvu lažno mreno s pogleda, ko se v lastno pogubo roga bogatemu blagoslovu materialstva, ki ga ne ceni po duhovni vrednosti kot soustvarjanje obličja človeškega po obličju božjem, kvečjemu ga ceni kot plojenje človeške pasme, dobrodošlo za širjenje oblasti lastnega plemena; sicer pa materinstvo razdira, onečašča, zlorablja. V tem vidimo današnjega ognjenega zmaja, uničujočega v osnovi človeštvo, nudečega mu samo opoj slasti, odvzemajočega pa mu smisel za žrtvovanje. Prav to, v čemer je Marija največji ideal vsemu človeštvu, ko mu je varuhinja devišstva, zaščitnica materinstva, posveiteljica družinskega življenja in vzgojiteljica otrok! Odkriva svetu vrednost žrtve, vrednost dušne lepote nad telesno, ki nudi Njenemu zoperniku snov za tekmovanja, ustvarja močne in silne duše, ki se zaradi Boga znajo odreči

Italijani na tretji utrjeni črti

Na vseh treh bojnih odsekih se razvijajo hudi boji, pri katerih igra glavno vlogo bombnik in bajonet

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 7. decembra. AA. Stefani: Uradno poročilo št. 184 glavnega stana italijanskih oboroženih sil se glasi:

V Albaniji nadaljuje sovražnik s pritiskom proti našemu skrajnemu levemu krilu v planinskem vencu, zahodno od Podgradca. Na ostalem delu bojišča uprizarja sovražnik krajevne napade pri Argirokastu. Naši protinapadi so nam omogočili vzeti nazaj različne postojanke. Alpinski bataljon »Bolzano«, 2. polk bersaljerov in 26. pehotni polk armadnega zbora so se posebno izkazali. Naše letalstvo je navzlic neugodnim vremenskim razmeram in hudem protiletalskem ognju izvedlo številne napade z nizkimi poleti in bombardiralo čete, motorna vozila, proviantne kolone in pretrgalo poti ter zadalo udarce središčem, od koder prihajajo ojačenja. Vojaški objekti v Arti so bili hudo bombardirani. V Erzekiju je bila povzročena škoda na skladišču streliva.

Grška poročila

Atene, 7. decembra. t. Atenska agencija: Poročilo št. 41 grškega generalnega štaba se glasi:

Na levem krilu naše bojne črte v Albaniji so grške čete po hudih bojih zlomile sovražnikov odpor na reki Bistrici, ki so jo prekoratile in končno včeraj zasedle pristanišče Santi Quaranta (Porto Edda). Grške čete so takoj korakale dalje in potiskale nasprotnika proti severu. Preden je sovražnik zapustil Santi Quaranta, je mesto oplenil in zažgal. V pristanišču smo zajeli do polovice v vodi ležeči italijanski rušilec, na katerega so pred nekaj dnevi zavezniška letala vrгла bombe. Boji so se nadaljevali na vseh ostalih odsekih bojne črte ter se razvijajo uspešno za grško orožje. Vojni plen še ni preštel.

V propagandnem ministrstvu so časnikiarjem pojasnili poročila z bojišča v tem smislu, da so se Italijani iz Santi Quaranta umaknili v dveh kolonah, od katerih prva je na poti proti Himari, druga pa se skuša prebiti skozi soteske proti Argirokastu. Ker so grške čete že prodrle do te ceste in je Argirokast že zaseden od grških čet, so prizadevanja te sovražne kolone brezuspešna. Od Premetija so grške čete prišle do gorskega prelaza tik nad mestom Klisura, ki ga že obstreljujejo. Na severnem odseku so grške čete zasedle vso planino Kamia in Mokro planino. Boji tamkaj še trajajo. Topništvo hudo deluje, toda glavno orožje na tem odseku je bajonet.

Zastopnik vlade je časnikiarjem pojasnil, da naj nikar ne pretiravajo svojih poročil. Grški generalni štab postopa zelo previdno in skrbno pazi, da se vsa albanska fronta premika naprej kot ena sama velika enota po skupnem načrtu, ter ima vedno pred očmi možnost, da nasprotnik lahko vsak čas začne s protiofenzivo, ki grške armade na nobenem odseku ne sme najti nepripravljen ali v slabih postojankah.

Argirokastu gori Hudi boji za goro Carakek, ki so jo Grki zavzeli

Newyork, 7. decembra. b. Dopisniki ameriških agencij poročajo z raznih bojišč v Albaniji, da so zlasti včeraj divjale hude borbe okrog Argirokasta, kjer je grško vojaštvo ponovno prešlo v napade na nož. Boji se vodijo med luko Santi Quaranta in Argirokastom. Velik del Argirokasta je v plamenih in je deloma že izpraznjen od italijanskih čet.

Najhujši napadi Grkov so bili v petek popoldne, ko so nastopili zopet grški planinski oddelki evzonov in nasokčili italijanske postojanke na vrhu Carakek. Italijanski planinci so odbili napad grških evzonov z velikimi izgubami na obeh straneh. Naknadno pa prihajajo poročila, da je grško vojaštvo dobilo močne okrepitve in da so zadnje napade evzonov podprle močne letalske sile, ki so na nasprotnika vrgle na stotine bomb ter zlomile strategične postojanke in strojniška gnezda na Carakeku. Ameriški poročevalci z grških bojišč javljajo, da grška vojska nadaljuje pritisk v smeri proti Elbasanu. Glavni boji so se vodili v teku včerajšnjega dne ob rekah Škumba in Devoli.

Grški vdor med albanske petrolejske vrelce

Atene, 7. decembra. t. Associated Press: Po močnejših poročilih so Grki napravili velike na-

pore na odseku med reko Škumba in Devoli, kjer ležijo znani albanski petrolejski vrelci, od koder se Italija zalaga z gonilnim gorivom. Grške čete so zasedle višine, od koder lahko streljajo na petrolejsko kotlino. Grški in zavezniški bombniki so zelo živahni na tem odseku ter pomagajo pehoti s tem, da ji trebijo pot in vnašajo zmedo v sovražnikovo obrambo.

Proti Elbasanu

Atene, 7. decembra. t. Associated Press: Po najnovejših poročilih se nahajajo sedaj prvi napadni oddelki grške pehote, ki prodirajo proti Elbasanu, le še 20 km od tega mesta.

Angleška poročila

Angleško letalstvo pomaga Grkom v bojih v Albaniji

Atene, 7. decembra. t. Atenska agencija. Poveljstvo angleškega letalstva poroča:

V zadnjih štiridesetih dneh, odkar traja vojna v Albaniji, so angleška letala izvedla skupno štiri-deset različnih napadov na mesta in postojanke v Albaniji, kjer je bilo bombardiranih predvsem 11 najbolj važnih krajev. Angleški letalci so neprestano v zraku. Tisoče ton bomb je bilo že vrženo na sovražnika. Obstreljevanje s strojnimi z letal je bilo grški pehoti v veliko pomoč. Kadar koli se pojavijo italijanski strmoglavi in hočejo ovirati Grke, že nastopijo angleški bombniki, ki nasprotnika takoj razprše. Angleško poveljstvo prenaša na grška bojišča topove, strojnice in bombe kar v letalih, ker je to bolj hitro. Grške čete, ki napredujejo po gorovju, dobivajo strelivo, orožje in živež kar s pomočjo letal. Angleško letalstvo je v glavnem tudi preprečilo izkrcavanje italijanskih okrepitev v albanskih pristaniščih.

Valona in Drač bombardirana

Včeraj in danes so angleški bombniki bombardirali Valono in Drač. Valona je imela svoj dvajseti obisk. Uničene so bile pristaniške naprave, skladišča in ladje. Isti uspeh je bil dosežen v Draču. Skupine angleških bombnikov so preganjale sovražnika na vseh odsekih albanskega bojišča.

Argirokastu je zažgan in gori. Sovražnik ga je zažgal pred svojim umikom.

Angleška letala so včeraj silovito napadla albansko pristanišče Valono in povzročila velika razdejavanja na pristaniških napravah in skladiščih. Bombe so dvakrat zadele neko 10.000 tonsko italijansko prevozno ladjo. Luka je opustošena. Mnogo dvigal (žerjavov) je bilo uničenih. Zadeto je bilo skladišče streliva, iz katerega so se dvigali ogromni stebri črnega dima. Piloti so na svojem povratku izjavili, da je bil to najuspešnejši letalski napad angleških letal, odkar traja grško-italijanska vojna.

Angleška poročila o bojih pred Klisuro in težavnih nalogah na poti v Berat in Elbasan

Atene, 7. decembra. t. Reuters: V grških mero-dajnih krogih in v grškem časopisju zelo previdno govorijo o grškem napredovanju v Albaniji. Listi poudarjajo, da bo treba premagati še mnogo težav, preden bo dosežena tretja italijanska utrjena črta.

Santi Quaranta so Italijani izpraznili že pred tremi dnevi in šele sedaj so Grki mesto zasedli z bajonetnim napadom.

Glede bojev pri Klisuri še ni podrobnih poročil. Pred Klisuro se nahajajo znane tesni, skozi katere se vije reka in cesta. Grki pritiskajo naprej z veliko silo, že zaradi tega, da bi Italijanom ne dali nobenega miru in jim ne dovolili, da se ustavijo.

Na severnem odseku brani planina Travica in druge visoke gore pot v osrčje Albanije. Grški generalni štab postopa silno spretno s tem, da zabija majhne žepce v sovražno bojišče. Na severu se razvijata dve bojišči, eno je usmerjeno proti Beratu, drugo proti Elbasanu, toda ponovno je treba poudariti, da ločijo Grke do teh mest še velike razdalje in da mora grška pehota prej očistiti vso italijansko drugo obrambno črto, preden bo začela ogražati Berat in Elbasan.

Ameriški poročevalci

o grški taktiki in o ujetnikih

Ameriški poročevalec Associated Press pa poroča, da italijansko letalstvo hudo deluje na severnem odseku. Iz tega sklepajo, da se hočejo Italijani na vsak način ustaviti na severu in da smatrajo grško ofenzivo na tem prostoru najbolj nevarno za položaj svoje armade v Albaniji. Ako bi morali Italijani odrediti umik na severu, se ne morejo ustaviti pred Elbasanom, kar bi lahko pomenilo uvod v splošno katastrofo na albanskem bojišču. Ameriški poročevalec poroča dalje, da je dobil s srednjega in severnega odseka bojišča poročila, da prihajajo vedno večje množine italijanskih vojni ujetnikov v grško zaledje. Grki so italijanske ujetnike namestili več ali manj po vojašnicah v notranjosti Epira in grške Makedonije. Tudi na Krfu jih imajo v trdnjavi več sto. Morda upajo, da italijanski bombniki ne bodo metali bomb na te kraje.

Z naše meje

Belgrad, 7. decembra. m. Današnja opoldanska »Pravda« prinaša iz Aten naslednje poročilo: Snoci je bilo v ministrstvu za tisk izdano poročilo o operacijah na bojišču v Albaniji. Poročilo poudarja, da so se boji na vseh bojiščih nadaljevali z veliko srditostjo. Grške čete so zavzele vasi Hagi Sarando in mesto Santi Quaranta. Italijanske čete so evakuirale Argirokastro. Italijanske čete so se v teh krajih ogorčeno upirale. Na severu so se italijanske čete umaknile proti Delvinu, z odseka pri Argirokastu pa so se italijanske čete umaknile proti Tepelenju. Grške čete ogražajo pokrajino med Devolijem in Škumbo. Ta pokrajina je zelo važna zaradi petrolejskih izvirov.

Belgrad, 7. dec. m. Iz Djevdjelije poročajo, da so po grških poročilih grške čete napredovale na

Nadaljevanje na 2. strani

Zemljevid k vojni v Albaniji: Črna debela črta pomeni bojišče pred 8 dnevi. Danes je bojišče povsod pomaknjeno naprej. Na jugu so Grki zasedli pristanišče Porto Edda (Santi Quaranta), v sredini so v Argirokastu, severno od tega mesta pa prodirajo proti Tepeleni. Na severu pa ima grško prodiranje dve smeri iz Podgradca: 1. proti Beratu, 2. proti Elbasanu. — Križasta črta pomeni mejo med Albanijo in Grčijo. Pikčasta črta pa bojišče, do katerega so Italijani v prvem zletu prodrli v Grčijo.

Italijanski guverner Dodekaneza zamenjan

Rim, 7. decembra. DNB: Novi guverner Dodekaneza in poveljnik tamkajšnjih čet, general Bastico, se je rodil 1876 v Bologni. Udeležil se je tripolitske in svetovne vojne. V španski vojni se je general Bastico odlikoval kot poveljnik italijanskih čet, ki so zasedle Santander. Decembra 1937 je bil povzidan za poveljnika armade. Član italijanske senata je od leta 1939. Dosedanji guverner na italijanskem Dodekanezu, ki je bil odstavljen, je bil general de Vecchi. Razlogi za spremembo niso objavljeni.

Newyork, 7. decembra. b. United Press poroča iz Rima, da je general Cesare Mario de Vecchi, bivši guverner italijanskih čet na Egejskem morju, eden izmed onih, ki so svojočasno spremljali Mussolinija pri pohodu na Rim, odstopil. Ta general je imel zelo visoke položaje v italijanski vladi in je bil znan po svoji odkritosrčnosti. Bil pa je tudi član fašističnega kvadrumvira.

Newyork, 7. decembra. b. Dopisnik CDC poroča iz Rima, da je za novega guvernerja Dodekaneških otokov in poveljnika italijanske vojske na Egejskem morju imenovan general Ettore Bastico, ki spada med najintimnejše prijatelje ducja.

Cavallero — Keitel

Newyork, 7. decembra. b. Iz verodostojnega vira v Rimu poročajo, da se bo novi šef italijanskega generalnega štaba general Cavallero v najkrajšem času sestal s šefom nemškega generalnega štaba maršalom von Keitelom.

Zagrebska vremenska napoved: Megleno in deževno.

Politični zapiski

Bitoljski teden slovenskega dijaštva

Slovensko dijaštvo je pretekli ponedeljek začelo svoj bitoljski teden, zbiranje prostovoljnih darov med dijaštvom za naš južnovzhodni mejnik, Bitolj. To prostovoljno nabiralno akcijo na slovenskih šolah vodi Slovenska dijaška zveza, ki je predstavnika kulturna organizacija slovenskega dijaštva. To dejanje slovenskega dijaštva moremo res imenovati izraz plemenite tekme narodne zavesti in državljankega ponosa med slovenskimi dijakmi. Slovenski dijak je sicer sam revež in zato bodo gmotni uspehi njegove prostovoljne zbirke brez dvoma skromni. Toda ne gre za to, ali se nabere med slovenskim dijaštvom za jugoslovanski Bitolj nekaj dinarčkov več ali manj, marveč gre pred vsem za to, da je slovensko dijaštvo vse slovenski in jugoslovanski javnosti dalo prekrasen vzgled žrtvovanja za veliko skupno domovinsko misel, kar je zlasti v teh časih veličanskega pomena. Iz vsega srca pozdravljamo to pobudo Slovenske dijaške zveze ter želimo, da bi bitoljski teden še bolj kot v gnetnem, tudi v moralnem oziru dosegel svoj namen med slovenskim dijaštvom in našo javnostjo. Včeraj je bil zadnji dan bitoljskega tedna našega dijaštva, ki nanj opozarjamo slovensko javnost, veleč, naj sledi plemeniti vzgled svojih mladih sinov — svojega idealnega dijaštva, ki je njegovo geslo pri študiju in delovanju: »Bog, narod, država!«

Časi se vedno spreminjajo

Nemško glasilo »Deutsche Nachrichten« prinaša pod naslovom »Časi se spreminjajo, gospod rektor!« dolg članek, ki se peča z govorom rektorja mariborske bogoslovne visoke šole v Mariboru g. dr. Hohnjeja, ki je na obnem zboru mariborske Prosvetne zveze govoril o slovenstvu in o slovenskem življenjskem prostoru ter na katerem mora Slovenec biti gospodar, ter pri tem navajal besede škofa Slomška. Slomšek je leta 1848 namreč zapisal, kakor je navajal v govoru g. rektor: »Nevarnost je, da bodo Nemci pilili našo materino kri ter nam še vzeli sveto vero.« — Na ta govor g. rektorja je nemško glasilo za Slovenijo, ki izhaja v Zagrebu, napisalo dolg članek, kjer med drugim pravi: »Teorija neomejenega gospodarstva se danes ne bo dala več urediti. Leta 1940 nemška narodna skupina v Evropi, torej tudi v Sloveniji, ne pozna več pojma »gospod« in »hlapec«, kar sta zadnji dve leti tako izobraženemu gospodu, kakršen je rektor kake bogoslovne visoke šole, se lahko dopovedali.« Dalje pravi list: »K nemškemu narodu spada vsak Nemec, kjer koli na svetu prebiva. Mi smo živ organizem ter se sklicujemo na svojo božjo in naravno življenjsko pravico... Sicer pa je dobro, da se zunanja politika ne dela v Mariboru...« — K temu članku nemškega glasila bi brez oziroma na ton do g. rektorja omenili tole: Docela se strinjamo s stališčem nemškega glasila, ki brez dvoma ne velja le za Nemce, temveč tudi za Slovence. Kjer koli na svetu živi kak Slovenec, je član slovenskega naroda, ki se prav tako, kakor Nemci, mora sklicevati na svojo božjo in naravno življenjsko pravico. Prav tako radi jemljemo na znanje, da zdaj nemška narodna skupina ne pozna več pojma »gospod« in »hlapec«, v čemer se biva vedno razlikuje od nekdanjih štajerskih in koroških nemškutarjev, kateri so slovensko ljudstvo imeli za hlapce, sebe pa za gospoda. To je bil tisti kamen spotike, ki je nemstvu v preteklosti tako silno škodoval na ugledu. Listu, ki kot mlad list gotovo ne pozna slovenske narodne zgodovine, bi radi omenili še, da je slovenski narod stoletja dolgo bil v boju s potujčevalci, ki so se kot tuji uradniki naseljevali med Slovence, da bi nas potujčili. Vkljub vsestranskim podpori od strani države se jim to ni posrečilo. Vkljub vsej državni sili in vkljub vsemu nasilju priseljenih potujčevalcev smo se vzdržali na svoji zemlji. Rea je, da smo glasno klicali, naj nam dajo našo božjo in naravno pravico. Pa tega niso hoteli. Brez vsake močne državne sile za seboj smo mi mali, naslonjeni zgolj na svojo moralno pravico, obdržali ta kos slovenske zemlje, ki jo naš in ostane naš. Časi med nami so se v zgodovini že prevečkrat spreminjali, da ne bi vedeli: Časi se spreminjajo, naš narod pa ostane s svojo pravico do življenja!

Nemške filme zahteva

Glasilo Nemcev za Slovenijo »Deutsche Nachrichten«, ki izhaja v Zagrebu, prinaša v zadnji številki članek, češ da v Ptuj, Mariboru in Celju kinj dajo le angleške filme, ne pa nemških, kakršne bi tamkajšnje prebivalstvo rajši gledalo. Med drugim pravi: »Podjetnik kina sporoča, da je baje za naša mesta tednik še strogo cenzuriran in s tem predvajanje onemogočeno. Dalje baje filmske izposojevalnice nimajo nobenega nemškega materiala na razpolago. Po pravici vprašamo, kako dolgo bodo še filme tako nasilno dodeljevali in kako dolgo bodo še mesta prejšnje južne Stajerske, Maribor, Ptuj in Celje morala gledati tak filmski material. Gotovo je premnogo nemških filmov, ki jih v Ptuj in drugih omenjenih mestih še niso mogli videti. Upamo, da bo kmalu odpomagano.«

Prosvetno zborovanje v Zagrebu

Dne 6. t. m. se je v Zagrebu začelo veliko prosvetno zborovanje zastopnikov Seljačke slege iz vseh krajev banovine Hrvatske. Zborovanje bo trajalo tri dni ter bodo na njem obravnavali vprašanje zdravja kmečkih otrok, pobiranje nepismenosti med hrvatskimi kmeti, govorili bodo o organizaciji Seljačke slege po Hrvatskem itd. Zlasti pa se bodo pečali s kmečkimi razsodišči, ki jih imenujejo sud dobrih ljudi. Taka sodišča morajo biti ustanovljena povsod, kjerkoli je kaka organizacija HSS. Člani HSS so dolžni vse spore poravnati pred tem sodiščem ter nikakor ne smejo iti iskati pravice pred redno sodišče. Zborovanje bo vodil znani Rudolf Hereceg, udeležili pa se ga bo tudi dr. Maček.

Splitski »Hrvatski glasnik«

Politični HSS v Dalmaciji je imela leta 1934 v Splitu svoje glasilo »Jadranski Dnevnik«, ki pa je leta 1938 prenehal. Namesto njega je začel pozneje izhajati »Hrvatski Glasnik«, ki je bil uradno glasilo HSS za Dalmacijo. Pred nekaj dnevi smo brali, da je iz konzorcija tega lista izstopil dr. Ivo Tartaglia, ki je bil med ustanovitelji tega lista. Kmalu potem smo brali izjavo enega izmed voditeljev HSS, dr. Poduje, ki je povedal, da tudi on izstopa iz konzorcija tega lista, in sicer v soglasju s strankinim tajnistvom v Zagrebu. Zdi pa se, da »Hrvatski Glasnik« prinesel izjavo edinega še delavnega ustanovitelja Stjepana Vidovića, ki pravi, da mora list ustaviti, ker je vse breme, katero je pri izdajanju dnevnika veliko, zdaj padlo nanj. Tega pa ne more sam nositi, zato bo list prenehal izhajati. Vidović še enkrat naglašja, da je bil list v službi politike HSS in dr. Mačka. — Zdi pa se, da so notranje politične težave onemogočile izhajanje lista.

Teleky in Csaki v Belgrad

Prihodnjo sredo podpis važnih listin — Cincar Markovič vrne obisk v Budimpešti

Budimpešta, 7. dec. t. Madžarski ministrski predsednik grof Teleky in zunanji minister grof Csaki bosta dne 11. decembra prišla v Belgrad, da obiščeta jugoslovansko vlado. V njunem spremstvu pride večje število višjih uradnikov madžarskega zunanjega ministrstva in skupina odličnih zastopnikov tiska.

Na merodajnih mestih izjavljajo, da bodo ob priliki tega obiska v Belgradu podpisane neke listine, ki bodo utrdile medsebojne prijateljske odnose med Madžarsko in Jugoslavijo. Govorijo tudi o podpisu nenaprednega pakta po vzorcu pakta, ki je bil pred leti podpisan med Italijo in Jugoslavijo.

V političnih in diplomatskih krogih izjavljajo, da ima ta obisk velik pomen za nadaljno ohranitev miru na jugovzhodu Evrope in da bo pomenil začetak novega izvornega dela za mir.

Madžarski listi danes objavljajo v veliki opremi, da bo jugoslovanski zunanji minister g. Cincar Markovič vrnil obisk madžarskim državnikom.

Budimpešta, 7. dec. m. TCP. Današnji »Magyar Ország« prinaša pod velikim naslovom poročila, da bo jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar Markovič obiskal Budimpešto, in objavlja celotni članek »Vremena« o jugoslovansko-madžarskem prijateljstvu.

Letalska akademija ustanovljena

Belgrad, 7. dec. m. S. kr. ukazom je na predlog vojnega ministra predpisana uredba o letalski akademiji, ki je objavljena v današnjem »Službenem vojnom listu«.

Naloga letalske akademije je, da jugoslovansko letalstvo izpopolni s strokovno dobro izvežanimi ter vojaško izprašanimi mladimi letalskimi častniki ter da pripravi rekrute-dijake za rezervne letalske oficirje. Akademija je sestavljena iz uprave poveljstva, učnega in pomožnega osebja, gojencev, dijakov in zavodov ustanove. Število gojencev in rekrutov-dijakov, ki bodo sprejeti vsako leto, odreja vojni minister po potrebi in proračunskih sredstvih, in sicer na predlog poveljnika letalske vojske. Upravo akademije

sestavlja upravnik, pomočnik, adjutant, izslednik, intendant, blagajnik in drugo osebje. Svet akademije bo sestavljen iz upravnika akademije, pomočnika upravnika akademije ter iz določenega števila profesorjev, najmanj 10 generalov in višjih častnikov.

Šolanje gojencev traja tri leta. Šolsko leto se prične 1. oktobra in konča 15. septembra. Šolanje se deli na teoretični in teoretično-praktični del ter ima praktične tečaje. Na koncu prvega in drugega leta dobe gojenci 15 dni dopusta. Na koncu tretjega leta pa novi častnik dobi 20 dni dopusta. Rekruti-dijaki odslužijo svoj obvezni rok v kadru v dijaškem razredu. Sprejmejo se mladeniči z 8 gimnazijami in višjim tečajnim izpitom. Ne smejo biti mlajši ko 18 in ne starejši ko 22 let.

Senat zagrebeške univerze

Zagreb, 7. dec. b. Rektor zagrebeške univerze prof. dr. Stjepan Ivšić je izdal danes oklic, v katerem pravi:

Zaradi težke disciplinske kršitve, ki se je zgodila na tehnični fakulteti zagrebeške univerze, kjer so dijaki z orožjem napadli in ranili dva dijaka, je sklenil univerzitetni senat, da vsem dijakom pošlje javni apel za pomiritev. Rektor poziva v imenu senata vse slušatelje univerze kot visoko izobraženo mladino, naj nikdar ne pozabijo, da se razlike v mišljenju in prepričanju ne morejo nikjer, najmanj pa na univerzi, odstraniti z orožjem, najsi bodo te razlike še tako velike. Te razlike ne smejo med dijaki prekiniti tovariške znoznosti, kakor so

kliče akademike k redu

jo prekinile pri zadnjih nemirih in neredih, zaradi katerih je bila univerza zaprta. Vsak nemir ograža, da bo univerza ponovno zaprta in da eventualno odpade tudi kak semester. V primeru novih neredov bi mogli dijaki izgubiti tudi vse ugodnosti v bran in stanovanju, zaradi česar jih senat naproša in poziva, naj med seboj širijo duh pomirjenja in se potrudijo, da čutijo to, da so vsi člani ene zadruge, ki se imenuje hrvatska univerza, katero je hrvatski narod zgradil z velikimi žrtvami in za katero daje sedaj velike vsote.

Prof. dr. Ivšić na koncu poziva dijake, naj poslušajo očetovski nasvet univerzitetnega senata.

Italijanski listi

o govoru predsednika vlade Cvetkoviča

Rim, 7. dec. b. Pod velikimi naslovi in na prvih straneh objavljajo italijanski listi izvečke iz govora, ki ga je imel včeraj na šestanku belgradskih občinjskih svetnikov predsednik jugoslovanske vlade Dragiša Cvetković. V svojem govoru je doletel Cvetković položaj Jugoslavije v zunanje-političnem oziru. Italijanski listi zlasti poudarjajo v besedilu svojih komentarjev, da jugoslovanska vlada želi sodelovati z ošiščem, prav tako pa podpirajo tudi tisti pasus, v katerem je predsednik vlade Cvetković dejal:

V vsakem momentu in v vseh mednarodnih stvarih se lahko dogovarjamo in razgovarjamo. Sodelovali bomo tudi mi pri ustvarjanju novega reda

v Evropi. V vseh teh stvareh se lahko pogovarjamo in dogovarjamo, če bomo prepričani, da s tem v nobenem oziru ne bo prišla v vprašanje naša varnost, naša neodvisnost in naša svoboda.

Italijanski listi poudarjajo, da je govor predsednika jugoslovanske vlade naletel na globok odmev v vsej državi kakor tudi zunaj njenih meja, kar je jasen dokaz, da je Jugoslavija odločena, da sodeluje in poglavlja svoje odnose z Nemčijo in Italijo in da sodeluje tudi pri ustvarjanju novega reda na evropskem kontinentu. V poročilih svojih berlinskih dopisnikov italijanski listi poudarjajo, da je govor predsednika jugoslovanske vlade tudi v nemških diplomatskih krogih napravil najboljši vtis.

Janez Jeromen, druga smrtna žrtev železniške nesreče pri Sevnici

Zagreb, 7. dec. b. Danes so potegnili izpod razbitih železniških vagonov pomožnega strojevođa Janeza Jeromena, ki je pri železniški nesreči med Sevnico in Blanco našel smrt.

Smrtna kosa v Gorici

Gorica, 7. decembra 1940.

Danes pred praznikom Brezmadežnega spočetja je izdihnila v Gorici svojo blago dušo gospa Marija Bratuž, rojena Crnogić, vdova po znanem slovenskem pekarskem mojstru in posestniku Jakobu Bratužu. Dosegla je starost 65 let. Bila je plemenita in poštena slovenska katoliška mati, ki je svoje otroke vzgojila v trdnem slovenskem in katoliškem duhu. Njen sin Marjan je šolski upravitelj v Konjicah, sin Franci je bančni uradnik v Ljubljani, sin Rudolf pa je doma. Vsem trem, ki so s smrtno svojo dobre mame tako bridko prizadeti, kakor tudi njihovim družinam, izrekamo svoje globoko sožalje. Dobra rajnica naj počiva v Bogu!

Odlikovani so bili

Belgrad, 7. decembra. AA. Z ukazom kr. namestnikov in na predlog gradbenega ministra je bil odlikovan Franc Zebot, predsednik okrajnega cestnega odbora v Mariboru z redom sv. Save 4. stopnje. — Z redom sv. Save 5. stopnje je bil odlikovan inž. Anton Komelj, tehnični pristav pri banski upravi v Ljubljani, inž. Štefani, tehnični višji pristav banske uprave v Ljubljani, inž. Anton Strgaršek, ban. višji tehn. pristav okrajnega cestnega odbora v Mariboru, in inž. Adolf Šoberle, ban. tehn. višji pristav okrajnega cestnega odbora v Mariboru. — Z zlato kolajno za zgradbo službo Stanko Gostiša, banovinski glavni arhivar banske uprave v Ljubljani, Izidor Gomilšek, banovinski čestni nadzornik v Mariboru, in Ivan Grašič, banovinski čestni nadzornik pri okrajnem cestnem odboru v Kranju.

Osebnosti

Belgrad, 7. dec. m. S. kr. ukazom so na predlog vojnega ministra prevedeni v aktivno službo poročniki: pehotni: Janez Veseli; topniški: Edo Maček; rezervni podporočniki: Pavel Kunc, Franc Kancelar; topniški: Ivan Šimovc.

Belgrad, 7. dec. m. S. kraljevim ukazom je postavljen za sodnika okrajnega sodišča v Mariboru dr. Rudolf Adamič, starešina okrajnega sodišča v Prevaljah; starešina okrajnega sodišča v Ljubljani Jakob Jerman je postavljen za starešino okrajnega sodišča v Prevaljah.

Newyork, 7. decembra. DNB. V Newyorku prikaže prihod holandske kraljice Viljemine in princa Bernharda.

Ni petroleja!

Fendar doblite izvrstne svetilobe Z DOMAČIM GORIVOM! Štedilna SVETILKA na SPIRIT „LILIPUT“ za 80 svet. kompletna s priborom 295.— din. — Brez razpihovanja! — Se ne kadil, ne šumi! — Zajamčeno delovanje!

PETRO-LUX, Zagreb radišna 9

Nalveže skladišče petrolejskih svetilk in rezervnih delov za vse vrste svetilk. Sprejemamo poročila in potrditve! Prospekt pošljemo zastonj in franko!

(Nadaljevanje s 1. strani)

levem krilu. Grški listi poudarjajo, da so kljub hudemu italijanskemu odporu prekorčili reko Bistrico in vkorakali v Santi Quaranto. Italijanske čete so se umaknile severno od Santi Quarante, Grške čete napredujejo po poti med Argirokastrom in Santi Quaranto. Borbe se razvijajo v korist Grkov. Časopisje pravi, da so grške čete napredovale proti Kileuri. Na gori Ostrovići so Grki zavzeli važne točke in gospodujejo nad cesto, ki vodi v Berat. Italijansko letalstvo je bombardiralo oporišča Zanteo in Arso in vasi v zahodnem delu Peloponeza.

Zaradi najnovejših uspehov grške vojske vlada v Grčiji veliko navdušenje. Poročila o zavzetju Santi Quarante so prispela v Solun ob 13.10. Po zastavi okrašenih ulicah je polno prebivalstva, ki manifestira kralju Juriju in voditeljem države.

Z najnovejšim ukazom vojnega ministra so vpoklicani vsi mehaniki, strojniki in puškariji, rojeni leta 1917. Prav tako so bili vpoklicani vsi častniki in podčastniki letnika 1915, ki še niso bili vpoklicani. Vojno ministertvo je vpoklicalo vse ladjske kapitane, da se v 24 urah zglašijo v svojih pristaniščih zaradi nadaljnjih navodil.

Iz Ohrida pa poročajo, da je bilo v pretekli noči zelo delavno zlasti grško levo krilo, ki operira severno od Podgrada ob obali Ohridskega jezera. Boji se razvijajo od vasi Lina. Tukaj se je zvedelo, da so Italijani dobili okrepitev in da so se odločili, postaviti se Grkom pri Elbasanu v bran, ker imajo tam močne utrdbe. Njihovo težko topništvo, ki je včeraj delovalo v širini okrog 10 km okrog Podgrada, zdaj deluje že v hribih okrog Elbasana. Grške čete so zavzele tudi nekaj važnih točk in pritiskajo od izvira reke Škumbe proti Elbasanu. Grško desno krilo je kljub slabemu vremenu bilo zelo delavno in je v pretekli noči in danes nekoliko pomaknilo svoje položaje proti severu od Ohridskega jezera.

Amerika bo pomagala Grčiji

Roosevelt obljublja kralju Juriju materialno pomoč

Washington, 7. dec. t. Associated Press. Predsednik Roosevelt je odgovoril na brzojavno zahtevalo grškega kralja Jurija za vsoto pomoči, ki je Grčija že sprejela od Združenih držav Severne Amerike. Predsednik Roosevelt je na brzojav odgovoril takole:

»Kakor je Vašemu Veličanstvu že znano, je vlada Združenih držav Severne Amerike sklenila, da bo pomagala vsaki državi in vsakemu narodu, ki se brani proti napadalcu. Lahko dam zagotovilo Vašemu Veličanstvu, da je vlada Združenih držav že storila potrebne korake, da bo pomagala Grčiji, ki se bori proti napadalcu s tolikim junaštvom.«

Kralj Jurij je nato Rooseveltu brzojavil:

»V teh bridkih urah, ko se moja država nahaja v hudem in neenakem boju z nasprotnikom, ki nastopa nasilno, sem v dnu srca hvaležen za tolo simpatijo in živo zanimanje, ki jo izražajo veliki ameriški narod, katere usodo Vi vodite. Američani se zavedajo, da se Grki bore za načela pravičnosti, resnice in svobode, brez katerih ni življenja. Upam, da bomo z božjo pomočjo boj nadaljevali do končne zmage. Vsaka moralna in materialna podpora bo pomagala junaški grški vojski in nas bo približala zmagi.«

Belgradske novice

Belgrad, 7. dec. m. Tukaj se mudi bivši poslanec Teuerschub, ki je v raznih zadevah svojega okraja posredoval v prometu, prosvetnem in notranjem ministertvu.

Belgrad, 7. dec. m. Prosvetno društvo v Belgradu priredi v sredo, 11. decembra, ob pol 9 zvečer v veliki dvorani Ruskega doma v Kraljevcu Natalije ulici 38 prosvetni večer, na katerem bo društveni kvintet zapel nekaj pesmi, nato pa bo predaval dr. inž. France Avčin iz Ljubljane o temi »Na smučeh čez Sar planino do Korabca. Predavatelj se je sam udeležil lanske ekspedicije na te gorske velikane srbskega juga.«

Belgrad, 7. dec. m. Tukajšnje sodišče je opustilo policijskega agenta Marka Markoviča, ki je bil lanske leto aretiran zaradi umora ravnatelja Eda Markoviča.

Belgrad, 7. dec. m. Belgrajske Slovence opozarjamo na veliko izbiro božičnih jaslje in ostalih daril, ki jih ima v zalogi belgrajska podružnica Jugoslovanske knjigarnice, Krunska ulica 29.

Nenadoma nas je zapustil v 64. letu starosti naš zlati, nepozabni sin, soprog, očka, stric in svak, gospod

TEODOR NOVOTNY

slaščičar

Preljubega pokojnika ponesemo k poslednjemu počitku v ponedeljek, dne 9. decembra 1940 ob pol 4 popoldne, z Žal, iz kapele sv. Krištofa, na pokopališče k Sv. Križu.

Globoko žalujoča mama Terezija, soproga Zinka, otroci Teodor, Anica, Tea; sestre Risa Ecker, Ani Zobec in ostali

London je imel mirno noč

Množinski napad pa je bil na luko Bristol

Nemška poročila

Berlin, 7. decembra AA. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Navzlic neugodnim vremenskim razmeram so nemška letala, kakor je bilo že javljeno, v noči med 5. in 6. decembrom izvedla napade na London in Portsmouth. Izbruhnili so veliki požari. Včeraj je letalstvo izvedlo ogledniške polet in nekaj manjših napadov. V noči med 6. in 7. decembrom so bojna letala napadla Bristol in druge važne vojaške objekte ob Rokavskem prelivu.

Preteklo noč sovražnik ni napravil nobenega napada na nemško ozemlje. Dve pomožni ladji sta zbili dve angleški torpedni letali. Nemško letalstvo ni utrpelo nobene škode.

Od sedmih letal, o katerih je bilo včeraj rečeno, da so izgubljena, sta se dve sedaj vrnila.

Norveške ladje za Nemčijo

Oslo, 7. decembra. Stefani. V norveških ladjedelnicah grade 136 trgovskih ladij s skupno tonažo 400.000 ton. Večino teh trgovskih ladij bodo spustili v morje spomladi.

Angleška poročila

London, 7. decembra. t. Letalsko ministrstvo javlja:

V pretekli noči so bili sovražni letalski napadi slabše. Naperjeni so bili na neko mesto ob Bristolskem kanalu (Bristol sami). Sovražni bombniki so vrgli veliko zažigalnih bomb, ki so povzročile nekaj zelo resnih požarov, toda civilna obramba jih je do jutra imela pod svojo oblastjo. Tudi nekaj stanovanjskih hiš in javnih zgradb je bilo poškodovanih. Število človeških žrtev je sorazmerno nizko. Po polnoči so sovražni napadi nehali. Tudi iz drugih krajev države poročajo o posameznih bombah, ki so padle tu in tam. London sam ni imel nobenega napada.

Reuterjev zasebni dopisnik pristavlja, da sta bila pri napadu na Bristol med drugimi hišami in javnimi zgradbami porušeni tudi ena cerkev in en kino. V londonski okolici je bil predsinčnjim poškodovan znani observatorij v Greenwichu, kjer so bombe uničile nekaj dragocenih daljnogledov. Greenwich observatorij stoji osamljen sredi velikega prostora.

Danes dopoldne sta bila sestreljena že dva nemška bombnika nad Anglijo.

Napadi na Nemčijo

London, 7. decembra. t. Letalsko ministrstvo javlja, da so v pretekli noči skupine angleških bombnikov napravile polet nad sovražnika zasedeno ozemlje, kjer so bombardirale letališča in pristanišča. Napadi so trajali več ur, do 2 zjutraj. Med pristanišči so bila izbrana sledeča: Dunkerque, Calais in Boulogne. Bombe so zadele namenjene cilje in povzročile povsod razdejnanja. Dvoje letal se ni vrnilo.

V Afriki

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 7. dec. t. Stefani. Poročilo št. 184 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Afriki se glasi:

V Vzhodni Afriki so štiri letala tipa Wellesley s strojnimi streljali na Burjo II pri tej priliki je bil en mrtev in več ranjenih. Naše lovsko letalstvo je stopilo v akcijo in zabil tri lovska letala. Druga sovražna letala so bombardirala neko vas severozahodno od Sabdarata kjer je več mrtvih in ranjenih med domačini. Dalje v Galeb, kjer so bile ranjene štiri ženske in štiri otroci med domačini. Pri napadu na Metemo in na klanec Sabderi ni bilo žrtev niti gmotne škode.

O neznačajnejših

Vedno so bili ljudje in vedno bodo taki, ki so pripravljeni, da se preobrnejo: v razburkanih časih je takih primerov posebno veliko.

Vsak tak primer je treba vzeti resno, zakaj taka stvar prizadeva vso javnost in množi njene nevarnosti. Preden pa ga vzamemo tragično, bi se morali vprašati, kako se je tak človek obnašal prej. Ali je res poznal to, proti čemur se je takrat boril, ali pa se je boril proti tisti stvari kar tako, ker so jo napadali tudi drugi, medtem ko je bil s tem nazorom, ki ga sedaj naenkrat sam izpoveduje, že takrat, ko je proti njemu zabavljal, podzavestno v duhovnem sorodstvu? Ali je mož, se moramo vprašati, čigar besede vedno izražajo samo najgloblje prepričanje, ali pa se ravna po vetru in spada k tistim, ki vedno tulijo z volkovi? Ali ni mogoče napadati tuj nazor in režim s takimi razlogi in s takimi besedami ter v takem tonu, da si že takrat moral imeti vtis, da njegova strast ni pristna in da je zato tako glasen, da bi samega sebe ščitil pred morebitnimi skušnjavami, ki so ga sedaj premagale?

Najmočnejši ni tisti, ki, preden pride vrsta nanj, najbolje glasno kriči; najtrdnjši ni tisti, ki svojo zvestobo in ljubezen ali pa sovražstvo kaže na javnem trgu; najboljši patriot ni tisti, ki tuj režim psuje in lastnega brani na tak način, ki ne ustreza domačemu pravu.

Kreposti, ki jih posebno danes potrebujemo, so: bister pogled, ki zna z višjega stališča ločiti dobro od slabega, uporabljivo od negodnega; neomajna tihota vera, ki je tako trdna, da je ni treba venomer kazati in pridigati; volja, ki se ne troši v nepotrebnem bahanju; molčeča zvestoba, ki je enkrat za vselej pritegla, da se bo držala bistvenega in ga ne bo zavrgla, ker sama sebe pozna in ve, da življenje brez teh vrednot zanjo ne bi bilo več življenje.

Egiptovska meja, 7. dec. Stefani. Predstavnik nemškega tiskovnega urada (DNB) je obiskal egiptsko bojišče ter vsa pristanišča in glavne preskrbovalne zveze od Benghazija do egiptске meje, kakor tudi cesto, ki so jo zgradile italijanske čete skozi puščavo preko Sotuma, Sidi el Baranija do Elmakitbe, 30 km vzhodno od Sidi el Baranija, kjer so italijanske prednje črte. V pristaniščih Libije ni mogoče opaziti nobene škode na vojaških objektih. Potopljenih je bilo edino več ladij, ki so bile napadene še v začetku vojne z nenadnim napadom. Druge ladje so prostovoljno nasedle. Te bodo pozneje potegnili na morje. V vseh pristaniščih je videl hiše, ki so bile poškodovane z angleškimi bombami. Pri teh napadih je bilo tudi več mrtvih in ranjenih med muslimanskim civilnim prebivalstvom. Kljub temu teče življenje v mestih normalno. Po krasnih cestah, po katerih gre preskrbovanje Grazianijevih čet, se je vozil 700 km do fronte in nazaj. Vse te ceste kakor tudi neštevilni mostovi so nepoškodovani. Nikjer ni videl sledov uničevanja in nikjer ni videl sledov uničenih italijanskih motoriziranih kolon.

Angleška poročila

Kairo, 7. dec. Angleško vrhovno poveljstvo poroča: Na odsekih pri Gallabatu in Kassali so naše patrle nadlegovale nasprotnika. Velika delavnost pa vlada na odseku v Keniji, kjer je bil napad sovražne motorizirane patrle krvavo odbit. V bojih je padlo nekaj angleških domačinskih vojakov in en častnik. Sovražne izgube pa so velike. — V zahodni puščavi je bilo delovanje obojne letalstva živahno. V bojih je bilo eno sovražno letalo sestreljeno.

Reuterjev poročevalec, ki je obiskal ta odsek, pravi, da vlada med angleškimi četami razposajeno razpoloženje, ki ga pred nekaj meseci, ko so pričakovali ofenzive maršala Grazianija, prav gotovo ni bilo. Sedaj so že na angleški strani začeli z napadanjem sovražnika v njegovih utrjenih postojankah in ne čakajo več, da bi pošiljal naprej svoje patrle.

Kako se Amerika pripravlja

Vsaki 12 dni — ena nova vojna ladja

Po vseh ameriških obalah nastajajo ladjedelnice, ki bodo delale za Anglijo

Washington, 7. dec. Reuter. Amerika je pospešila priprave za izvajanje načrta o zgraditvi vojnih ladij, in sicer tako, da bi ameriško vojno brodogradništvo vsak dvajseti dan dobilo novo edinico. Toda ladjedelnice še niso dosegle najvišje stopnje svoje proizvodnje, ker oprema tovarnih se ni obnovljena in ker so motnje v zvezi z manevriranjem pri gradnji vojnih ladij. Poročilo odbora za narodno obrambo pravi, da se bodo izkoristila razna sredstva za pospešitev načrta izdelave in to tako, da bo rok 40 mesecev, ki je potreben za zgradnjo križarke, zmanjšan na 8 mesecev. Poročilo pravi, da je rok za zgraditev podmornice od 30 mesecev zmanjšan na 5 mesecev, rok za rušilca pa je zmanjšan tako, da bodo rušilce izdelali 3 mesece prej, kakor pa je bilo to dosedaj običajno.

Fladilija, 7. dec. AA. Reuter. V teku so velika dela za gradnjo ogromnih dokov ameriške mornarice, ki bodo omogočili gradnjo največjih bojnih ladij na svetu. Smatrajo, da bodo po teh pripravah lahko gradili ogromne oklopnice, katerih tonaža bo morebiti dosegla, če bo potrebno, tudi 60.000 ton. Računajo, da bodo tako oklepno bojno ladjo lahko zgradili v 3 mesecih in pol namesto štirih let, kolikor je sedaj potrebnih za gradnjo takšne ladje. Dok bodo takoj izbrali, čim bo dograjen. Tako bodo 1. junija začeli graditi tretjo od sedmih oklepkih ladij po 45.000 ton, ki jih vsebuje pomorski program.

New York, 7. dec. Reuter. Pooblaščen pomorski krogi izjavljajo, da bodo začeli povečevati

Liverpool, ki so ga nemški bombniki večkrat bombardirali.

Samo še danes je čas, da si naročite „Slovenčev koledar“ za 10 dinarjev

Težave švicarske republike

Vsa Švica je pod vtisom ljudskega glasovanja, ki ga je v smislu ustave odredil švicarski zvezni svet o predlogu, da naj se uvede v Švici vojaška predizobrazba vse mladine. Izid ljudskega glasovanja, o katerem smo že poročali, je bil zelo presenetljiv: za predlog se je izreklo 342.838 glasov, proti pa 429.952 glasov; torej je predlog ostal z okroglo 87.000 glasovi v manjšini. Okoli 40% volilnih upravičencev je ostalo doma.

Rekli smo že, da tega izida vodilni krogi niso pričakovali. Izid kaže, da sedanja vojska v Švici, ki se čuti slejkoprej v svoji nevtralnosti ogroženo, ni povzročila samo gospodarskih težav, kakor povsod drugod, ampak tudi precejšnjo zmedo v duhovih ter je pokazala ali poglobila tudi strankarske razprtije. Gotovo je sicer, kakor je poudaril po plebiscitu zvezni svet, da razlogi, zaradi katerih je bil zavrnjen zakonski predlog o splošni vojaški predizobrazbi švicarske mladine, nimajo nobene zveze z odločno voljo švicarskega naroda, da se v primeru potrebe brani proti napadalcu, vendar pa stvar ne spada med razveseljive pojave v političnem življenju švicarske republike v času, ko je država obkrožena od velikih nevarnosti, o katerih se nikakor ne more reči, da so minule. Hudo so agitrali proti zakonu seveda socialisti s svojim voditeljem Nicole na čelu; menda se je ta gospod, ki stoji na skrajni levi, hotel nad zveznim svetom maščevati, ker je le-ta prepovedal komunistično stranko. Pa tudi del konzervativnih kmetov se ni mogel ogreti za vladni predlog, ker so bili mnenja, da ne morejo svojih sinov za 60 ur v letu, kar bi znašala vojaška veja, pogrešati pri domačem delu. Ponekod so agitrali proti predlogu tudi iz vzgojnih razlogov, nekatere je begal pacifizem in pretirano svobodoljubje in tudi takih ni manjkalo, ki so videli v tem kot veliki kantonski avtonomisti nevarno okrepitev centralizma. Veliko jih je glasovalo z »ne« tudi zaradi neupravičene nejevolje proti vladi, ki je morala uvesti racionalno življenje in podaljšati aktivno službo v vojski. So pa tudi taki čudaki, ki so rekli, da je ta zakon za to vojsko prišel prepozno... Presenetljivo je bilo tudi to, da je predlog pri ljudskem glasovanju propadel kljub temu, da ga je priporočal in agitiral zanj ves tisk.

Švica je sploh v političnih težavah. Zvezni svet pa se ne da uplašiti in hoče držati vajeti trdno v rokah. Poročali smo že, da je zvezni svet razpustil komunistično stranko, in tudi omenili, da je kmalu nato razpustil tudi narodno-socialistično, ki jo vodita Keller in Hofmann. Razlog je ta, ker ima ta stranka prav tako kakor komunistična namen dvigniti revolucijo, da je torej njeno delovanje proti ustavi in obstoječim zakonom. Dognalo se je, da ima tudi švicarska narodno-socialistična stranka svoje celice, svoje pomožne organizacije, da izdaja tajna navodila in vadi mlade ljudi v orožju. Če bi se dovolilo revolucionarnim strankam, da se udeležujejo naprej, bi to pomenilo, da švicarska republika postane sebi kopati grob.

Listi spričo teh prepovedi, ki jih soglasno odobravajo, poudarjajo, da vlada, ko naslonjena na narod, skrbi za to, da se spoštuje demokratična tradicija Švice in ne dovoli, da bi se izpodkopaval državljanski mir in red, ne sme s tem potrditi načela političnega mrtilva. Ustava, ki sloni na suvereniteti ljudstva, je svetinja, ki jo je treba skrbno varovati in braniti, toda to ne sme pomeniti, kakor da ne bi bile Švici potrebne velike politične in gospodarske reforme. Vlada se mora sama postaviti na čelo narodnega pokreta za moralno obnovo dežele in za socialne reforme, ker prepovedi same ne ustvarjajo ničesar.

Slovaška—Sovjeti

Moskva, 7. decembra. Tass: V Moskvi je bil 6. t. m. podpisani sporazum o trgovini, plovi in trgovinskem izmenjavanju ter plačevanju med Sovjetsko Rusijo in republiko Slovaška. V smislu odredb sporazuma bo Slovaška izvažala v Sovjetsko Rusijo kable, električne motorje, železne cevi, prejo in ostale predmete, Sovjetska Rusija pa bo uvažala na Slovaško volno, žito, fosfate in drugo.

Iz Francije

Kruha primanjkuje

Zenera, 7. decembra. DNB: Iz Vichya se je izvedelo, da je bil tam včeraj objavljen ukaz, ki najstrožje prepoveduje razpisnost s kruhom. Lastniki hotelov in restavracij bodo gostom v bodoče postregli samo s 50 g kruha naenkrat. Isti ukaz določa kazni z zaporom in denarno kaznijo do 2000 frankov za vse lastnike restavracij, pa tudi za goste. Pri ponovnih prestopkih bodo take osebe lahko kaznovali z ječo enega leta. Pri ponovni kršitvi lahko oblasti dotični obrat tudi zapro.

Rim, 7. dec. m. TCP. Španska tovorna ladja »Navamar« je javila, da je rešila 28 mornarjev z angleške tovarne ladje »Pamella«, ki se je v noči med četrtkom in petkom potopila 120 milj od portugalske obale.

Velik poljski kulturni in socialni delavec

Katoliški svet se spominja v tem času med drugim dogodkom pred 350 leti, ko je imel sloveči poljski jezuit Pjotr Skarga svojo znamenito pridigo v poljskem parlamentu ali sejmu, v kateri je poljsko žlahtno, ki je bila zraven zastopnikov bogatega meščanstva edina zastopna v tem predstavništvu poljskega naroda, z gorečimi besedami svojega velikega rodoljubja opominjal, da naj deželi podeli nov red, ki bo slonel na krščanski ljubezni, veri in usmiljenju do trpečega naroda. Morda je danes najbolj pripraven trenutek, ko lahko vsakdo uvidi, kako zelo prav je imel ta veliki sin poljskega naroda, ki je kakor mnogi drugi, pridigal te resnice žlahti poljskega naroda zamen Sloveči poljski slikar Jan Matejko je naslikal eno svojih najlepših slik, ki predstavlja Skarga, moža najplemenitejšega obraza, kako s povzdignjenimi rokami poljskim plemičem pridiguje pamet in socialno vzajemnost z vsem narodom. Skarga se je rodil leta 1536 v Grojcu pri Varšavi in je umrl leta 1614 v Krakovu. Tesno je povezan z burno zgodovino svojega naroda. Bil je namenjen za svetsko kariero, je pa izbral duhovništvo in je v Rimu stopil v mlado družbo Jezusovo. Poslej je bilo vse njegovo življenje

en sam delavnik. Boril se je zoper luteranstvo in kalvinizem, ki je bil takrat zajel velik del poljskega plemstva z princ Radzivi in se po metodi jezuitov lotil tega težkega dela s pridigo, literarno delavnostjo in pospeševanjem evharističnega življenja. Najbolj sloveče je njegovo »Življenje svetnikov«, ki se je razširilo med vse poljsko ljudstvo. Najbolj je deloval v Litvi in v baltičskih deželah ter v Belorusiji, ki so jih Poljski takrat osvojili v bojih z Rusijo. Tam se je povsod v prvi vrsti prizadeval za katoliško kulturo proti protestantski krivi veri. Najbolj pa ga je odlikovalo globoko socialno čustevanje in Pjotr Skarga je bil prvi, kateremu gre na Poljskem zaslug, da je ustanovil veliko dobrodelno družbo, potem zastavljalnico in bolnišnico in zavode, ki so podeljevali doto hčeram revnih staršev po vseh poljskih večjih mestih. Zadnja leta je postal pridigar kralja Žiga III. in v to dobo spada njegova delavnost, da bi se začela prava krščanska obnova dežele, ki naj bi preobrazila in preuredila vse bolni državni organizem Poljske. Skarga, ki ga je globoko spoštoval in častil med drugimi tudi največji poljski pesnik Adam Mickiewicz.

Gospodarstvo

Inž. Lojze Pipp:

Nove smeri dela v upravi slovenskih mest

Tekoča vojna, ki upropašča ogromne gospodarske vrednosti, bo, najkasneje po končani vojni, povsod izžvala nesluteno, vsestransko organizirano delavnost, katere se bodo morali oprijeti tudi vsi oni, le še maloštevilni narodi, ki doslej iz kakršnih koli razlogov niso imeli dovolj smisla ali potrebe za bolj organizirano in za bolj gospodarsko urejeno delo. Omeniti moramo, da se ta prizadevanja ne bodo pojavila le kot posledica tekoče vojne. V nekaterih državah so se namreč smotrno organizirana prizadevanja po bolj gospodarski ureditvi dela pojavila že pred desetletji.

Ogromne vrednosti na izgubljenem času in materialu nam dnevno propadajo ter nam onemogočajo, da dvignemo življenjsko raven velike večine našega prebivalstva na višino, ki bi vsaj deloma ustrezala prizadevanjem in ponekod že doseženim rezultatom današnje dobe. Od teh prizadevanj, ki so sicer izšla iz zasebnega gospodarstva, vendar pa vedno bolj prehajajo tudi v upravo in javno gospodarstvo, tudi naše mestne uprave ne bodo izvete, vse to neglede na zaključek tekoče vojne. Razvoj novih prizadevanj po drugih državah nam to trditve dovolj nazorno dokazuje. Vsekakor stojimo tudi mi pred nalogo, da si nemudoma poiščemo novih poti in načinov za bolj uspešno in donosno delo na vseh področjih našega, bodisi zasebnega ali javnega udeleževanja.

Kot že povedano, od potrebe po smotrni in gospodarski ureditvi dela (pri tem niso misljeni le prihranki v običajnem pomenu besede, temveč predvsem bolj ustrezajoče razmerje med vloženim naporom in doseženim učinkom vsakega dela) niso izvete niti mestne uprave, zlasti če pomislimo na dnevno naraščanje njih delokroga, ki vedno bolj posega v gospodarsko življenje narodnega in mednarodnega sožitja prizadetih narodov. Prav zaradi tega bi bilo treba čimprej prelomiti s tradicijo ter prenehati s patriarhalno ureditvijo dela v naših mestnih upravah in uvesti nove delovne metode, katerih so se že pred desetletji z velikim pridom oprijeli nekateri večji narodi. Tu ne pomajajo prav nikakršni ugovori ali pomisleki; če si hočemo priboriti primeren življenjski prostor na soncu, moramo slediti narodu, ki so si že pred desetletji začrtali novo pot in nas zato v tem oziru daleč prekašajo. Vsekakor se pa moramo čimprej otresti, v nekaterih ozirih povsem upravičenega občutka, da nam je pojem časa nepoznana stvar.

Cenena in dobra uprava naj bo v bodoče tudi za vse naše mestne uprave eno osnovnih načel. Cenravn v javni upravi še nimamo matematičnega merila za merjenje uspeha, t. j. za ugotovitev razmerja med naporom in učinkom, ki se v zasebnem gospodarstvu javlja v obliki dobička. Uspeha v gornjem pomenu besede pri delu na področju uprave v resnici ne moremo določiti v onem obsegu in pomenu kot v zasebnem gospodarstvu, vendar moremo posredno doseči merilo, ki nam omogoča, da pridemo do cilja. Donos dela danes namreč lahko že merimo s proučevanjem in analizo dela ter z delom na področju psihotehnične raziskovanja. Gmotni napor je pa razviden iz vsakokratnih proračunskih postavk.

Pot bo za nas lažja, ker so nam na razpolago raziskovanja in izkušnje predhodnikov tega prizadevanja. Iz doseženih rezultatov pa moremo presoditi uspešnost njihovega dela ter izbrati metode in načine, ki našim razmerjem najbolj ustrezajo. Zato naj bi bilo skrbno in vsestransko proučevanje novih delovnih metod in doseženih uspehov eno od prvih in temeljnih nalog današnje uprave naših mest. Od uspešne izgraditve tega dela in rešitve te naloge je v veliki meri odvisen uspeh našega dela na vseh področjih mestne uprave. Omeniti moramo, da ne gre pri tem za izkoriščanje in natezanje ljudi, temveč le za bolj gospodarsko ureditev dela, ki nam lahko prinese nepričakovanih koristi.

Pri delu na tem področju pa ne smemo gledati le na finančni efekt novih prizadevanj, ki je razviden v obliki tako zvanih javnih stroškov iz vsakoletnih proračunskih postavk. Gledati moramo tudi na tako zvane skrite stroške, t. j. na stroške, ki nastanejo prizadetim strankam pri po-

slih z upravnimi oblastmi. Ta vrsta stroškov se sicer ne pojavlja v proračunih, vendar pa zelo obremenjuje naše celotno narodno premoženje. Tovrstne, večkrat povsem nepotrebne izgube na časi in stvarnih izdatkih gredo danes že v ogromne zneske. Predstavniki našega zasebnega gospodarstva bi o tovrstnih stroških vedeli marsikaj povedati. Vpravi pri tem delu ima čas zelo veliko, če ne odločilno vlogo.

Načelo cenene uprave naj bi zmanjšalo postavke tako zvanih javnih stroškov, izkazanih v proračunih, kar bi mogli doseči z izbiro ljudi, z rešitvijo vprašanj, ki so v zvezi z osebjem tako zvanih personalnih vprašanj, z bolj gospodarsko izgraditvijo poslovanja, primerno mehanizacijo, z meritvami časa, ki je potreben za posamezna tipizirana, ponavljajoča se dela, s psihotehnično analizo itd. itd.

Načelo dobre uprave naj bi pa zmanjšalo tako zvane skrite stroške, kjer bi bilo treba upoštevati predvsem čas, sodelavca in prizadeto stranko.

Ureditve in poenotenje predpisov, poslovanje s strankami, vzgoja uslužbenstva in cela vrsta drugih vprašanj iz tega področja so pri nas še precej neobdelana polja.

Pri tem delu ne bi smeli pozabiti na smotrno organizacijo vsega tovrstnega dela, sicer lahko ostanejo vsa prizadevanja brez pravega uspeha. Uspeh dela posameznikov je namreč zelo zavisen tudi od organizacije vsega dela, vodstva (ki mora razumeti zahteve in potrebe časa) in discipline.

Za študij in ureditev vseh novih vprašanj bi bilo treba organizirati vrhovni svet za izboljšanje uprave vseh naših mest, ki bi moral izhajati iz temeljnega načela znanstvenega obratovanja (scientific management), t. j. načela, po katerem imamo med različnimi načini in postopki dela le enega, ki je boljši in cenejši od vseh drugih. Ta najboljši postopek je mogoče najti in uporabiti le s trajnim znanstvenim proučevanjem (angl. »research«) dela, katerega rezultate bi bilo treba uvesti v občno uporabo.

Naloge omenjenega sveta za izboljšanje uprave slovenskih mest naj bi obsegale:

- a) izgraditev načrta za racionaliz. poslovanja;
- b) organizacijo praktičnega dela;
- c) izdajanje enotnih navodil, oz. predpisov;
- d) skrb za potrebno koordinacijo vseh mestnih uprav in
- e) nadzorstvo nad izvrševanjem izdanih navodil.

Psihotehnična raziskovanja, poenostavljenje predpisov in poslovanja, mehanizacija dela, uvedbe enotnih obrazcev in tiskovin itd., naj bi bila le nekatera področja novega dela, ki so bila ponekod sicer že pričeta, vendar so zaradi slabo organiziranega in le na manjši področje omejenega dela ostala brez pravega uspeha.

Podrobnosti tega dela so tako obsežne in mnogostevilne, da jih tu ne morem navajati. Praktična dela bi sama pokazala pot, katero bi morali nastopiti.

Vse to delo bi zahtevalo znatne žrtve, ki so za posamezna naša mesta znatno breme. Zato naj bi slovenska sekcija Zveze mest kralj. Jugoslavije usmerila svoje delo v racionalizacijo in organizacijo vse uprave naših mest v ožjem pomenu besede, še bolj pa v gospodarstva naših mest, ki vedno bolj pridobiva na obsegu in pomenu. Gmotne žrtve bi se pri urejenem delu bogato poplačale.

Tudi za vsa druga področja javne uprave bi morali organizirati podobne ustanove, ki bi morale, roko v roki, neprestano delati na bolj uspešnem in donosnem delu vse naše javne uprave in vsega našega javnega gospodarstva. Le s teoretičnim proučevanjem ne bomo prišli daleč. Zato bi bilo treba organizirati gibanje, ki bi moralo zajeti vso našo javnost in slehernega javnega nameščenca, katerega nahajamo danes že v strokovni literaturi kot človeka brez duha in brez misli. Treba bi bilo ljudi spoznati z nalogami in cilji današnje dobe in zajeti vse one, ki so sposobni in voljni, da dojamemo nove ideje upravne organizacije in dela, brez katerih si napredka v sodobnem pomenu besede ne moremo misliti.

Nova doba naš slovenska mesta ne dobi ne pripravljen.

mov strošnic na osebo. Zato pa odpade umetni med. Nadalje bo zvišana štritedenska porejla masti od 60 na 100 gramov, znižana pa bo porejla masle za 62,5 grama. Še nadalje ostane v veljavi dodelitev kavinskih surogatov v količini 125 gramov ali namesto tega 60 gramov prave kave. Za osebe z nad 18 leti starosti se lahko dobi 60 gramov prave kave namesto 125 gramov kavinega nadomestka na 4 tedne.

Konec poravnave: Lavrič Josip na Vranskem, Šmid Matija in Marija v Novi vasi št. 8. Likvidacija: Mlekarska zadruga v Borovnici, r. z. z o. z.

Borze

Dne 7. decembra 1940.

Denar

Devizni promet je znašal ta teden na ljubljanski borzi 14.745 milj. din v primeri s 13.963, 18.618, 28.416 in 14.648 milj. din v prejš. tednih.

Živinski selmi

Živinski selmi v Ljubljani, dne 4. dec. 1940. Dagon: 48 volov, 27 krav, 8 telet, 123 konj, 3 žrebeta in 152 prašičev za rejo. Prodanih je bilo: 18 volov, 10 krav, 6 telet, 12 konj, 1 žrebe

ŠPORT

Današnji športni spored

V Ljubljani: SK Ljubljana : SK Kranj (ob 14).

Motorne dirke ZSK Hermesa na stadionu v Šiški (ob 14).

Razen tega: Ljubljana subjun. : Svoboda jun. (ob 11).

Ljubljana rez. : Svoboda (ob 12.30).

Pripomba k današnjim motornim dirkam ZSK Hermesa. Radi oblastvene prepovedi dopolnske propagandne vožnje ne bo, dirke pa se prične točno ob 14.

Gozdni tek Smučarskega kluba Ljubljane (start ob 11 dopoldne pri »Strelšču«).

V Mariboru: I. SSK Maribor : SK Olimp (Stadion ob Tržaški cesti, ob 14).

Na Jesenicah: Bratstvo : Željeznikar (ob 14).

V Trbovljah: Amater : Mars (ob 14).

V Zagrebu: Hrvatska : Madžarska (ob 14).

V Splitu: Hrvatska jun. : Madžarska jun.

K večeršnjemu ugibanju o postavi Slovenije

K večeršnjemu ugibanju o postavi Slovenije nam piše prijatelj lista, da mu je predlagana postava, zlasti za napad in ožjo obrambo, prav všeč, da pa za halflinjo na vsak način prihajata vpoštev še Zavrl in Sočan, ki sta trenutno oba v dobri formi. Izbire je tedaj za halflinjo precej — in tisti, ki bodo reprezentanco sestavljali, bodo morali preizkusiti moči, ki za zasedbo srednje vrste prihajajo vpoštev. Zdi se, da bi se dali sestaviti iz teh igralcev celo dve pravi dobri halflinji, kar ni prav nič čudnega, saj je znano, da smo Slovenci marsikaj imeli obilico dobrih halfov. S soljono ožjo obrambo, dobro halflinjo in napadom, ki zna tudi v polju igrati pošteno in koristno ter ima povrhu še to prednost, da so vsi napadalci dobri in odločni strelci, se nam srečanja s Srbi in Hrvatini ne bi bilo treba prav nič bati. Ni dvakrat reči, da iz razpoložljivih moči, ki jih ima v Sloveniji zvezni kapetan na razpolago, ne bi mogli dobiti reprezentance, ki bi pokazala prav to, kar je pokazala junior-ska!

Heinz Lazek ali Arno Kölblin?

Z zmago Heinza Lazeka nad Walterjem Neuselom v borbi za naslov nemškega prvaka težke kategorije profesionalnega boksa se je začelo novo poglavje v borbah za to tako zaželeno čast, in že se vprašuje, kakšen bo nadaljnji razvoj. Izmed vseh kandidatov se mora na prvem mestu navesti Arno Kölblin. Kölblin je sedaj 29 let star. Leta 1936. je osvojil naslov nemškega prvaka težke kategorije v borbi proti Vincenzu Howerju, a 1937. leta je postal evropski prvak s svojo zmago nad Belgijcem Pierreom Charles-om. Naslov evropskega prvaka je moral predati v začetku leta 1938, ko je izgubil proti Heinzu Lazeku v drugi rundi po diskvalifikaciji zaradi nizkega udarca. Novembra 1938. leta je podlegel Walterju Neusel in izgubil tako tudi naslov nemškega prvaka. Njegov poskus, da bi ga nanovo osvojil, se je izjalovil, ker ga je Neusel v drugi premagal. Sedaj je Kölblin v Hamburgu premagal Kurta Haymanna. Drugi kandidat je Berlinčan Heinz Sendel, ki je v Hamburgu porazil Paula Wallnerja. Sendel ima že 22 let in pazi nanj Artur Bülow, ki je odkril Schmelinga. Razen Köblina in Sendela se mora omeniti še Werner Sella, ki pa, kakor vse kaže, vendarle ne doseže njunega razreda. Dvomljivo je, če bo Walter Neusel še enkrat nastopil v borbah za nemško prvenstvo. Prej bi se moglo računati z dejstvom, da se bo Maks Schmeling zopet pojavil.

Letošnji nemški nogomet

Nemški nogometni šport se je v tem vojnem letu mirno dalje razvijal. Najboljše potrditve za to dejstvo, nam nuoi pregled mnogostevilnih tekem za prvenstvo in za pokal ter mednarodnih tekem, ki so bile od 1. septembra 1939. leta dalje. Takih tekem je bilo 16. S tem številom mednarodnih iger stoji Nemčija na čelu vseh evropskih narodov. Sele v veliki razdalji slede Madžarska s 7, Jugoslavija, Finska in Švedska s 6, Danska 6, Romunija s 5, Italija s 4, Norveška, Nizozemska, Belgija, Bolgarija, Slovaška, Anglija in Švica s 3, ter Letonska, Estonka in Francija z dvema igrama. Samo po ena meddržavna tekma je bila odigrana v Litvi, v Češkomoravskem protektoratu, na Škotskem in v Walesu. Ni pretirano, če se reče, da je prav Nemčija med vojno znatno pospešila internacionalni nogometni šport v Evropi. Nemčija je med vojno nastopila:

24. septembra 1939 proti Madžarski v Budimpešti 1:5.

15. oktobra 1939 proti Jugoslaviji v Zagrebu 5:1.

22. oktobra 1939 proti Bolgariji v Sofiji 2:1.

12. novembra 1939 proti Češkomoravskemu protektoratu v Bratislavi 4:4.

26. novembra 1939 proti Italiji v Berlinu 5:2.

4. decembra 1939 proti Slovaški v Chemnitzu 3:1.

in 48 prašičkov za rejo. Cene naslednje: voli 6.75 do 8.75 din, krave 4 din do 7.50 din in tele 11 do 13 din za 1 kg žive teže. Konji od 500 do 6000 din, žrebe 1500 din in mladi prašički za rejo 200 do 350 din za glavo.

Cene živini in kmetijskim pridelkom

Ptuj, dne 2. dec. 1940. Voli I. vrste 8 din, II. 7 din, III. 6 din; telice I. 8.50 din, II. 7.50 din, III. 6.50 din; krave I. 8 din, II. 6 din, III. 4 din; teleta I. 9 din; prašiči špeharji 13.50 din, prsutarji 12.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso II. prednji del 12 din, zadnji del 14 din, svinjina 22 din, slanina 24 din, svinjska mast 30 din, čisti med 30 din, goveje surove kože 28 din, telečje surove kože 28 din, svinjske surove kože 11 din za 1 kg. — Pšenica 370 din, ječmen 400 din, rž 370 din, oves 350 din, koruza 320 din, fižol 550 din, krompir 130—170 din, seno 130 din, slama 60 din, jabolka I. 800 din, II. 600 din, III. 500 din, bruske II. 1000 din, pšenična moka do 900 din, koruzna moka 500 din, ajdova moka 650 din za 100 kg. — Trda drva 150 din za 1 kub. meter, jelca 1.75 din za 1 komad, mleko 2.50 din za 1 liter, surovo maslo 30—40 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 10—12 din za liter, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 12 do 15 din za liter.

7. aprila 1940 proti Jugoslaviji na Dunaju 1:2.

5. maja 1940 proti Italiji v Milanu 2:3.

14. julija 1940 proti Romuniji v Frankfurtu 9:3.

1. septembra 1940 proti Finski v Leipzigu 13:0.

15. septembra: 1940 proti Slovaški v Bratislavi 1:0.

6. oktobra 1940 proti Madžarski v Budimpešti 2:2.

20. oktobra 1940 proti Bolgariji v Monakovu 7:3.

3. novembra 1940 proti Jugoslaviji v Zagrebu 0:2.

17. novembra 1940 proti Danski v Hamburgu 1:0.

Od teh 15 tekem je torej nemška reprezentacija dobila 8, izgubila 4, neodločene pa so bile 3.

Vsem je Nemčija dozdaj igrala 179 mednarodnih tekem. Med temi je bilo 89 zmag, 59 porazov in 33 neodločenih iger. Razlika zadetkov znaša 437 nadpom 337 v korist Nemčije. Igrala je proti 28 narodom, izmed katerih stoji na čelu Švica z 28 igrami, potem slede Ogrska s 16, Nizozemska s 15, Švedska s 13, Norveška s 11, bivša Avstrija z 10 in Danska z 10 tekmi proti nemški reprezentanci.

Pisarna Fise se je preselila na Švedsko

FIS svetovni zvezi smučarjev, se ni nič več slišalo od pretekle zime. Predsednika FIS-e, norveškega majorja N. R. Oestgaard, od aprila tega leta pogrešajo. Oestgaard je bil adjutant norveškega prestolonaslednika in je, kakor se zdi, skupaj z njim zapustil Norveško. V Oslu se pripoveduje, da sploh ne živi več. Medtem se nihče ni briga za smučarsko zvezo. Sedaj se je njen prvi podpredsednik, švedski polkovnik Hamilton, zavzel zanj. Prenesel je pisarno FIS-e v Oestersund na Švedskem. Kakor se bo usoda FIS-a dalje razvila, je — kakor vse kaže — odvisno od svetovnega prvenstva februarja 1941. leta v Cortini d'Ampezzo. Tam bo najbrž sklican kongres, ki bo odločil o nadaljnjem razvoju FIS-e.

Nekaj športnih novic v kratkem

V Milanu je bil v razprodanem »Teatro Nazionale« boksaški dvoboj med reprezentancama Nemčije in Italije. Pred letom dni so Italijani zmagali v Rimu z 11:5, zdaj pa so bili spt zmagovalec in sicer z 9:7, potem ko so se voili proti Nemcem v razmerju 8:2. V mušji kategoriji je zmagal Paesani nad Obermauserjem, v bantamski je Paoletti premagal Bögershafena, v peresni kategoriji je boj med Graafom in Bonettijem končal neodločeno, boj med evropskim prvakom v lahki teži Nürnbergom in Proiettijem je končal neodločeno, v kategoriji welter je Italijan Peire premagal Raescheja, v srednji je Pepper premagal Palmarinija, v polteški je boj med Baumgartenom in Martinijem končal neodločeno. Hoff pa je v težki kategoriji prepričljivo premagal Italijana Chiesa.

Samo Rapid in Ferencvaros. Iz nameravane mednarodne krožne igre med Rapidom, Ferencvarosom in Gradnjanskim ne bo nič. Samo do dveh srečanj med Ferencvarosom in Rapidom bo prišlo. Srečanje na Dunaju naj bi bilo 25. ali 26. decembra, v Budimpešti pa 29. decembra.

V telovadnem meddržavnem boju so Madžari premagali Italijane. Tekma je bila v Budimpešti. Madžarska telovadna reprezentanca je zmagala nad italijansko z 287.5 : 282.9 točkami. Najboljši posameznik je bil madžarski telovadni prvak Mogyorossy z 48.2 točkami, pred Tothom (Madžarska) in Guiglielmettijem (Italija), ki sta si oba nabrala po 48 točk.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Drsalčke Ilirije je odprto, vsak dan vlada od jutra do večera na njem vesel živčav. Drsanje je zdrav šport, ki se mu lahko posveti vsak. Ilirija vabi k obisku lednega prostora ob Gosposvetki cesti!

I ASK-ovo prvenstvo v plovnanju »Akademski športni klub« razpisuje prvo klubsko prvenstvo v plovnanju v torek 10. decembra ob 20 v zimskem kopališču SK »Ilirije«. Tekmovanje bo za prvenstvo dam in gospodov v naslednjih disciplinah: 1. hitrino 4 proge, 2. pramo 7 prog, 3. prosto 4 proge. Pravico tekmovalja imajo samo oni člani in članice, ki se izkažejo z ASK-ovo izkaznico za leto 1940-41. Prijave se sprejemajo na licu mesta ob 20. Zmagovalecna podaril klub krasno diplomu.

Ker je to prvo klubsko prvenstvo, vlada zanj silno veliko zanimanje in smemo pričakovati rekordno število udeležencev. Tovariši ASK-ovi, na videnje v torek zvečer v čim večjem številu. — ASK.

ASK-ova smučki tečaj »Akademski športni klub« razpisuje smučki tečaj za tekmovalce na idiličnem Črnom vrhu nad Jesenicami v dneh od 16. do 22. dec. pod vodstvom našega najboljšega državnega reprezentanta in olimpijca Cirila Pračka. Ker ima ASK letošnjo zimo v narčni več smučskih prireditvah, pozivamo udeležence, ker bo za izdatno podporo poskušal bo vsak zmagel. Stroški bodo tako minimalni, da jih bo vsak zmogel. Tečaj bo za izdatno podporo poskušal klub. Prijave s prijavilna 2. dne sprejema tajnik ASK-a Franček Župec do 12. dec. v Akademskem domu, Miklošičeva 5, ali ob oddaji prijavnice s prijavnico ge. blišnici Akademskega doma.

Za vse prijavljence je strogo obvezen sestanek, ki bo v petek 13. dec. ob 14 v Akad. domu, da se naučimo pomembno glode hrane iz časa odhoda. ASK.

Prodaja olja

Ministrstvo za trgovino in industrijo je dooznalo, da prodajajo veletrgovci olje, ki ga dobivajo tovarne za svoje veletrgovine, v veliki meri v svojih detaljnih trgovinah neposredno potrošnikom, in sicer čisto v količinah, ki presegajo njihov običajni odjem odoeno potrebo, kakor tudi potrošnikom, ki niso njihovi stalni odjemalci. Na navedeni način veletrgovci zmanjšujejo količino olja svojim odjemalcem-maloprodajalcem ter čisto celo izključujejo gotovo število maloprodajalce od dobav olja, da bi na ta način zagotovili sebi čim večji profit. Tak način postopanja veletrgovcev v današnjih prilikah je vse obsodbe vreden, ker se tako preprečuje redna in pravilna razdelitev jedilnega olja.

Gornjemu opozorilu pripominja »Preveda«, da bo vodil strogo kontrolo nad prodajo olja in ne bo dovoljeno veletrgovcem prodati v njihovih maloprodajalnih večjih količin olja, kakor pa v lanskem letu. Maloprodajalci naj pa sporoče vsak utemeljen primer kratenja dobave olja »Prevodu«, ki bo uredil vse potrebno, da bo dobava pravilno izvedena.

Obrtniški teden v Zagrebu

Zveza hrvatskih obrtnikov priredi od 7. do 15. decembra 1940 v Zagrebu obrtniški teden, katerega program je naslednji: v soboto 7. decembra: Obrisi nove dobe boljše in socialno pravičnejšega reda, katerega si želi naš gospodar. V nedeljo 8. decembra: Vprašanje okrbne našega obrtništva s potrebnimi surovinami. V ponedeljek 9. decembra: Plenarna seja Obrtne zbornice, predavanje: Na mlajših ostane svet. 10. decembra: Pomen obrtniškega stanovskega tiska. 11. decembra: Naloga zadrugištva v obrtniškem gospodarstvu. 12. decembra: Od otroka do mojstra. 13. decembra: Razlika med industrijskimi in obrtniški proizvodi. 14. decembra: Zakaj gradimo obrtniške domove. 15. decembra: Dan obrtniškega naraščanja in razdelitev tople obutve in obleke najsiromašnejšim vajencem v mestu Zagrebu, predavanje o našem obrtnem šolstvu. Za obisk obrtnega tedna je dovoljena polovična voznina za Zagreb.

Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani javlja, da se je preselil dne 7. t. m. v svoje nove prostore v Gosposki ulici št. 12. I. nadst. (Novinarski dom). Nova številka telefona je 47-76.

Popravek odredbe o minimalnih mezdah. V »Službenem listu« z dne 7. decembra je izšel popravek odredbe o minimalnih mezdah za nekvalificirane delavce (delavke). Po tem popravku 37.5 din: konfekcija blaga, krojači (kmetijski krojači), nadalje je besedilo izjeme k predelovanju lesa sedaj izpremenjeno tako, da se glasi: s izjemo struženja lesa (izdelovanje drobnega in galanterijskega blaga), deščo za ščetke, pripravljanje strugarskega lesa, izdelovanje okvirjev, rezbarstvo, rezbarske delavnice ipd. ter izdelovanje igračk, palic in podobnih predmetov. Za te izjemne stroke velja minimalna mzda pod točko C, torej 4. 37.5, 3 din.

Obvezno mešanje koruzne in pšenične moke v Bolgariji. Od srede decembra naprej bo v Bolgariji obvezno mešanje pšenične in koruzne moke.

Zvišanje števila vajencov v nekaterih strokah. Banska uprava v Ljubljani je po zahtevanju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo odobrila naslednjim strokam: strojni ključavničarji, kleparji, livarji kovin, pasarji in kovinostužci, zlatarji, gravirji, mehaniki in avtomehaniiki, optiki in urarji, da smejo imeti za po enega vajenca več kot določa uredba iz leta 1936. To pa velja samo, če podjetje zaposluje vsaj enega pomočnika. S tem se torej zviša število vajencov v navedenih strokah na dva, če dela mojster z enim pomočnikom.

Podaljšanje delovnega časa v Bolgariji. Bolgarska vlada je izdala odredbo, po kateri se lahko delovni čas v obratih, kjer je znašal doslej 8 ur, lahko podaljša na 10 ur dnevno. Slično se lahko tudi skrajša delovni čas v posameznih obratih zaradi sezonskih razlogov ali drugih vzrokov. Pri podaljšanju delovnega časa morajo podjetniki plačevati najmanj 20% večje mezde. Nočno delo žensk v polno zaposlenih obratih je prepovedano.

Racioniranje v Nemčiji. V 18. dobi živilskih kart (te dobe se računajo na 4. tedne) se bo v Nemčiji dodelitev živil nekoliko izpremenila. Doba obsega čas od 16. decembra do 12. januarja. V tej dobi se bodo dobile na karte dodatne količine živil in sicer 500 gramov sladkorja in 250 gra-

Nesodobna določila groze preprečiti državni načrt javnih del

Drž. zakon o računovodstvu je zastarel — Licitacije za drž. javna dela propadajo zaradi nerodnih predpisov

Ko je v zadnjih letih začela naša država z velikopotezno akcijo javnih del, pri katerih je skušala dati zasluzka številnim brezposelnim ter hkrati urediti najbolj pereče probleme našega cestnega in železniškega prometa kakor tudi regulacij in melioracij, smo imeli večkrat priložnost opaziti, da je hiter potek javnih del bil v veliki meri odvisen od izrazitih uradnih formalnosti. Zakon, po katerem se mora ravnati uradni postopek pri vsakem delu, ki je zvezano z izdatki iz državnega proračuna, je tako imenovan zakon o državnem računovodstvu, kateremu so priloženi še razni pravilniki. Prav zaradi zakona o državnem računovodstvu, ki je že za prejšnja leta bil v marsičem star, neroden in zamuden, je postalo pri nas kar pravilo, da se najbolj počasi gradijo javne zgradbe iz državnega denarja. Počasnost graditve je bila utemeljena prav v postopkih, ki jih je določal zakon. Če smo pred leti počasi zidali državne zgradbe in navadno vsako končali z zamudo, gotovo ni bilo prijetno, prav hude škode pa zaradi tega ni bilo. Sedaj so se pa razmere spremenile in zato zamuda v graditvi prinaša še vse bolj žalostne posledice. Skrajni čas je torej, da pristojni činitelji mislijo tudi na to, da se modernizira zakon o državnem računovodstvu kakor tudi pripadajoči pravilniki.

Za malenkost — debel akt

Predpisi zakona o državnem računovodstvu so za današnje čase prav gotovo prezamudni in marsikdaj tudi nepotrebni. Samo nekaj primerov: Za nabavko v višini le 20 din iz državnega kredita mora predlog za nabavo odobriti s svojo-ročnim podpisom že načelnik pristojnega oddelka na banski upravi. Nato mora imenovati posebno nabavno komisijo treh članov. Ta komisija gre po treh trgovinah, kjer poizve za cene in nato končno stavi predlog načelniku, kje naj se kupi predmet, ki velja 20 din. Ta predlog mora načelnik zopet svojo-ročno podpisati. Nato mora dobavitelj predmeta dostaviti račun za 20 din, ki ga mora overoviti zopet načelnik s svojo-ročnim podpisom. Končno načelnik zopet s svojo-ročnim podpisom podpiše še plačilni nalog, po katerem se izdatki izplačajo 20 din. Posamezni oddelki imajo za najrazličnejše potrebe vse polno drobnih nabavk. Vsak račun pa mora vsak zase napraviti to pot. Razumljivo je, da načelnik nima več časa, da bi še kaj gledal; išče le še prostor, kamor naj primakne svoj podpis. Namen kontrole se je popolnoma izjalovil, dal pa je ogromno nepotrebnega pisarniškega dela. Ali ne bi bilo boljše, da bi se lahko potrjevale, nakazovale itd. cele skupine računov? Pa ni to vse. Koliko je še drugih podpisov pri takih nabavah. Podpisovati se mora komisija, da je predmet prevzela, podpisati mora, da je davek plačan, podpisati, da je predmet vpisan v inventar itd. itd. Uradniški formalizem rase v nedogled. Drug primer, ki je prav tako zgled nepotrebnega zavlavljanja in pisanja. Pri vsakem javnem delu, ki gre iz sredstev investicijskega posojila, se potni stroški nadzornim organom, ki graditev nadzorujejo, plačujejo iz istih sredstev. Da jih pa dobe plačane, mora potne račune, pa četudi znesajo par sto dinarjev, dobiti v roke ministrstvo. Nakazilni spis za denar pa mora svojo-ročno podpisati minister sam, čeprav gre samo za par sto dinarjev, ki jih je znesel potni račun enega od stotih inženirjev bogve kje daleč izven Beograda.

Zamudno romanje aktov

V splošnem je pristojnost centralnih uradov ministrstev izpeljana vse preveč do podrobnosti. Ali ni škoda časa in škoda dela, da je že za vsak znesek, ki presega investicijo 100.000 din državnega denarja, potrebna odobritev osrednjih ustanov v Beogradu. Ban, ki po svojem preudarku razpolaga s milijonskimi vsotami iz banovinskega proračuna v korist in napredek banovine, sme iz državnih kreditov, namenjenih za dotično banovino, odobriti vsote za dela kvečjemu do zneska 100.000 din. Kako veliko izgubo časa to pomeni danes, si lahko mislimo. Da bi se zavlavljanje javnih del iz državnih sredstev preprečilo, bi bilo najbolj primerno, da dobi vsak ban pooblastilo, da tudi s državnimi krediti, namenjenimi za banovino, sme odobravati vsote vsaj do 4 milijonov din. Prav tako je ministrstvu pridržana vsaka sprememba v proračunu javnega dela. Take spremembe vedno nastopajo pri graditvi: nekaj stane več kakor je bilo proračunano, drugo zopet manj. Zaradi take malenkosti romajo zopet težki in številni akti v Beograd in nazaj. Medtem pa minevajo meseci. Koliko enostavnejše bi bilo, če bi vse take spremembe lahko potrdil ban, če le ni vsota, določena v proračunu, prekoračena.

Banovina Hrvatska je postopek že poenostavila

Glede manjših nabav je banovina Hrvatska napravila umestno spremembo, ki se bo v vsem uradniškem poslovanju gotovo zelo dobro obnesla. Tako velja za banovino Hrvatsko, da oddelki banovine lahko nabavljajo predmete v skupni vrednosti do 10.000 din prosto brez kakršnih koli formalnosti. Za nabavke od 10.000—50.000 din napravijo kam komisijske zapisnike, za nabavke od 100.000—500.000 din morajo biti že vsaj tri pismene ponudbe, za javna dela ali nabavke nad pol milijona dinarjev pa se šele razpišejo licitacije.

† Janezu Plečniku

Je novo rast pognala v svet mladika;
A žlahtni so plodovi že zoreli
Na njej, ko prvi listi so vzbrsteli;
Enako kleno jedro kot oblika
Znanstvenika, pa tudi kmeta mika.
Učen mož in dobrotnik vsej deželi
Povsod nam znanja je mašil vrzeli,
Ljubee, z roko večjega zdravnika;
— Edini cilj, ki mu zvesto je služil,
Čeprav ni žel sadov, razen pelina.
Največ se — sam preprost — je s kmeti družil
In tiho je — kot prava veličina,
Ki častihlepja strup je ni okužil —
Umrli. — Za njim zija povsod praznina...
Tone B.

Državne licitacije propadajo

Razpisi licitacij zadnjega pol leta so pri nas, kadar je šlo za državne kredite, v ogromni večini ostali brezuspešni. To nam postane takoj razumljivo, če vpoštevamo, da se za vsako javno delo, torej kakršno koli graditve, narede najprej načrti in proračuni. Za vsa javna dela, ki se opravljajo z državnim denarjem ali z denarjem iz raznih osrednjih skladov in investicijskih posojil, potrjujejo načrte osrednja ministrstva. Isto velja za proračune. Preden je načrt s proračunom potrjen, mine najmanj mesec dni, navadno pa še precej več. V splošnem se v najugodnejšem primeru razpišejo licitacije tri mesece potem, ko je bil proračun sestavljen. To pomeni pri današnjem naraščanju cen, da proračun ne drži več in da podjetniku ni več mogoče licitirati na popust. Delo bi prevzel kvečjemu, če bi licitiral tako, da bi dejal: Prevzamem to graditve, če mi plačate 5 ali 10% več kakor ste sami izračunali pod pogojem, da draginja ne bo rastla naprej. Tega mu pa nihče zagotoviti ne more. Če pa se podjetnik obveže in delo prevzame na licitaciji, velja, da se licitacijska pogodba ne sme spremeniti. Če tedaj med tem časom, ko podjetnik gradi, cene gradiv in materialov rastejo, če se meze še povišujejo, nima podjetnik pravice zahtevati več. Le s prošnjo na državni svet lahko poskusi in ta mu zvišanje milostno odobri, kar pa ni nujno. Vsega takega dolgovnega in riskantnega postopka se pa dandanes podjetniki upravičeno boje in zato ni nikogar na licitacije za graditev cest in podobnih javnih del, ki gredo iz državnega denarja, saj bi ga lahko že neznatno povečanje draginje uničilo!

Banovina pa gradi naprej!

Banovina sama je pri nas našla možnost, da pri javnih delih tudi vpoštevata draginjo in podjetniške življenjske interese. Podjetniku, ki se je obvezal, da bo prevzel delo, da predjemo, da lahko takoj nakupi gradivo. S tem ga pri graditvi reši strahu pred naraščanjem cen. Glede mezd pa sklene banovina s podjetnikom pogodbo, da mu bo zvišala ali znižala dogovorjeno izlicitirano vsoto, če se bodo meze zvišale ali znižale za 5%. Isto velja za gradivo, ki ga ni mogoče takoj naročiti ali dobaviti in plačati. Zato vidimo, da so na primer pri nas v Sloveniji vsa državna javna dela v popolnem zastoju in nikjer ni upanja, da bi jih bilo mogoče začeti. Vsa javna gradbena delavnost je ostala le banovini, ki je smiselno rešila težko vprašanje investicijske politike v negotovih časih sedanje draginje.

Ogromna škoda zaradi propadanja licitacij

Pri državnih delih, ki so bila letos pri nas razpisana, pa letos prav zaradi teh razmer in zaradi nemogočih zahtev, ki jih postavlja zakon do podjetnikov, niso uspeli licitacije za dve tretjini velikih javnih del, za katere so že krediti na razpolago. Nesodobni predpisi zakona o državnem računovodstvu in predpisi o računovodstveni službi so torej povzročili veliko zamudo v programu izvajanja javnih del v naši državi. To je samo po sebi že dovolj hudo, še bolj nerodno pa je, da bo zaradi tega prav na zimo v veliki meri padla zaposlitev delavstva, ki je povsod prav pri nas računalo na javna dela. Posledice brezposelnosti tisočev in tisočev delavcev bodo ogromne. Občutila jih bosta trgovina in obrt, nanovo bo obremenjena tudi socialna skrbnost banovine in drugih samoupravnih teles, ki bodo sredi zime naenkrat postavljena pred nalogo: odkod vzeti denar, da bo mogoče preživeti številne delavske družine, ki nimajo nobenih dohodkov in zaradi brezposelnosti nobenih možnosti za zaslužek. Ze samo to dejstvo bo bridko odjeknilo in bo marsikje postavilo politična oblastva v kočljiv položaj.

Kvišku zdaj dežela vsa!

»Bratje, vemo, da je že ura, da od spanja vstanemo.« Ta klic se je slišal preteklo, 1. adventno nedeljo po vseh cerkvah. Komu naj velja ta klic? Ali naj je to le fraza, ki se lepo sliši, pa se brž raztoni in razgubi v zraku — brez vsake resne misli, brez vsakega sklepa, vsakega učinka? Le preradi se zadovoljimo z lepodonečimi frazami. A ta adventni klic naj nas enkrat res vzdrami!

Pa zakaj naj iz spanja vstanemo? V čem smo zaspani?

Saj nam apostol pove: »Noč se je premaknila in dan se je približal. Kakor podnevi pošeno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevoščljivosti.«

V teh besedah Pavlovih nam je na kratko zahtevan program našega delovanja. Na prvem mestu klic: Ne v požrešnosti in pijanosti!

Slovenci, dosti dolgo že jadjikujemo nad tem, kaj hudega dela med našim narodom pijančevanje. Dosti dolgo že pišemo in govorimo o »rak-ranic« našega naroda. Vsak pameten človek uvidi, obžaluje in obsoja porazno delovanje in razdejavanje, ki ga napravljajo med vsemi alkoholizem. Pristajši raznih strank smo v tem enih misli. Pred kratkim nas je k temu delu pozival »Slov. Narod«.

A kaj v resnici storimo za ozdravljenje te rane na narodnem telesu? Pač se je v zadnjih tridesetih letih o tem veliko pisalo in poskušalo. A sad tega truda? Nedavno tega smo brali nekje, da »niti senca uspeha« ni bilo. Če res ni nikakega uspeha, o tem bomo še govorili. Neki moder mož je dobro pripomnil: Res, senca uspeha ni bilo, pač pa resničen uspeh. Kdor pravi, da ni nikakega uspeha, vprašanja in stanja tega vprašanja ni ne pozna. Če pa ni več uspeha, kdo je kriv? Tisti, ki se trudijo, ali tisti, ki s prekrizanimi rokami ob strani stojijo in zbijajo šale na račun teh maloštevilnih, ki se trudijo? Da, tako se dela pri nas!

Vprašanje alkoholizma, ta narodna bolezen, ni stvar enega človeka ali nekaterih ljudi, marveč je stvar vsega naroda, oziroma voditeljev in učiteljev naroda. A kaj dela na tem polju naša inteligenca? Inteligenca iz obeh, ali iz vseh taborov? Kaj ta inteligenca vse dela? Pišejo, študirajo, debatirajo, organizirajo, pripravajo se, zborujejo, probleme rešujejo, kulturno delujejo — a temeljnega in najpotrebnejšega kulturnega dela niti ne vidijo. Kakor da ga ni! Mimo tisoč ranjencev gredo naši »razumniki« hladno, kakor sta nekdaš šla dva mi-

Na žalost to še ni vse. Tudi državna investicijska politika trpi zaradi okostenosti licitacijskih metod in računovodskih predpisov silno škodo. Draginja narašča in z denarjem, s katerim je bilo mogoče zgraditi pred pol leta recimo še 4 km sodobnega cestišča, lahko danes zgradite zaradi podražitve gradiva in zaradi zvišanih mezd le še 3 km. Čez tri mesece bo najbrže s tem denarjem okoliš, v katerem naj bi bila zgrajena, am-pak celo državi in vsemu prebivalstvu. Zgledi iz drugih naprednih držav nam dovolj jasno kažejo, da je take težave kaj lahko odstraniti. Naj pazijo vsi odgovorni činitelji, da zaradi načel birokracije ne bo propadel investicijski načrt javnih del, na katerem sloni v veliki meri bodočnost naše države.

600 letnica cerkve sv. Treh kraljev na Brunku pri Radečah

Tam, kjer se planinska Sava poslednjič izvije iz skalnatega oklepa slikovite zasavske so-teške, prepletene s krasnimi brzicami in slapovi, leži mesto Radeče — prednja vrata Posavja. In dobro uro hoda od tam je na poraslem bregu, visokem 561 m nadmorske višine, podružnica radeške fare, vasica Brunk, nekdaš sloveča in priljubljena božja pot slovenskih in zapadno-hrvat-skih romarjev.

V četrtem desetletju štirinajstega stoletja, leta 1340., so se zidali na tem hribčku gospodje iz bližnjega gradu Visoko (Ober-Erkenstein) — današnji Novi grad — prijazno cerkev, posvečeno sv. Trem kraljem, v zahvalni spomin na srečno prestalo kugo — »črno smrt«, — ki je par let poprej s trdovratno neizprosno silo morila po širnem slovenskem ozemlju. Torej poteka letos šest sto let, odkar so v tem božjem hramu, ki spada skupno s cerkvijo v Loku pri Zidanem mostu med najstarejše ohranjene cerkvene stavbe na Slo-venskem, prvič zapeli železni zvonomi in oznanili vernemu in od graščakov tlačnemu ljudstvu novo sveto pribežališče in uteho v sili in nezgodi.

Toda zgodovinsko pomembna cerkev na Brun-ku, ki je preživela dobo celjskih grofov, turških vpadov, osvobodilnega gibanja za »staro pravdo«, reformacije, Napoleonove Ilirije in svetovne voj-ne, ni znamenita le zaradi svoje zavidljive sta-rosti, ampak tudi zaradi mnogih redkih umetnin, ki jih hrani v svoji notranjstini. Poleg slabo ohranjenih fresk, prižnice in stranskih baročnih oltarjev, ki izvirajo vsi še iz 17. in 18. stoletja, je v velikem oltarju, posvečenem sv. Trem kraljem, lepo izdelan renesančni relief iz prve polovice 16. stoletja, ki nam prikazuje Modre iz Jutrove dežele na poti v Betlehem Posebno umetnino v cerkvi pa predstavlja desni stranski oltar s kras-no oljnatno sliko »Križanje na Kalvariji«, eno naj-

Franjo Neubauer:

Brezmadežni zmagovalci

Sred raja je stalo nesrečno drevo, razžaljeni Bog je odpiral nebo.

Z višav hudourni grmel je oblak, na zemljo se spuščal pošastni je mrak.

Zakrival si Adam obraz je z dlanmi, zalivale Evi solze so oči.

Besede izrekel Gospod je tedaj, da Tebi naškodil nikdar ne bo zmag.

Da moč mu uničiš in glavo mu streš, objokani zemlji nebesa odpres.

Mogočna si vstala iz strašnih temin, v naročju se božji smehljal Ti je Sin!

boljših slikarskih del znanega beneškega cerkve-nega slikarja Rosinija, ki je koncem 18. stoletja slikal tudi po drugih slovenskih cerkvah. V dru-gem desnem stranskem oltarju je še kip Madone iz srede 16. stoletja. Levi stranski oltar pa je posvečen sv. Antonu. V glavni ladji pa nas vzi-dana spominska plošča, z grbom in napisom, opozarja na gospode z Visokega, ki so si tudi tu izbrali svojo rodbinsko grobnico. Siva zunanjost cerkve pa nehoti vzbuja v naših notranjih doži-vetjih globok vtis spoštovanja do svetega mesta, ki kljub viharji dobi dolgih stoletij še vedno služi svojemu zvišenemu namenu.

Blizu cerkve je tudi kapelica in v njej slika neznanega domačega slikarja, ki predstavlja, kako sv. Trije kralji odstranjujejo veliko bukev, ki je padla na neko ženo. Iz slike in iz vsebine teksta je razvidno, da je dala zgraditi to kapelico sredi 18. stoletja grajska gospa z Visokega v zve-zi z zanimivim resničnim dogodkom. Nekega po-poldne — tako razberemo iz staroslovenskega teksta na sliki — je gospa z Visokega jahala na sprehod proti Brunku. Ko je bila že blizu vasi, nastane naenkrat silovit vihar. V dežju in gr-menju trešči v košato bukev, ki preklana pade na grajsko gospo in jo pritisne s svojim deblom k tlom, da se ta ne more ganiti. V silni stiski se zaoblubi sv. Trem kraljem, patronom brunške cerkve, da jim postavi v zahvalo kapelico, ako jo rešijo mučnega položaja. In tedaj so se res pri-kazali sv. Trije kralji »v siju in blesku«, kot pravi tekst, dvignili bukev in rešili gospo. V za-hvalo za srečno rešitev pa postavi zaobljubljeno kapelico; slikarju pa naroči, da ta dogodek na-slika.

Vas Brunk s svojimi bornimi hišami, danes le še ob »žeganju« spominja v otenkih na nek-danjo najbolj obiskovano dolensko božjo pot z mnogimi romarskimi domovi, ki so pa bili kon-cem 18. stoletja vsi žrtev nenasičenih ognjenih plamenov. Radi velikega prometa, ki se je vršil tod mimo, ko še ni bilo železnice — najkrajša zve-za med Stajersko, Zasavjem in centralno Dolenjsko — je že v letu 1764. izposloval grajski gospod Franc Ivan Amigoni, lastnik botemške graščine pri Radečah, dva velika sejma: enega ob času

»glavnega žeganja«, v januarju, a drugega ob času trgatve

Mirni in poštenj Brunčani se danes bavijo največ s poljedelstvom in sadjarstvom. Kakšno veliko nasprotje od svojih vihravih prednikov, katerih se je bala vsa okolica, češ:

»Kdor gre na Brunk, jih dobi po bunk!«

Gospodje iz Visokega, ustanovitelji tega šest sto let starega svetišča, ni več; njihov prah počiva v rodbinski grobnici njihove patronatne cerkve. In tudi grad Visoko, simbol moči in obla-sti posvetnega življenja, je propadel. A tiha cer-kvica — duhovni hram božji — še trdno stoji in kljubuje zobu časa.

Simontič Stefan.

Darujte za starološki »Dom slepih«

zavod za odrasle slepe

Čekovni račun št. 14.672 — »Dom slepih«, Ljubljana

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 8. decembra: Druga adenovna nedelja. Brezmadežno spočetje Marije Device.
Ponedeljek, 9. decembra: Peter Fourier, šk.; Delfina.
Torek, 10. decembra: Lavretanska Mati božja; Melhiad, papež in mučenec.

Novi grobovi

† V Sevnici je umrla hišna posestnica ga. Elizabeta Fleck v visoki starosti 89 let. Pogreb preblage pokojnice bo v ponedeljek, 9. decembra ob 15 izpred hiše žalosti v Sevnici. Bila je srčno dobra žena in vsakdo, kdor je potkal na njena vrata, je bil uslišan. Naj počiva v miru! Sorodnikom naše iskreno sožalje!

† Na Dunaju je umrla 18. novembra t. l. v 70 letu starosti ga. Fani Udovič vdova Perko roj. Petrič, doma iz Dobropolja na Dolenjskem. Pokojna gospa je živel na Dunaju skoraj petdeset let, pa se je za domovino še vedno zanimala ter zelo rada prebirala slovenske časopise. Zapušča soproga in dva sina. Naj ji sveti večna luč!

Osebnosti

— Iz vojaške službe. Med napredovanji rezervnih častnikov smo po naključju izpustili, da so napredovali za rezervnega kapetana I. razreda kapetani II. razreda: Gaberšek Miha, Masič Pavle, Lah Jože in Sever Filip.

— Diplomirana je bila na tehnični fakulteti ljubljanske univerze, iz šole g. prof. Plečnika, za inž. arhitekture gđ. Majda Nerima, hčerka solskega nadzornika v Kamniku. — Iskreno častitamo!

— Napredovanje pri pošti. Za inšpektorja V. skupine so napredovali višji kontrolorji pri pošti Ljubljana 1: Lenard Amalija; pri pošti Ljubljana 2: Vekoslav Božič in Kumer Jože; pri pošti Ljubljana 3: Tomo Vidmar. Za računskega inšpektorja V. skupine višji kontrolorji pri direkciji Ljubljana Leopold Sparhakel. Za višje kontrolorje VI. skupine pri pošti 5: Meta Gostičar. Za kontrolorje VII. skupine pri pošti Ljubljana 1: Ljudmila Rutar, Josip Mežnik in Pavla Višnar; pri pošti Maribor 1: Danica Serajnik; pri pošti Ormož Josip Zidarčič; pri pošti St. Ilj v Sl. Gorah Ana Kokočič; pri pošti Križevci v Prekmurju Geza Ber; pri pošti Rogaški Slatini Marija Kurbus; pri pošti Rajhenburg Antonija Zagar.

Za majave zobe. Za prenežno dlesen, tudi za piskavost zob uporabljajte zdravilno pasto PARADENTIN, ki razkužuje ustno duplino. Dobiva se v drogeriji Gregorij, Ljubljana, po Din 16.—. Glavno skladišče: Laboratorij „Vis-Vit, Zagreb, Langov trg 3.

Tisk je najpomembnejši činitelj v razvoju kulture vseh narodov

Na milijarde izdelkov pošiljajo tiskarski stroji in časopisne rotacije vsak dan v svet tiskanih izdelkov, da sprejemajo ljudje uspehe človeškega uma, da se razširja in pogloblja kultura in dviga civilizacija. In letos slavi kulturni svet 500 let, odkar je Gutenberg daroval človeštvu prvo iz sestavljenih črk tiskano knjigo. Gutenberg je položil temelje tisku, ki se je nato razvil do neizmernih višin.

Pomemben jubilej 500 letnice Gutenberga, začetnika tiska, praznuje tudi v Ljubljani slovenski grafičarji s prireditvijo, ki bo vsa v znamenju Gutenberga in tiska. Prireditve bo v soboto, dne 14. decembra t. l. ob 20 v frančiškanski dvorani v Ljubljani. Nastopajo grafične prosvetne ustanove in tiskarji, ki bodo izvajali svoje pesmi, recitacije, dramski prizor in celo svojo zborovsko pevsko kompozicijo. S prireditvijo bodo proslavili 500 letnico Gutenberga, obenem pa bodo pokazali vsej javnosti uspehe svojega prosvetnega delovanja.

Sporod, ki bo izvajal na prireditvi, je naslednji: 1. Ivan Kosi: Geslo; poje pevski zbor »Grafikarji«. 2. O Gutenbergu: govori ravnatelj Otmar Mihalek. 3. Zorko Prelovec: Slava delu; poje pevski zbor »Grafikarji«. 4. Zorko Prelovec: O nageljni rdeči; poje pevski zbor »Grafikarji«. 5. Ivan Kocmur: Pogovor s črko; recitira Rudolf Snoj. 6. Ivan Lahajnar: Na delo; poje pevski zbor »Grafikarji«. 7. Anton Hajdrih: Morje adrijansko; poje pevski zbor »Grafikarji«. 8. G. Rossini: Tancred, uvertura; igra orkester grafikov. P. Cajkovski: Cvetlični valček; igra orkester grafikov. 9. Dragotin Kosem: Mi, grafičarji!; recitira Milan Mlakar. 10. Cerin-Bajuk: Mislil name, slovenska narodna; poje baritonski solist Slavko Štrukelj s spremljevanjem orkestra. J. Cerin-Deu: So že rožice v hartelju zavovale, koroska narodna; poje baritonski solist Slavko Štrukelj s spremljevanjem orkestra. 11. Evgen Frelih: Tiskarski škrat; recitira avtor. 12. Ivan Kleč: Petstoletnica Gutenberga, dramski prikaz.

Vabimo vsa javnost, zlasti pa vse izobražence in naše dijaštvo, da se lepe kulturne manifestacije naših grafičarjev udeležijo. Udeležiti pa naj se lepe prireditve tudi uradništvo in delavstvo, saj je prireditve obenem tudi delavska, ker bodo na njej prikazani uspehi prosvetnega dela delavske organizacije.

Dr. Pavel Kraje — dobrotnik gluhoneme mladine

Bricko novico o nenadni smrti dr. Pavla Kraja smo sprejeli v gluhoemnici z globokim obžalovanjem. Bil je naš vodovni zdravnik, zelo spoštovan med učitelstvom in uslužbenci, nad vse priljubljen med gojenci. Kdor je poznal njegovo blago srce in očelovsko skrb, ki jo je imel do svojih bolnikov, se ne bo čudil, če je v srcu občutil sočustvo tudi z gluhoemno mladino. Čeravno njegov trud ni bil nikoli primerno nagrajen, je zdravil otroke vestno in dobrovoljno, zbral jih je okrog sebe, se z njimi razgovarjal, jih tolažil in blažil njih bolečine. Dr. Kraje ni bil samo zdravnik, bil je oče in dobrotnik gluhoemnih.

Službo zavodnega zdravnika je opravljal prvič po pokojnem dr. Zupanec od leta 1922 do 1928. Dne 1. septembra t. l. pa je to službo ponovno prevzel in jo je izvrševal sedaj komaj tri mesece. Mnogo pregledal nas je zapustil, pregledal so gojenci izgubili svojega blagega skrbnika. Gluhoemnica je imela izredno srečo, da je pridobila v svoji delokrog tako skrbnega zdravnika kot je bil dr. Kraje.

Ivan Košak — 80 letnik

lastno stoji ob strani ter ga podpira na njegovi življenjski poti.

G. Ivan Košak, vzoren vinogradnik in pošten gostilničar v Novem mestu, je znan po širni Sloveniji, pa tudi daleč izven meja, po svoji poštenosti, ljubeznivosti in ustrežljivosti.

Odveč bi bilo ob tej priliki zopet ponavljati vse njegove zasluge, tako za napredek dolenskega vinogradništva kakor tudi za nesebično delovanje v občinskem odboru, v katerem je že dolga leta moder svetovalec.

Vzornemu katoliškemu možu, ki se ni nikoli strašil javno izpovedati svojega katoliškega prepričanja ter je vedno delal, kolikor je bilo v njegovi moči le v korist bližnjega — vsa čast!

Tudi mi se pridružujemo številnim čestitkam in mu iz dna srca ključemo: Gospod Košak! Ko danes praznujete svoj častitljivi rojstni dan v krogu žene, svojih otrok in vnukov, Vam želimo, da bi Bog in Devica Marija naklonila tako srečen tudi 90-letni rojstni dan. Bog živil!

Jama Madeleine

Diplomirana terapeutinja za govornice, glasovne in dihalne motnje. — Ordinacija torek, četrtek, sobota od 11—12^{1/2}. — Hotel Slen 501.

— Spremembe voznega reda na kamniški progi. Počeniš s ponedeljkom, dne 9. decembra t. l., vozita na kamniški progi potniška vlaka št. 8419 in 8420 zopet dnevno redno. Vlak št. 8419 odhaja iz Kamnika ob 14.49 in prihaja v Ljubljano ob 15.46, vlak št. 8420 pa odhaja iz Ljubljane ob 16.10 in prihaja v Kamnik ob 17.01.

— Nagrade hišnim poslom-vlagateljem. Hranilnica dravske banovine Ljubljana, prej Kranjska hranilnica, bo tudi letos izdala za Božič več nagrad po 200. 100 in 50 din hišnim gospodinjstvom (kuharicam, hišnam, služkinjam itd.), ki imajo v imenovanih hranilnicah vsaj že 6 mesecev vložene svoje prihranke na hranilno knjižico. Ti posli se vabijo, da se do vključno 19. decembra t. l. prijavijo pri blagajni hranilnice (Knafljeva ulica št. 8) med poslovnimi urami od 8—12. V izkaz je predložiti hranilno in poselsko knjižico. Kdor teh knjižic ne predloži, ne bo pripuščen k žrebanju nagrad. Zrebanje bo v petek, 20. t. m. popoldne. — Gospodine in gospodari naj blagovolijo na to opozoriti svoje posle.

Danes ob 10.30 poslednjič
najlepsi glasbeni film

CVETJE V MAJU

(Beli jorgovan) po globoko znanih matinejskih cenah!

— Obdarovanje najsiromašnejših otrok s toplim perilom in obleko v šoli Zidani most se je izvršilo ob priliki Miklavževanja na šoli. Obdarovanih je bilo okoli 50 učencev, za kar je bilo treba zbrati precejšno vsoto denarja. Delno je prispevala kralj. ban. uprava, delno pa je pripomogla nabiralna akcija, ki je nadvse lepo uspela. Predvsem je treba omeniti restavraterja g. Majerja Toma, ki je prispeval 500 din, trg. g. Železnik 250 din, hotelir g. Juvančič 200 din, TPD, cementarna, 150 din, gostilničar g. Božec 100 din. Vsem darovalcem se v imenu revnih otrok najlepše zahvaljuje šolsko vodstvo.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Za novoletni dar si oskrbi vsaka naša družina poleg drugega tudi »Družinski prirok« s podobo sv. Družine. Ponekod je to že oskrbel sveti Miklavž, kjer pa ne, pa zamujemo popravil božiček. Pratič dobite v vsaki knjigarni ali boljši trgovini, postrežeta vam pa tudi rada Jugoslov. knjigarna in prodajalna H. Ničman v Ljubljani.

Odpošljite še danes

sezname naročnikov »Slovenčevega koledarja«, istočasno pa tudi denar zanje. Seznamov brez poslano naročnine ne bomo upoštevali! — Seznamov koledarjevih naročnikov, ki ne bi bili danes odposlani, ne bomo mogli upoštevati!

— **Železniški promet na progi Zidani most—Zagreb** vzpostavljen. V petek ponoči so reševalne skupine očistile mesto nesreče pri Sevnici. Kmalu po devetih zvečer je bila proga popravljena v toliko, da so mogli voziti po njej vlaki v obeh smereh, čeprav spočetka le v počasni vožnji. V soboto je bila proga odprta za redni promet. Kljub temu pa na mestu nesreče progo še utrjujejo.

— **Rezervni podoficirji** se obveščajo, da je bilo na zadnji seji banovinskega odbora v Celju določeno, da je mesec december za tekočo poslovno dobo zadnji za vpisovanje novih članov, ker se po novem letu pa do občnih zborov tako v Celju, Mariboru kakor tudi v Ljubljani ne bodo sprejemali novi člani. Zato se opozarjajo vsi rezervni podoficirji, ki še niso člani enega izmed navedenih odborov, da se takoj vpišejo.

Po karambolu k **Skošniku**

Ljubljana, Zibertova
Telefon ne več 41-33 ampak **30-76**

— **Banovinski institut za raziskovanje in zdravljenje novotvorb** v Ljubljani se najlepše zahvaljuje neimenovanemu dobrotniku za znesek 500 din, katerega je daroval za olajšanje trpljenja in bede vseh onih siromašnih bolnikov, ki se zdravijo v institutu.

VENCI, CVETJE in veliki izbiri in poceni v cvetličarnah „ROŽA“

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim srca, ledvic, želodca, jeter, žolča, raznim katarom, normalizira notranje žile in živec ter čisti kri in organizem raznih strupov.

— **Bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva** v Ljubljani razpisuje v Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine z dne 4. XII. 1940, kos 97, mesto zdravnik za splošno prakso v Trbovljah. Podrobnejši pogoji so razvidni iz Službenega lista.

— **Igra za Silvestrovo »Državni uradnik«**, spisal Joža Vovk. Duhovita, sodobna burka, ki bo povsod uspešna. Dobite jo pri Prosvetni zvezi v Ljubljani ali pri Centralni prosvetni pisarni v Kranju. Za izvod in taničmo 20 din. Vsem društvom priporočamo.

Hočete za 5.— din nov osebni avto, motorno kolo, radio ali dvokolo?

Preskrbite si nemudoma srečne velike efektne loterije prstovolnih gasilcev v Ljubljani. Zrebanje bo 29. decembra 1940 v Ljubljani.

— **Prodaja knj. Carinarnica na Raketu** bo v ponedeljek, dne 9. decembra 1940, pred gostilno Hladnik ob 9 dopoldne javno prodajala 18 knjgov, ko so jih nepoznani tihotapci skušali preihotapiti čez mejo.

Strahovit... prelom ogromnega jez... vodovje zalije vse kar je od potresa še preostalo... epidemija... idealna dvojica pa rešuje ogrožena človeška življenja tvegajoč lastno zdravje in svojo srečo... dežela gre nasproti novemu življenju. To so scene iz tega najmonumentalnerega filma.
Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri (dopolndanska predstava zaradi akademije odpade)
Kino Union Tel. 22-21

Ob 15., 17., 19. in 21. uri veliki Warner Bros film

Herojska kavalkada

Film smelih podvigov, neustrašenih borb, bladnokrvne osvete in vdane ljubezni... Nabavite vstopnice v predprodaji!

KINO SLOGA, tel. 27-30

— V Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine z dne 7. decembra 1940 je objavljena »Naredba o podaljšavi prehodnih določb k naredbi o kontroli izvoza lesa, lesnih izdelkov in gozdnih proizvodov«: dalje »Pravilnik o ustroju železniške straže«, »Nove cene soli«, »Zvišane prodajne cene petroleja«, »Maksimiranje cen stari gumijevi obutvi in odpadkom od gumija, izvzemši avtomobilske zunanje in notranje gume«, »Popravek o uradnem preobličju centrale za kurivo«, »Oredba glede zvišanja števila vajencev in strokovnih ključavničarjev, kleparjev, livarjev, pasarjev in kovinostrojecev, zlatarjev, graverjev, mehanikov in avtomehaničarjev, optikov ter urarjev«, »Popravek k banovi odredbi o minimalnih mezdah za nekvificirane delavce« in »Objava o spremembi meje župniji Vransko in Sv. Jurij ob Taboru«.

Konceptni uradnik

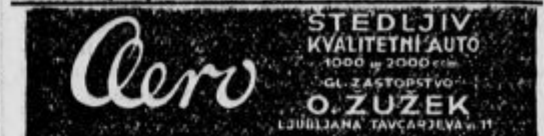
s fakultetno, najbolje pravno izobrazbo, po možnosti s prakso v gospodarskih zadevah, se išče. — Lastnoročno pisane ponudbe poslati na upravo našega lista z natančnim curriculum vitae, s si ko, navedbo referenc in zahtevkov pod šifro »Izkušeni« št. 18229.

— **Starinske predmete, pohištvo, porcelan, kipe, steklenico, lustre, nakit itd.** stalno kupuje trgovina Dorotheum inž. Rovšek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 12, vis-a-vis hotela Union.

— **Nova pravna obšinska hranilnica** v Soboti je bila izvoljena na zadnji seji. Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen gimn. ravnatelj inž. Zobeč, za pooprredsednika pa trgovec Franc Kuhan.

— **Velik krožni lov** bo danes v lovišču Hartner — dr. Pinter — Šiftar v okolici Soboti

— **Premeten goljuf** je Rudolf Klemenčič iz Radovancev, ki se je moral zagovarjati pred malim senatom soboškega okrožnega sodišča zaradi kolesarskih tatvin in goljufij. V avgustu se je predstavil posestniku Rižmarju v

Najnoviji modeli s pneumatiko na zalogi.

Sovjaku kot trgovec z živino. Ko si je pri tem ogledal Rižmarjev dom, je odšel in čakal, da je šel gospodar z doma. Stopil je na polje k Rižmarjevi ženi in prosil od nje ključ do hišnih vrat, češ da ga je poslal Rižmar. Žena mu je res dala ključ, s katerim si je odprl pot v stanovanje in odnesel nekaj gotovine in drugih stvari. Na podoben način je ukral tudi nekega kolesarja. Ustavil ga je na cesti in ga prosil za kolo, češ da je doma v bližnji vasi in je pozabil legitimacijo, ki jo nujno rabi. Kolo mu bo takoj pripeljal nazaj. Kolesar je bil res tako dober, da je neznanцу ustregel, nato pa je zastoj čakal na cesti na svoje kolo. Klemenčič je bil za svoje sleparije obsojen na 1 leto in 2 meseca strogega zapor.

— **Franciškaška 3 nasproti „Uniona“ in Gospodstva „Figovra“**

Po državi

• **Million dinarjev za reveže** v Subotici. Subotički meščani so zbrali milijon dinarjev za zimsko pomoč revežem. Največji del te vsote so nabrali mestni uradniki, ki so vodili nabiralno akcijo.

• **Parnik »Sud«** se ni potopil. Zadnji čas so se širile vesti, da se je potopil naš parnik »Sud«. Generalno ravnanje naše družbe »Oceania«, čije last je parnik »Sud«, pa sedaj poroča, da je parnik priplul z vso svojo posadko v Lishono.

• **Stara novoporočena**. V Sarajevu so imeli te dni zanimivo poroko. Novoporočena štetja skupaj 158 let. Ženja je upokojeni železničar in star 82 let, nevesta pa Ana Vojnovič, stara 76 let. Ana se je svojčas poročila z nekim Madžarom in se z njim odpeljala v Ameriko. Po smrti svojega moža se je spet vrnila v domovino. Med svati so bili otroci, vnuki in pravnuki novoporočencev. Eden izmed pravnukov, ki je bil tudi na ženitnini svojega prastarega očeta, se bo v kratkem poročil.

• **Pred poroko je pobegnila nevesta**, ženina je pa njegov brat po nesreči ustrelil. Namesto pred oltar s svojo ljubljeno nevesto, ki ga je zadnji hip pustila in pobegnila k drugemu fantu, je odšel v večnost Milan Bugarinovič iz Podgorca pri Bjelovaru. Milan in njegov brat Vasa sta odšla v sosednjo vas po Milanovo nevesto Ružo Kolarič, da bi jo peljala k poroki. Po zaroki pa se je Ruža zagledala v nekega drugega fanta ter je, preden je prišel Milan, pobegnila od doma k svojemu novemu ljubimcu, da se ne bi srečala s starim zaročencem. Ko sta brata zvedela, da je Ruža pobegnila, sta kljub temu ostala pri njeni materi. Pili so celo noč, da bi mladi ženin lažje pozabili na Ružo. Proti jutru sta šla brata proti domu. Vaso je vzel iz žepa samokres in hotel ustreliti v zrak, pa je samokres odpovedal. Ko je pregledaval samokres, se je ta nenadoma sprožil in strel je zadel njegovega brata v čelo, da se je takoj zgrudil mrtev na tla.

• **Kavarnar ponarejal denar**. Orožniki v Zenici so te dni izsledili dobro organizirano tolopo ponarejevalcev denarja. V zadnjem času so krožili po okolici ponarejeni 50 in 10 dinarski kovanci. Kavarnar Florijan Jonič iz Kajdraša pri Zenici je bil posebno sumljiv, zato so pri njem napravili hišno preiskavo. Orožniki so našli pravega kovničnega denarja z vsem potrebnim orodjem in materialom za izdelovanje 10 in 50 dinarskih kovancev. Joniču so takoj aretirali. Izjavil je, da je pač ponarejal denar, ni ga pa dal v promet. Nadalje so orožniki aretirali še dva kmeta in dva delavca v železnici v Zenici. Tudi na stanovanjih teh štirih so našli orodje za ponarejanje denarja.

• **Mrliča so oropali**. Svoj čas smo poročali, da se je smrtno ponesrečil župan v Koprivnici profesor Anton Ključka, ko se je peljal z avtomobilom v družbi trgovca Kapetanoviča in šoferja. Nedaleč od mesta Carevdarja se je avtomobil prevrnil. Profesor Ključka se je smrtno ponesrečil, ostala dva sta bila pa hudo poškodovana. Pozneje so ugotovili, da so pokojnemu prof. Ključku izginili razni predmeti, ki jih je imel s seboj. Izginilo je tudi 10.000 dinarjev. Oblasti so uvedle preiskavo in je sodišče zaprlo nekaj osumljenih oseb, ki bodo ostale v zaporu do končne preiskave.

• **Ob smrti postelji zaklinjal hudobne sile**. Cigan Vojislav Radosavljevič iz Niša se je že dolgo časa v Leskovcu ukvarjal z mazaštvom. Vedno je našel praznovorne ljudi, ki so mu dali zadnje denarje, da bi ozdraveli. Pri tem mu je zelo pomagal ugled njegovega strica, ki je dolga leta v tem kraju uganjal svoje čarovnije in baje ozdravil veliko ljudi. Nečak pa je imel, kakor se vidi, manj sreče pri svojih čarovnijah kakor njegov stric, ker je nedavno zastoj poskušal rešiti neki kmetski življenje. Možno hudo bolne žene je poklical cigana, ki je stopil s prižgano svečo v roki v bolniško sobo. Mrmljal je svoje zaklinjalne molitvice in se vlegel po dolgem na tla ob postelji. Dolgo časa je tako ležal, nato pa vstal in z globokim glasom razglasil, da je pravkar imel razgovor s hudobnimi vilami. Vile mužijo ženo. Z goretimi svečami se dajo potolažiti. Zato potrebuje 300 dinarjev za sveče ter moko, med, sladkor in kavo. Mož je žrtvoval svoje zadnje prihranke. Štramba se je izpraznila. Hudobne vile so spet in spet zahtevale denar in končno celo poročni prstan bolne žene. Stanje bolnice pa se je vedno slabšalo in nazadnje je umrla. Vdovec je sedaj naznanil cigana oblast, ki so ga aretirale. Pri preiskavi v njegovem stanovanju so našli vse polno predmetov, ki jih je izvalil od svojih žrtv.

Valvasor o polhih in poljšjem lovu

V pozni jeseni smo, ko se vsa narava pripravlja za zimsko spanje. Tudi polhi so se že poskrili v žlambore in drevesna dupla ter zarili globoko v zemljo. Redki današnji polharji so spravili svoje polšje pasti, škatlje, samostrine in železne klešče. Pa saj današnja doba nima več smisla za romantično jesenskih noči, ko so nekdanji naši predniki v temnih gozdovih ob ognju modrovali, nastavljal polhom pasti in se proti jutru vračali z obilnim poljšjim plenom domov. Lovili pa niso dalje kakor do praznika sv. Simona in Jude, češ, da polhe pozneje goni hudobec. O tem nam poroča naš pisatelj J. Jurčič v svojem klasičnem spisu »Jesenska noč med slovenskimi polharji«, kjer pravi: »Rajni moj oče in vsi stari ljudje so pravili tako: Vsaka stvar ima kdaj mir in pokoj; pes pri jedi, pišč ponoči, vsi ljudje v grobu, polh pa po sv. Simonu in Judi. Tisti večer pred godom sv. Simona in Jude žene hudobec polhe spat; malokateri ostane še kaj časa.«

A že davno pred Jurčičem nam je opisal polhe in poljšji lov naš domači kranjski zgodovinar Ivan Vajkard Valvasor, ki nam je v svojem znamenitem zgodovinskem delu »Die Ehre des Herzogthums Crain« (Slava vojvodine Kranjske) rešil premnogo našega domačega narodnega blaga pozabljenju, za kar mu moramo biti Slovenci vedno hvaležni. V tem svojem 3320 strani obsegačem in s 533 slikami opremljenem delu, ki je izšlo leta 1689, in smo torej praznovali lansko leto njegovo 250 letnico, pa nam naš odlični domači zgodovinar ne opisuje le dežele in zgodovine Kranjske, njenih gradov, mest in trgov, naravnih znamenitosti in posebnosti, temveč tudi razne narodne šege in navade, narodopisne zanimivosti in način življenja takratnih prebivalcev kranjske dežele. In tako Valvasor obširno piše v svoji zgodovini (III knjiga, 31. poglavje) tudi o polhu, ki ga označi po pristni kranjski izreki z imenom »pouhe«.

Čudna živalca

V navedenem poglavju Valvasor najprej piše o tem, da ima »Kranjska najbolj znane živali kakor druge evropske dežele, tako konje, govedo, ovce, koze, prašiče, osle, mačke, pse itd. Po vsej Evropi najbolj hvalijo kranjske konje, ki jih rede na Krasu zaradi njih vztrajnosti, ker dolgo živijo in vztrajno prenašajo delo in ježo. Tam jih privadijo že v mladosti tako, da jih pasejo po golem kamenju in skalovju. Tudi kranjski psi niso baš najslabši, zlasti na Krasu in Pivki. Tam so tako veliki in močni, da volku krepko kožuh potre-sejo, zato pa jih imajo pastirji vedno s seboj.

Na Kranjskem je pa neka čudna živalca, ki je ni videti zlepa v ostalih evropskih deželah, te je pa tukaj zelo mnogo; po kranjsko jih pravijo »pouhe«. Polh je malo večji od podgane, kateri je podoben tudi po sivi barvi. Hrani se z raznim sadjem kakor verice, katerim je enak po velikosti. Tudi z bukovim žirom je zadovoljen. Vso zimo prebivajo te živalce pod zemljo, poleti pa prilazejo na svetlo v velikih bukovih gozdovih iz ene same luknje po več tisoč. Nadalje piše Valvasor, da je šel pred leti z nekaterimi kmeti v tak gozd, kjer so navadno lovili te živali. »Tukaj smo slišali silno pokanje in šibanje, kakor pokajo voznički z biči. Ko so nato prišli in prišli polhi v neverjetnih množinah, so kmetje obkrožili mene elekli svoje kamižole in sezuli škornje ter vse skupaj pometali od sebe. Noter je cizlo toliko polhov, da so jih bile polne vse kamižole in vsi škornji. Ko je odhitela poljšja čreda mimo, so v oblekah skrite polhe pobili in pobrali. Dokaz za to ne doja vsako noč, temveč le ob sobotah in druge svete čase

Vrag goni polhe

Ljudje pravijo, da vrag nima moči, da bi preganjal to živalco iz človekove obleke, če se no tri skrije. Ko se zasliši tisto pokanje in se oglasi še žvižganje, kar se pogosto zgodi, tedaj je treba hitro zbežati. Pravega vzroka pa mi ni znal nihče povedati, razen to, da vrag vsakogar podere, kdor se mu ne umakne, kadar zažvižga. Drugi zopet pripovedujejo, da se potem prikaže hudobni duh kot strašna prikazen. To sem slišal od dveh kmetov, ki sta trdila, da sta ga videla na lastne oči. Ko pa sem prvega vprašal, kakšen je vrag, je dejal: »Strašno divji, kakor pol kozlac. Čez dalj časa sem ga dal po drugem vprašati, kakšno postavbo da je imel vrag. Temu je odgovoril: »Grozansko, kakor pol človek. In tako ne morem za gotovo trditi, ali je res kaj videl ali pa se mu je le sanjalo. Za trdno mislim, da je kmet obakrat resnično govoril: prvič je opisal prikazen v spodnjem delu telesa, ki je bil kozlu enak, drugič pa zgornji del, ki je bil podoben človeku. Če se torej sestavita zgornji del človeškega telesa in zadnji del kozla, nastane gozdna prikazen: satir ali pan. V taki obliki so se prikazovale nekoč poganom kozonoge žene, pani, silvani, pa še dandanes jih v velikih gozdovih zagleda marsikak samotni popotnik. V taki obliki kozlovskega človeka se prikaže brez dvoma v kranjskem gozdu tudi vražji poljšji pastir.«

Vendar pa je gotovo to, da vraga večkrat slišijo, kadar goni polhe ter pri tem tleska, plos-

ka in močno žvižga. Mnogo odličnih oseb v de- želi ni hotelo verjeti tega, dokler jim skušnja ni odzvela dvomov. Večidel pravijo, da so stihali od staršev, da se moramo izogniti vragu, ki goni polhe, kadar tretjič močno zapiska. Čudno pa je, da ima star polh na enem ušesu zarezo. Pravijo, da jih njihov neblagoslovljeni pastir tako zaznamuje. Res je, da še niso našli zaznamovanega mladčiča, ki še ni prišel z drevesa, dasi bi bil že velik. Lahko bi se mislilo, da se med seboj grizejo in se sami z zobmi tako zaznamujejo. A v tem primeru bi merali imeti nekateri polhi čisto raz- trgana ušesa in na obeh ušesih več nego en sam ugriz, ali pa bi morali imeti dogovorjene borilne ali pretepalne določbe, po katerih bi smeli drug drugega samo v eno uho ugrizniti, pa le enkrat, in to ne prej, dokler ni prišel z drevesa, kakor so imeli nekoč langobardski borilci tekmovalna pravila, ki so prepovedovale medu določene dele telesa. Ostane torej sum, ki še ni ugasnil, da imajo stari polhi ušesno zarezo ne od ugriza, tem- več na nadnaraven način. Vrag baje le tiste za- znamuje, ki jih je kdaj gnal na pašo, če se more kaj dati na to, kar pripovedujejo kmetje. So li vraga ali polhe same vprašali, ne morem vedeti, pripominja šaljivo Valvasor.

Lov na polhe

Polhi prebivajo v zaraslih gozdovih, kjer je mnogo paš in zavetja. Starih bivališč ne zapu- ščajo radi, le če zmanjka paš in so gozd preveč izsekali, se preselijo drugam. Mladiči živijo v drev- esnih duplih, tudi v ptičjem ali zapuščenem ve- veričnem gnezdu, ker je dobro izdelano in gor- ko. Hranijo se z raznimi gozdnimi sadeži, najbolj jim dišijo bukov žir, želod in lešniki. Polhe lo- vijo na različne načine v lesene škatlje, ki jih od- znotraj namažejo z oljem, od zunaj okoli okrogle odprtine pa z medno hruško. Taka škatlja je ime- la nekdanj lesen ločen, ki se je pri doliku spro- žil. Lovili so tudi z lesenimi zabojčki, ki so jih pristavljali k poljšjim luknjam. Takih škatelj in zabojčkov pa poljšji lovi niso mogli mnogo je- mati s seboj, zato jih je pozneje nadomestil že- lezni obroček na pero ali železne klešče, ki so jih zaklenili in od znotraj namazali s tepkami.

Tudi o tem nam Valvasor obširno poroča: »Mladiči imajo te živalce v duplih votlih drev- es, enako kakor se tudi stari nahajajo podnevi v takih duplih in se v njih odpočivajo. Ponoči pa hodijo nad sadje in žir. Če močno pibneš v votlo drevo, začne polhi notri mrmrati: drn, drn, drn. Potem vtakneš v duplo dolgo šibo, podregaš z njo sem in tja, pa prilze polh venkaj. Nato ga uja- meš, stisneš za vrat in ubiješ. Pač pa moraš var- no prijeti, če ne te močno ugrizne. Lovijo jih tudi v pasti, ki jih ima marsikateri kmet po sto in več; razpeta jih po drevsih. Te pasti so zelo preprosto pripravljene: podobne so strelnemu lo- ku, sestoje iz ukrivljene lesa v loku in vrvice. Nanje denejo suhe hruške, ki jim na Kranjskem pravijo krhlji, ali pa tudi presne hruške. Če ima kdo sto takih lokov, morajo biti pri lovu vsaj trije, zakaj en mož ima dovolj posla, da jih opravlja po dvajset ali trideset. Ko jih nastavi, mora vso noč hoditi od enega do drugega, k vsakemu pride po štiri- do petkrat ter pobira ujete polhe. V sto pasti se jih ujame večših po tri- štiri, celo do petsto. Dogaja se tudi sem ter tja, da se sliši, kako se vso noč pasti prožijo, pa se niti en polh ne ujame. Dolžijo vraga, da trapi kmete in jih ima za norce. Zares se zgodi prav pogosto, da nastavljajo loke vso noč, pa ne uja- mejo nobenega polha.

Največ jih lovijo v pozni jeseni, ko lezejo skozi svoje luknje v zemljo. Z jesenskimi lovom je tako: Naredijo velik zaboj in v sredi odprtno. Vanjo vtaknejo pesto starega koleca. Noter za- bijejo mnogo ostrih žebeljev, tako da molé konice spodaj ven. Noter polh lahko zleze, nazaj pa ne more, ker mu žebliji nastavljajo konice. Zaboje zakopljejo nad poljšjo luknjo, da gleda le odpr- tina ven, vse naokoli pa zadelajo z zemljo. Polhi pritiskajo v zaboj, dokler ni nabito poln. Ujetnike zjutraj poberejo, zaboj pa pustijo tam in tako de- lajo vedno naprej. Vsak kmet pa ne sme polhov loviti, poprej mora nekaj plačati gosposki, ki je lastnica gozda. Za dobro luknjo dajejo navadno po krono, t. j. dva godlinarja, tudi več ali manj, kakršna je pač luknja, dobra ali slaba; kakšne so luknje, je znano. Polhi ostanejo v njih vso zimo brez hrane. Nikoli nisem mogel dognati, da bi jih kdo našel v zemlji, zato sodim, da se prav globoko zarijejo.

Poljšja pečenka in kozuhovina

Polhi so prav dobra jed, zlasti pripravljeni s krompirjem. Poljšjo mast so nekdanj zelo cenili naši kmetje kot domače zdravilo, zlasti takrat, kadar se je živini voda zapirala. Ptičarji so jo devali v ptičji lep, da niso limanice zamrzile.

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:

Pri ledvičnih kamnih in kamnih v mehurju je dobro piti čim večje količine iz vrelca Teupel

Hudji lovi polhe (Valvasorjeva slika)

Polšje kožice še dandanes uporabljajo za kape polhovke in kot podlogo za suknje, čeravno ne več toliko kakor v minulih časih. O poljšji pečen- ki in kozuhovini piše Valvasor: »O naših polhih je treba še povedati, da so lepo rejeni in imajo mnogo več masti kakor mesa, zato jih je naj- boljje pečti. Mnogo plemičev in meščanov se brani te jedi, zlasti še ženske. Eni pravijo, da se jim gabi, ker te živani vrag čuva in pase, drugi pa zato, ker so tako zelo podobni podganam. Kmet- skemu človeku pa se nikakor ne upirajo, nasoli jih polne lonce, sode in kadi ter jih uživa vso zimo. Nekod jih nasoli marsikdo po več tisoč.

Ta živalca pa ni samo za hrano, temveč tudi za okras obeti. Njihove kožuške vozijo v odda- ljene dežele iz kraljestva, n. pr. v rimsko cesar- stvo, v Holandijo, Španijo, na Nizozemsko, v An- glijo, Francijo, Italijo itd. Krznarji posipajo ko-

žice z apnom, od tega dobi krzno ali podviaka črnkaste lise kakor tiger.«

Valvasor nam je ohranil o polhih tudi neke pravljice: Bžizu Logatca je nekdo padel v jamo in videl, kako polhi neki kamen ližejo. Od tega so več tednov živeli. Valvasor je menil, če je že to res, da je moral to biti soliter. — Na Krasu je neki človek padel v jamo in s polhi vred sla- dek kamen lizal. Premišljeval je, kako bi se rešil iz globoke jame. Nato je razrezal svojo suknjo na dolge trake in jih navezal polhom na repe, češ ko bodo spomladi zlezli iz jame, bodo ljudje spoznali blago njegove suknje in na ta na- čin zvedeli, kje se ponesrečene nahaja. Zares se je tako tudi zgodilo. Ljudje so postavili v jamo dolgo lestvo in potegnili moža iz jame. — Enaka pravljica se pripoveduje še dandanes v Poljanah pri Ortneku.

Valvasor končuje svoj obširni in izčrpni spis o polhih: »Toliko o polhih, o katerih sem hotel poročati vse obilnosti zato, ker mi še ni prišel pred oči pisatelj, ki bi bil te živalce prav po- pisal.« R. D.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljučni, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hrip, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmana. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2/-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 619, Muggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike, sanitetno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933

Ljubljana, 8. decembra

Gledališče

Drama: Nedelja, 8. dec.: Ob 15. Princiska in pastirček. Mladinska predstava, združena z obiskom sv. Miklavža. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20. Lepa Vida. Izven. — Ponedeljek, 9. dec.: Zaprt.

Opera: Nedelja, 8. dec.: Ob 15. Baletna pred- stava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din nav- zdol. — Ob 20. Friderika. Gostovanje tenorista Jo- sipa Gostiča. — Ponedeljek, 9. dec.: Plesni večer Marte Paulinove. Izven.

Radio Ljubljana

Nedelja, 8. decembra: 8 Jutranji pozdrav — 8.15 Kvarter mandolin — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prens cerkvene glasbe iz franč. cerkve — 10.20 Verski govor (g. dr. Guido Rant) — 10.40 Koznaške pesmi (plošče) — 11 Nedeljski koncert Rad. ork. — 12.30 Objave — 13 Napovedi — 13.02 Vojaška godba 40. p. p. Triglavskega — 17 Kmet. ura: Gospodarska navodila in tržna poročila — 17.30 »Kako je Rdeča kapica oživila.« — Mladin- ska igra (izvajajo članice Radijske igralske dru- žine) — 18.50 Glasbeni drobci (plošče) — 19 Na- povedi, poročila, objave — 19.30 Slovenska ura: Samospevi ge. Ksenije Kušjeve, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 20.30 Domač koncert Rad. orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 B. Sme- tana: Iz mojega življenja (plošče).

Ponedeljek, 9. decembra: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov plošče) — 12 Naši pevci in pevke (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Na- povedi, poročila — 18 Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj) — 18.20 Vaški umetniki (plo- šče) — 18.40 O podnebnih zemljepisnih Slovenije II. (g. dr. Oskar Reja) — 19 Napovedi, poročila, objave — 19.25 Nacionalna ura — 19.50 Hudo- mušnost (g. Fr. Lipah) — 20 Rezervirano za pre- nos — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Rad. ork.).

Drugi programi

Nedelja, 8. dec.: Belgrad: 20.30 Jagodinski večer — Zagreb: 20. Ork. koncert — Bratislava: 20 Ital. pesmi — Praga: 18.30 Večerni koncert — Sofija: 20.30 Operetna glasba — Beromün- ster: 20.30 Bachove sonate — Budimpešta: 18. Madžarske narodne — Bukarešta: 21.25 Ro- manjske plesi — Stockholm: 20.35 Sibeliusove skladbe — Ital. postaje: 19.30 Igra — Sot- tens: 20.35 Brahmovs trio.

Ponedeljek, 9. dec.: Belgrad: 21.10 Zabavni koncert — Zagreb: 20.30 Dvorakov tercet — Bratislava: 20.15 Ruske pesmi — Praga: 16.25 Rih. Straussove skladbe — Sofija: 20 Simfon. koncert — Beromünster: 19.40 Klasična glasba — Budimpešta: 20 Sibeliusov večer — Buka- rešta: 19.20 Klavir — Stockholm: 19.30 Kabaret — Ital. postaje: 20.30 Sibeliusov večer — Sot- tens: 20 Solistični koncert.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 — Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.30 Po- ročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Mladinske kongregacije na Viču priredijo da- nes popoldne ob pol 4 Marijansko akademijo. — Vabljeni prijatelji mladine.

V franciskanski dvorani bo danes popoldne izredno lepa prireditev Stolne prosvete v proslavo praznika Brezmadežne. Pod vodstvom g. stolnega dekana dr. Kimovca bodo gojenci org. šole zapeli nekaj njegovih pesmi, nato pa uprizori igralska družina prelepi igrokaz Sultanova hči in dobri vrt- nar. Oskrbite si pravočasno vstopnice! — Pričetek točno ob petih.

Trnovčanke in Trnovčane vlnudno vabi trnov- ski Dekliški krožek, da pridejo drevi ob osmih na akademijo v Društveni dom. Akademija ima lep in bogat spored.

Dekliška Marijina kongregacija v Sp. Šiški priredi 8. decembra ob 8. zvečer v samostanski dvorani Mlakarjevo igro »Roksanac«.

Naša mladinska zborovska literatura je tesno povezana z delovanjem Trboveljskih slavkov, ki so najodličnejši njeni izvajalci. To bo dokazal ju- trnji koncert ob 20. v Filharmoniji. Vodstvo: Av- gust Suligoi. Solistinja: Bezika Koritnikova, pianist dr. Švara. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glas- bene matice.

Dekliški krožek prosvetnega društva v Ze- leni jami priredi danes ob 5. popoldne v zavetišču lepo akademijo v čast Brezmadežni. Vljudno vab- ljeno.

Sestanki

Izredni zbor Združenja rezervnih oficirjev — podobor v Ljubljani — bo v ponedeljek, dne 23. decembra ob 18 v društveni sobi, Kongresni trg 1-II. Na dnevnem redu bodo velitve delegatov za izredni zbor Združenja, ki bo 29. decembra v Bel- gradu, in slučajnosti. Uprava podobora

Predavanja

Rezervni podoficirji! Dne 14. t. m. ob 20 bo predaval v salonu gostilne »M. r. a. k.« na cesti 29. oktobra št. 4. tukajšnji šef centra aeroputa dr. Rape Stane o temi: »Sodobno letalstvo in obramba«.

Kino

Kino Vič predvaja danes samo ob 6 in 8 zve- čer pustolovski veeiklm: »Antonio Adverso.« ka- teri Vas bo očaral s svojo lepoto. Ker predstava ob 4 odpade radi igre, predvajamo isti film še v ponedeljek ob 8 zvečer.

Cerkvena glasba

V stolnici na praznik Brezmadežne 8. decem- bra t. l. pri škofu slovesni maši bodo izvajali: Fr. Gerbič: Maša Jezusovemu Srcu na čast — za mešani zbor in orkester. Graduale: Foerster: Bene- dicta es Tu. Po ofertoriju: Breda Ščekova: Sv. Ni- kolaj. Pred mašo: Premrl: Sv. Nikolaj. Graduale in obe pesmi sv. Nikolaju na čast — instrumental Premrl. — Za orglami Simoniti, dirigent prof. Snoj.

Cerkveni vestnik

Mirovna devetdnjevnica v Zelenu jami. V jav- ni kapeli sv. Vincencija v Zelenu jami se bo oprav- ljala ob jutri — ponedeljka — naprej devetdnje- vnica za mir. Vsak večer ob pol 8. bo molitvena ura in litanije z blagoslovom. Prebivalci Zelene jame in Jarš so vabljeni.

II. vnanja Mar. kongregacija pri urušinkah v Ljubljani ima danes ob 14. slovesen shod. Pri- dite vse. Voditelj.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Kmet, Dunajska cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova 7; v pone- deljek: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ra- mor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Pe- tra cesta 78.

Poizvedovanja

Izgubil sem očala pri nezgodi na Bleiweisovi cesti; prosim najditelja, da jih odda policijskemu ravateljstvu na Bleiweisovi cesti.

Psiček, bel, dolgodlak, se je zatekel v Toma- čevo 16. Dobi se istotam.

Pozabljena denarnica. Kdor je v trgovini Kar- la Preloga, Tyrševa 22, pozabil denarnico z večjo vsoto denarja, naj jo čimprej dvigne istotam.

Reven študent je in Miklavžev večer 5. de- cembra izgubil usnjato sivo rokavico pred Kazino. Poštenega najditelja prosim, da jo odda v upr. listo.

Zgubil sem vso tedensko plačo s kuverto z naslovom trvdke, kjer sem uslužben in z mojim imenom. Pošten najditelj se lepo prosim, da jo vrne na naslov trvdke, ki je na kuverti, sicer ostane večja družina ves teden brez sredstev.

Andrej Pirc: Smisel in skrivnost trpljenja

Župnik Pirc, ki je pred leti sestavil ljubke in mične šmarnice, je priredil zopet novo delo, posebno primerno za današnjega človeka in da- našnje dni. Ze naslov knjige pove dovolj: smi- sel in skrivnost trpljenja. Kaj pa je danes bolj potrebno vedeti človeku, kakor to. Današnji člo- vek rabi tolažbe, rabi pa tudi nauka, od kod trpljenje in čemu trpeti. Bolj času primerne knjige se ne moremo misliti, kakor je ta. Knji- go lahko delimo v dva dela: prvi del razpravlja o najrazličnejših vrstah trpljenja in o vzrokih trpljenja, v drugem delu pa nas vodi pisatelj h križu — v šolo trpljenja, od koder prihaja moč in pomoč v trpljenju. Knjiga je razdeljena na 31 premišljevanj ali pridig, katere bodo do- bro služile kot šmarnično berilo ali za postne pridige in premišljevanja: dobrodošla bo duhov- nikom, redovnikom, žalosnim, potrtnim in bol- nikom.

Delo odlikuje domač jezik po Slomškovem vzoru, brez tuje navlake, tako da jo bo s pri- dom bral lahko vsak delavec in preprost člo- vek. Čitatelju ne bo treba misliti in razglabljati o posameznih resnicah, kajti pisatelj podaja misli kar v slikah in podobah, kar je primerno zlasti za današnjega človeka, ki je ves zmučen in ne more veliko misliti. Dekan teološke fa- kultete g. dr. Josip Turk, ki je prebral rokopis, je izjavil: Ta premišljevanja, oziroma pridige so s teološkega stališča pristna in nam vsem potrebna mistika, ki ni nikaka snežnovodena pijača, ampak pravi zdravilni vrelce. Kdor bo ta premišljevanja bral ali poslušal, pač ne bo mogel reči, da v svojem trpljenju nima človeka, ki bi ga ne razumel in mu pomagal. Ta knjiga naj bi ne manikala nobenemu našemu siroma- ku, bolniku, trpinu, sploh nobenemu našemu človeku, ki je zaznamovan z znamenjem sv. kri- ža. Kakor slišimo, bo izšla knjiga v omejeni nakladi okrog novega leta, zato priporočamo, da vsak pohiti z naročilom. Kdor ima kakega prijatelja, ki obupava v žalosti, nima boljšega darila za novo leto, kot je ta knjiga. Duhov- nikom pa bo dobrodošlo berilo za post, šmar- nico, pa tudi za pridige. Tolle lege! Ko bo knji- ga izšla, se bomo k njej še povrnili. Naročila sprejema Misijonišče Groblje-Domžale. D.

LJUBLJANA

Zadnje sivo od dveh uglednih zdravnikov

Ljubljana, 7. decembra. Ljubljana se je danes popoldne na lep in dostojanstven način poslovila od dveh velikih in zaslužnih slovenskih mož, ki sta v slovenskem medicinskem svetu zapustila za seboj globoke vrzeli. Že zlepa nismo videli v Ljubljani na en dan dveh tako lepih pogrebcev. Za oba pokojnika, dr. Janeza Plečnika in dr. Pavla Krajca je bila njuna zadnja pot veličastno potrdilo, da sta v svojem življenju izpolnila in storila vse tisto, kar se zahteva od celih mož, ki posvete svoj delo in snovanje trpečemu človeštvu.

Zadnja pot dr. Pavla Krajca

Ob Leonišču, kjer je ležal dr. Pavel Krajec na mrtvaškem odru, ves zasut s cvetjem, so se že pred drugo uro popoldne pričele zgrinjati trume pogrebcev, da spremijo na zadnji poti slovitega in priljubljenega zdravnika. V nadvse častnem številu so prišli pokojnikovi stanovski tovariši, ki so v rajnem cenili prvotnega strokovnjaka, pa tudi spoštovali iskrenega in dobrega tovariša. Zastopana je bila Zdravniška zbornica za Slovenijo, Slovensko zdravniško društvo, razne slovenske zdravstvene ustanove, v katerih je deloval pokojnik, Slov. lovsko društvo in druge organizacije. Pogreba se je udeležila tudi uprava in vse uradno Okrožno urada za zavarovanje delavcev, kjer je bil pokojnik šef-kirurg, in pa gojenici gluhonemne in učiteljstva. Največ pa je bilo med pogrebi takih, ki so se hoteli s spremstvom na zadnji poti zahvaliti pokojniku za zdravje, ki jim ga je s svojo spretno roko vrnil, ali za življenje, ki jim ga je rešil.

Po blagoslovitvi krsto s pokojnikom je spregovoril najprej domači duhovnik v Leonišču prof. dr. Kotnik, ki je v izbranih besedah slavil plemeniti značaj pokojnika, za njim pa se je poslovil od dr. Krajca šef predstojnik Zdravniške zbornice, primarij dr. Moršol. Pevski zbor je odpel ginjažno žalostinko, nakar se je pričel odvijati po zaloški cesti veličasten pogreb. Ker je bil pokojnik rezervni častnik, je imel vojaški pogreb. Krsto so peljali na lafeti, pogreba pa se je udeležila častna četa pehote z godbo 40. pešpolka. V spremstvu so nesli številne vence in še jih je ostalo za poln mrtvaški voz. Pogreb se je med zvonjenjem po vseh ljubljanskih cerkvah pomikal do dolenske mitnice, kjer so krsto z lafete preložili na avto-furgon, ki jo je odpeljal v Novo mesto.

Mladina za zimsko pomoč

Na zadnji seji mestnega sveta je župan ljubljanski g. dr. Juro Adlešič kot predsednik odbora za zimsko pomoč rezeval našega mesta naprositi tudi našo mladino za sodelovanje pri tej plemeniti akciji, ki jo je po vseh mestih države sprožil plemeniti poziv Nj. kr. Vis. kneginje Olge. Vse srednje šole so naprosene za prireditve v prid zimsko pomoči, prav tako bodo pa tudi varovanci mestnih otroških zavetišč in prehodnega otroškega doma skušali pokazati uspehe dobre vzgoje v korist zimsko pomoči. Zlasti so pa naproseni tudi vsi prireditelji plesnih vaj, naj pobirajo pri vseh plesnih vajah od vsake osebe vsaj po 1 din prispevka za zimsko pomoč, vsaj po 2 din pa pri plesnih venčkih in večjih plesnih prireditvah, ker bi drugače mestna občina morala take prireditve obdavčiti. Posebno naj se pa prireditelji vseh prireditev o božičnih praznikih in na Silvestrov večer spomnijo svoje dolžnosti ter od vsake vstopnice in sploh pri vseh gostih pobirajo prispevke za zimsko pomoč. Šolana mladina se bo gotovo z veseljem odzvala temu povabilu, da s tem dokaže svojo dobro vzgojo in sično kulturo, zlasti se bo pa pri jaslicah zavedala revščine Božjega deteta in njegove najvišje postavice: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« Zato gotovo tudi ne bo treba posebnega opozorila mladini, da ob času akcije za zimsko pomoč oblastem niso zaželeno zbirke za zimsko namene, a za prireditve mladine odgovorni činitelji bodo gotovo namere mladine usmerili v smislu vabila Nj. kr. Vis. kneginje Olge za zimsko pomoč. Vsa darila za zimsko pomoč prevzema Mestna hranilnica ljubljanska, razpolaga pa z njo akciji odbor za zimsko pomoč, ki so v njem predstavniki vseh ljubljanskih pridobitnih krogov, samo za zimsko pomoč ljubljanskim revežem.

Zimske suknje
Površniki
Smuk-jopiči

Joško Olup mlajši
Stari trg 1

od cenah do
najboljših kvalitet
o prvovrstni izdelavi

ISlovesen shod v Križankah imajo danes zvečer ob 6¼ člani križanske moške kongregacije. Po sv. rožnem vencu bodo pete liturgije M. b., nato sprejem novih članov, govor in darovanje za namene družbe. Veno bo tudi oznanilo glede živnega rožnega venca 12. decembra. Člani in prijatelji družbe vladno vabiljeni!

I Opozorjamo na izseljenko akademijo, ki bo dne 15. decembra ob pol 11 popoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Pri tej akademiji sodeluje mladina ljubljanskih šol, ki hoče s svojo pesmijo dokazati ljubezen do naše narodne krvi v tujini, in s tem pomagati predvsem izseljenki mladini. Zato naj se slovenski narod polnoštevilno udeleži te prireditve in pokaže svojo narodno zavest.

I Svojevrsno vreme smo imeli v soboto v Ljubljani. Ves dan se je pomalem ponujal jug, ki je pihal v večjih višinah, medtem ko je bila nad

Slovo od dr. Janeza Plečnika

S skoraj skromno, pa tembolj prisrčno pietetu, ki je bila v skladu s pokojnikovim značajem, ki ni ljubil zunajosti, smo se danes popoldne ob 4 poslovi od univerzitetnega profesorja dr. Janeza Plečnika. Mnogo jih je bilo, ki so ga prišli ta dva dni pokropiti v kapelico sv. Nikolaja, kjer je ležal med jesenskim cvetjem, in tudi danes se je k slovesu zbrala velika množica pogrebcev, ki so bili pokojniku v življenju prijatelji, znanci, tovariši in učenci. Med pogrebi so bili zastopniki prosvetnega ministra, prosvetni načelnik dr. Sušnik, ban dr. Natlačen, podban dr. Majcen, profsorski zbor ljubljanske univerze na čelu s prorektorjem dr. Kušejem, ki je zastopal obolelega dr. Slaviča, in dekani vseh fakultet, ljubljanski zdravniki, med katerimi je bilo že mnogo učenec rajnega, slušatelji ljubljanske medicinske fakultete, ki so v pokojniku izgubili nenadkriljivega in nenadomestljivega akademskega učitelja, gojenici ljubljanske dentistične šole s predavateljskim zborom, ki jim je bil tako naklonjen, ter številni prijatelji, znanci in častilci pokojnika.

Krsto s pokojnikom so ob 4 prenesli na katafalk v sredini Zal, kjer je opravil pogrebne molitve šempeterski župnik Košmerlj. Nato se je s prisrčnimi besedami poslovil od rajnega prorektorja dr. Kušej, ki je slavil pokojnikovo delo in za sluge ter se mu v imenu univerze zahvalil za vse, kar ji je dal in žrtvoval. Akademski pevski zbor je zapel pretresljivo žalostinko »Človek glej, nakar se je pričel pomikati žalni sprevod proti pokopališču. Krsto so prenesli v kapelo, kjer je po molitvah akademski pevski zbor zapel veličastno Gallusovo »Ecce quomodo moritur iustus«. Prvi mrak se je zgrinjal nad zemljo, ko so ji izročili v varstvo truplo dr. Janeza Plečnika. Nad odprtim grobom je spregovoril pokojniku v slovo še dekan medicinske fakultete dr. Hribar, za njim pa zastopnik ljubljanskih slušateljev-medicincev g. Kováč. Pevci so zapeli v slovo še prekrasno narodno »Srce je žalostno, ki je bila na grobu dr. Janeza Plečnika najbolj primerna žalostinka, in že so začele na krsto padati prve grode zemlje.

Dr. Janeza Plečnika spomin bo v Sloveneli zmerom spomin moža, ki je živel, snoval in delal kot pravi akademik, vztrajno, požrtvovalno in nesebično!

ljubljansko kotlino plast močno ohlajenega zraka. Prav zaradi tega je večkrat čez dan naletavalo babje pšeno, včasih celo drobna sodra. Topel dež, ki je padal z višjih plasti, se je na polji proti zemlji v hladnem ozračju nad Ljubljano toliko ohladil, da je zmrazil. Proti popoldnu pa je že poskusilo deževati. Na tleh je nastala prava poredica, ki pa so jo s posipanjem večinoma napravili neškodljivo. Kljub temu, da vremenska napoved pri nas obeta lepo vreme, kaže vse, da bomo dobili z jugom nekoliko dežja. Deževalo je tudi že na Štajerskem in v Savinjski dolini.

Danes, na praznik vsega dijaštva

Marijanska akademija

ki jo prireja Slovenska dijaška zveza
v veliki dvorani hotela »Union« ob 11.
Dijaki, dijakinje, počastimo Brezmadežno!

I Ljubljana brez elektrike. Okrog četrt na 4 je včeraj popoldne mrknila ljubljanska elektrika. Ker je bilo presneto temno, so marsikje že gorele luči in so seveda zato vsi začeli godrnjati, ko so ugasnile. Posebno presenečeni so bili obiskovalci zgodnje kinopredstave, ko so morali dobrih deset minut čakati v temi. Prizadej je bil tudi tramvaj, saj so ostali vsi vozovi sredi proge s potniki, katerim se je vsem hudo mudilo po poslih. Pišle četrt ure je trajala prekinitev toka, nakar so zopet zagorele luči. Tok je bil prekinjen na daljnovidu Velenje—Črnuče. V Savinjski dolini je namreč ob tem času divjala huda nevihta z dežjem, treskalo in grmelo je, da je bilo joj. V bližini transformatorske postaje v Podlogu pa je udarila strela v daljnovid, zaradi česar so avtomati sami po sebi odklopili daljnovid. Ker strela ni napravila nobene druge škode, so v transformatorskih postajah samo pregledali naprave, ugotovili, da je vse v redu in daljnovid zopet priključili na celotno električno omrežje.

I Institut za italijansko kulturo v Ljubljani javlja, da bo otvorjen v ponedeljek nov tečaj za začetnike. Vršil se bo ob ponedeljkih, torkih in petkih od 7—8. Predavala bo prof. Anna Losoni. Prijave se sprejemajo v pisarni instituta od 10—12 in od 3—7.

I Vsi tobačni upokojeanci ljubljanske tovarne bodo imeli sestanek v torek, dne 10. t. m. ob 4 popoldne v prostorih gostilne »Zadruga klet« na Kongresnem trgu. Na sestanku se bo upokojeinstvu tolmačil doseženi povišek v obliki draginjskih doklad in je zato važno, da se ga sleherni upokoje-nec udeleži.

I Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana ima dne 10. decembra 1940 ob 18 strokovni sestanek v predavalnici za ženske bolezni v Ljubljani. Predavanja: Prim. dr. Lu-naček Pavel: Boleči popadki in spazmi raztegovalnega dela maternice (naočaljevanje). Asist. dr. Trampuž Vlado: Hyperemesis gravidarum. Asist. dr. Lavrič Vito: Ovarialni tumorji in graviditeta. — Tajnik

I Sentjakobčane opozarjamo, da bo v farni dvorani v četrtek, dne 12. decembra, ob 8. zvečer zanimivo skioptično predavanje. Prijatelje ljudske prosvete vabimo, da se teh predavanj, ki se vrše vsak četrtek, udeležujejo v čim večjem številu ter pripeljejo s seboj tudi svoje znance.

Zelena jama — pozor!

Miklavž je delil darila — jaz sem pa vsakega slikal. — Slike dobite pri Foto MAVEC Lj. Smartinska cesta 4.

I Pri zaprtju motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravnega »FRANZ-JOSEF« grenčice.

I Damske plašče, kar je lanske zalogo, dobite po starih cenah pri Gorizar, Sv. Petra cesta. Ako pa ne morete izbrati izdelanega plašča po Vašem okusu, se Vam takoj izgotovi po meri. Blago za plašče v lepi izbiri po nizkih cenah na zalogi!

KINO
MATICA
Telefon 22-41
Predstave ob
15, 17, 19 in 21 uri

Sijajno filmsko vedomo

BEAU GESTE

(MODRA ZVEZDA)

Gary Cooper

Ray Milland - Robert Preston — trije bratje, od katerih je prvi dovršen kavalir, drugi izborni vojak, tretji pa zaljubljen... Prva dva padeta, ko sta izvršila plemenito delo, tretji dobi ljubljeno deklico.

Pozor!

Danes ob 10.30. jutri ob 14.15 uri po znižanih cenah

„Sneguljčica“

I Zenski odsek Šempeterske prosvete priredi ob zaključku večernega kubarskega tečaja 15. decembra v društveni dvorani božično gospodinjstvo razstavo.

I Pečen puran in krvavice: gostilna Lovšin.

I V Mostah pri Sveti Družini bo danes ob 2 popoldne ustanovni in sprejemni obred v deklško Marijino družbo. Ob 5 popoldne pa priredi deklška Marijina družba v Ljudskem domu v Mostah slavnostno akademijo s peštrm sporedom ter Mlakarjevo igro: »Garjeva oves«. Vse, zlasti pa moštanske farane, vladno vabimo k udeležbi.

I Zveglji Viktor, Cojzova 1, slika, peska stanovanja, oprave, stavbe, reklamne kulise.

Danes ob 8 zvečer Danes ob 8 zvečer

v frančiškanski dvorani

»Prva legija«

Uprižore jo dijaki in akademiki kongreganisti. Vstopnice se dobe od 10—12 popoldne in od 7—8 zvečer pri blagajni frančiškanske dvorane.

I Protipravne sečnje. Mestno poglavarstvo opozarja posestnike gozdov v območju mestne občine ljubljanske, da je na podlagi zakona o gozdih vsak golosek, čeprav na manjši površini, prepovedan brez dovoljenja upravne oblasti. Pretilano izsekavanje gozdov ogroža njih trajno izkoriščanje ter tako tudi javne interese. Zato je treba natančno po zakonu o gozdih prijaviti kakršno koli sečnjo upravnemu oblastu, torej gospodarskemu uradu mestnega poglavarstva, vsaj 4 mesece pred pričetkom sečnje. S sečnjo se nikakor ne sme pričeti, preden prosilec nima pismenega dovoljenja pristojne oblasti.

I Premog revnim družinam za zimsko pomoč že dele v skladišču stare eukrane. Vso akcijo spet vodi izkušeni upravnik Rdečega križa, g. Anton Jagodič, s pomočjo tajnika g. Malnarča in drugega osebja Rdečega križa, saj je mnogo dela, ker treba razdeliti 18 vagonov premoga, ki sta ga revežem namenila ljubljanski pododbor Rdečega križa in mestna občina ljubljanska. Na poziv Rdečega križa je bilo vloženih 1800 prošenj za brezplačen premog, ki so bile v večini upoštevane. Vsaka družina je dobila številu rodbin. Članov primerno količino premoga ter je ves premog prosilec že dodeljen, sedaj pa prihajajo podpisane družine ponj. Nove prošnje za premog bi bile popolnoma brez uspeha, ker za sedaj ni več razpoložljive zaloge.

Hotel »Slon«, Ljubljana : Sobe

v novozgrajenem hotelu z vsem komfortom ob 52 din navzgor, v starem traktu pa že po 32.50 din. V cenah je všteta postrežba in takse.

I Moderne pletenine, Karničnik, Nebotičnik.

I Za mestne reveže je podaril 1000 din g. Leopold Zupančič, gostilničar in posestnik na Jegličevi cesti; za kuhinjo najbednejših v stari cukrarni je poslal g. A. Pauschin, trgovec v Wolfovi ulici, 500 din; za vsesvetsko akcijo je poslal osebe postaje drž. železnice v Ljubljani 755 din; prav tako pa tudi v ta namen časna drž. uprava razlaščenih veleposestniških gozdov 200 din; v počaščenje svojega soproga g. Albina Prepeluha ob 3. obletnici njegove smrti je podarila g. Pavla Prepeluh, Dobrolova ul., 500 din; v počaščenje pok. Adamiča Vekoslava je poslal iz Kamnika 100 din g. Franja Svetice; v počaščenje pok. majorja v p. g. Ludvika Skuhale je podaril 100 din g. stotnik v p. Ludvik Boh; v počaščenje pok. g. dr. Pavla Krajca je poslal 100 din g. Leopold Zupančič, trgovec in posestnik na Jegličevi cesti; v počaščenje svojega častnega člana, pok. g. dr. Antona Jamarja je 200 nakazal Jugosl. klub ljubiteljev športnih psov in 200 din z istim namenom Jugosl. kinološka zveza v Ljubljani; Krajevna zveza zavarovalnic v Sloveniji je pa podarila 100 din v počaščenje pok. ravnatelja g. Röggerja za mestne reveže, a mestni socialni urad je na krste v znamenje teh daril položil preproste vence s trakovi v mestnih barvah. Počastitve rajne z dobrimi deli! Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpisanih.

I Spravljanje snega po mestnih cestah in ulicah. Mestno poglavarstvo opozarja na predpise mestnega cestnega reda in na dolžnosti, ki jih morajo opraviti hišni lastniki ali najemniki ter posestniki zemljišč in stavbišč pri spravljanju snega s hodnikov in pešpotov. Mestni cestni red namreč v § 75 določa naslednje: Kadarkoli zapade sneg, je dolžan lastnik, oskrbnik, hišnik ali najemnik hiše, stavbišča ali drugih zemljišč ob cesti skidati sneg s hodnika ali pešpota ob vsej dolžini posestva. Če zaradi snega polzi ali kadar se napravi poredica, morajo posestniki takoj posuti hodnik s peskom, pepelom itd. Kadar pa zapade sneg ali se napravi poredica ponoči, mora biti opravljeno snazhenje in posipanje hodnikov in pešpotov vsaj do 7 zjutraj. Pri neprestanem snegu se mora hodnik ali pešpot oznažiti večkrat na dan in posipati tako, da ni nevarnosti za pešce. Sneg in led je prepovedano odmetavati v odtočne kadunje ali tik ob robnik, na rešetke požiralnikov in na tramvajsko progo. Z dvorišča spravljenega snega in ledu ni dovoljeno odkladati na cestah, temveč ga je treba voziti v vodo ali na odkazane prostore. Sneg, ki sam zdrči ali ga pomečejo s strehe, morajo hišni posestniki ali druge odgovorne osebe nemudoma na svoje stroške zvoziti v ceste. Ob južnem vremenu in v obče, kadar se sneg in led

tafata, je treba hodnike in pešpote po potrebi večkrat na dan osnažiti luž in blata. Posestniki naj predvsem upoštevajo izrecno opozorilo, da mestno cestno nadzorstvo s svojimi delavci ne spravlja snega s hodnikov in ne posipa proti poredici hodnikov ob zasebnih posestvih, in sicer brez izjeme nikjer, torej niti pri javnih posestvih, niti pri cerkvenih in tudi pri občinskih posestvih ne. Ljubljanski posestniki naj si torej o pravem času pri-skrbe hišnike ali druge najete delavce, ki jim bodo po predpisih in o pravem času do 7 zjutraj osnažili sneg s hodnikov. Glede širine hodnika, ki mora biti očističen, velja naslednje pravilo: tam, kjer so položeni robniki, je treba hodnik očistiti snega do robnika razen onega peščenega pasu, ki je namenjen za nasade. Pri tem pa vendar mora biti vselej osnažena tudi odtočna kadunja ob robniku na cestišču. Hodnike brez robnikov je treba očistiti v širini najmanj 2 m. vselej pa do odtočne kadunje. Tudi pri teh hodnikih je treba vselej očistiti odtočno kadunjo ali jarek. Odvažanje in odmetavanje snega v vodo je dovoljeno le na onih sprostih in breghovih ob vodi, ki bodo za odlaganje snega pripravljeni in označeni s posebnimi značkami. Posestniki naj se zavedajo pravnih posledic in primeru opustitve spravljanja snega s hodnikov in posipanja hodnikov proti poredici. Mestna policija bo sleherni zanemarjanje dolžnosti posestnikov glede spravljanja snega s hodnikov najstrožje kaznovala.

Čisto volneno - kvalitetno blago

za obleke, površnike, zimske suknje itd. dobite še vedno pri trvdki

Drago Schwab, Ljubljana

Aleksandrova cesta 7

Zaloga konfekcije za gospode in dečke

Sneberje—Zadobrovo

Dramatični odsek Pevskega društva Sneberje-Zadobrova vprižori danes ob ¾4 pop. zgodovinsko narodno igro »Dimež« v šestih slikah. Vstopnice pri tov. Avsiču.

Vrhnika

Praznik Brezmadežne bo letos za vso vrhniško katoliško mladino nekaj izrednega. Ta dan praznuje deklška Marijina družba 40-letni jubilej svoje ustanovitve. Na praznovanje so se dekleta pripravila z duhovnimi vajami, ki jih je vodil g. p. dr. Roman Tominec. Na praznik Brezmadežne bosta blagoslovljena dva nova prapora. Prapor mladčevskega odseka in Marijinega vrta, ki ga je po osnutkih g. arh. S. Kregarja izdelala Kregarjeva pasarska delavnica v Ljubljani. Prapor je izredno lepo in originalno delo, ki daje mostru veliko priznanje. — Popoldne ob treh pa bo v Prosvetnem domu slavnostna mladinska telovadna akademija.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 14.30, 17.30, 20.30, jutri ob 20. uri Češki velefilm iz vselega in brezskrbnega dijaškega življenja

Vražii študentje

Pištek, Gabrielova, Novotny ter nesmrtna igralka Bette Davis v filmu peripetij dobrega in zla, zaslepi ene lubezni in smrtnega sovraštva

Demonska žena

Henri Fonda, Bette Davis, Georg Brent
Zgodovina! Fox journal

Kranj

Občinske zadeve. Na zadnji plenarni seji občinskega odbora v Kranju je podal g. župan svoje poročilo, potem pa je sledilo poročilo finančnega odbora. Odbor je podaljšal za eno leto brezplačno odstopljeni svet za gradnjo žandarmerijske postaje, ker je preteklo dve leti in se v tem času še ni pričelo graditi. Na zadnji seji je odbor sklenil, da odkupi od posestnika Azmanove ca 800 kv. metrov zemljišča za tekstilno šolo po 70 din meter. Lastnica je zahtevala zvišanje na 90 din za kv. meter, kar je odbor odobril. Odbor je tudi letos odobril licitacijo za nabavo gramoz za postopanje občinskih cest in potov. Odobrene so tudi trinajste plače občinskim uradnikom. Sledila je odobritev virmanov in naknadnih kreditov ter odobritev računskega zaključka za leto 1939-40. Vsega prometa je imela občina v pretekli dobi 4.588.246 din, od tega dohodkov 2.853.213 din in izdatkov 1.735.033 din. — Odbor je z večino odobril virmane in naknadne kredite ter obračun za leto 1939-40. — Na poziv centralnega akcijskega odbora za zimsko pomoč je odbor izvolil poseben odbor pod predsedstvom dr. Šilarja in dveh odbornikov, ki bodo organizirali akcijski odbor za zimsko pomoč. Za občensko zvezo je zaprosil tuji državljani iz Češkega protektorata dr. ing. Leopold Gansel, kar pa je odbor odklonil.

GOSPA GOSPODIČNA GOSPOD IN SINKO
NOSIJO KLOBUKE ZNAMKE MENKO
DOBIJO SE SAMO V KRANJU, POLEG FARNE CERKVE I

Kako je oboroženo moderno vojno letalo

V začetku svetovne vojne 1914—1918 vojna letala — saj mnogo jih ni bilo — niso imela še prav nobenega orožja. Pri slučajnem srečanju so se posadke sovražnih letal medsebojno pozdravljale z mahanjem rok — in potem nadaljevale svoj polet. Toda tako stanje se je moralo kaj kmalu spremeniti. Prvi zračni napad je 21. avgusta 1914 izvršil ruski kapetan Nestorov v zračni borbi v bližini Lwowa. Ker ni imel drugega načina, je naletel na nasprotnika tako, da je s kolesi svojega letala udaril v zgornje krilo sovražnega izvidnega aeroplana — in ga zrušil... Zaradi silnega udara je svojo prvo zmago, ki je bila hkrati tudi poslednja, žal, plačal z življenjem. V ostrih zavojih se je zvrtil proti zemlji in se tam popolnoma razbil...

Ze po prvem mesecu od začetka sovražnosti so se začele nekatere posadke izvidnih letal za polete oboroževati z avtomatičnimi pištolami in karabinkami. Delalo se je na tem, da se postavijo v letala tudi strojnice, toda nosilnost takratnih letal je bila zelo omejena, a takratni tipi strojnice pretežki, tako da jih letala niso mogla vzeti s seboj.

Na koncu leta 1914 so bile te tehnične težkoče in ovire že obvladane z naglim napredkom v konstrukciji letal in z uvedbo lažjih tipov strojnice, katerih količina municije pa je bila omejena. Brzina streljanja teh prvih aeroplanskih strojnica je znašala 350 do 400 strelcev v minuti.

Pogoji zračne borbe so zahtevali izboljšanje in izpopolnitev tega orožja v treh glavnih smereh: a) zmanjšanje njegove teže in povečanje množine municije; b) povečanje sigurnosti streljanja in streljanje brez zastoja, ter c) povečanje brzine streljanja.

Istočasno so že izboljševali nosilce orožja; pojavile so se gibljive, vrteče se tule, ki so nudile možnost streljanja v vse smeri.

Lovska letala

Značaj in važnost zračne borbe sta zahtevala ustvaritev specialnih borbenih letal z večjo, močnejšo in z boljšo oborožitvijo. Tem novim lovciem naj bi bilo omogočeno v zračni borbi doseči absolutno premoč nad sovražnimi bombniki in zelo aktivnimi izvidniki. Na koncu leta 1914 so se ti aeroplani že pojavili v večjem številu, v začetku leta 1915 pa se je začela prava tekma v brzini in oborožitvi, ki se je nadaljevala do konca svetovne vojne.

Lovski aeroplani so se formirali v specialne borbene eskadrole. Da je bilo mogoče doseči večjo brzo, je bilo treba zmanjšati obremenitev, kar pa je bilo doseženo z redukcijo posadke od dveh na enega samega člana. Tako se je pojavil lovski enosed. Problem streljanja pri teh letalih je bil sprva rešen tako, da je bila strojnica postavljena na zgornje krilo in je torej delovala izven propelerjevega rotacijskega kroga (n. pr. pri znamenitem Nieuport »Babéjuc«), a kasneje ob koncu leta 1915, pa je bila strojnica že vgrajena v trup ali pa nanj postavljena in je streljala skozi propelerjevo rotacijo, kar se je vršilo s pomočjo takojmenovanega »sinhronizatorja«, ki je dopuščal strel le v določenih časovnih razmakih, to je takrat, ko je bil propelerjev krak od strojnice ustja toliko odklonjen, da ni bilo nevarnosti, da bi ga projektil mogel poškodovati ali pa ga celo razbiti. Pilot je viziral cilj s pomočjo preproste ciljne naprave. Prav tako, kot je še danes, je pilot svoj cilj napadel v smeri svoje podolžne osi, to se pravi, s celim letalom. — Ze v začetku leta 1916 so začeli lovskie aeroplane oboroževati z dvema strojnicama s sinhroniziranim streljanjem skozi propelerjevo rotacijo. Naravno je, da je porast ofenzivnega orožja imel za posledico porast tudi obrambnih sredstev. Ker je turela bombnih in izvidnih letal dovoljevala streljanje samo v zadnjem sektorju, pri čemer je seveda prednji sektor ostal nezaščiten, je bila uvedena pilotska sinhronizirana strojnica tudi pri bombnih in izvidnih aeroplanih. Šele kasneje je bila izvidnikova strojnica podvojnega, tako da je v sredini leta 1917 bila večina vseh dvosedov oborožena že s tremi strojnicami: vse te strojnice so bile puškinega kalibra (7.0 do 7.8 mm) in je znašalo število strelcev v minuti 600 do 700.

Od konca leta 1914 do leta 1916 so se vršili nekateri poskusi z aeroplanskimi topovi kalibra 57 mm s 50 do 70 strelci v minuti in to na ruskih (Sikorsky), francoskih (Voisin), angleških (Vickers) in nemških (Gotha) tipih letal ter drugih. Ti poskusi pa niso uspeli in je bila zamisel oborožitve z aeroplanskimi topovi potem zavrnjena.

Po prvi svetovni vojski

Način oborožitve bojnih letal po svetovni vojni se ni spremenil, vsaj bistveno ne, toda orožje samo se je postopoma izboljševalo in izpopolnjevalo, prav tako pa tudi način njegovega uporabljanja. Brzina streljanja je bila povečana do 1800 strelcev v minuti. Pojavile so se strojnice večjih kalibrov od 8, 11 do 13 mm. Število orožja na vsakem aeroplanu se je zvišalo na 5 do 8 strojnica in na 1 ali 2 aeroplanska topa kalibra 20 do 22 mm. Izboljšanje in izpopolnjevanje, so bile ciljne in merilne priprave, prav tako pa tudi specialni nosilci za orožje (turele in kupole). Borbene razdalje so postale večje, ker se je povečala začetna brzina projektila. Tudi točnost streljanja in zadevanja je bila znatno zvišana.

Tvorci ofenzivne letalske teorije, italijanski general Giulio Douhet, je zamislil svojo »zračno križarko«, ki naj bi bila s svojo silno oborožitvijo absolutno zaščiten pred napadi lovskih aeroplanov. Na ta način je prešla oborožitev dolgo pot novih izumov, izboljševanja, izpopolnjevanja, nad in razočaranja, ki pa so končno le privedla k sigurnosti in učinkovitosti modernega aeroplanskega orožja.

Moderna aeroplanska oborožitev se po svrhi in vrsti letal znatno razlikuje tudi z ozirom na nalogo, ki jih stavlja sodobna zračna vojna.

Načelno je treba razločiti letala za napad, ki delujejo z bombami od letal, ki napadajo samo s strelnim ognjem. Moč bombnega letala je izražena v množini eksplozivnega materiala, ki ga nosi s seboj, a njegova oborožitev, njegove strojnice služijo izključno za obrambo pred napadi lovskih letal, katerim težko ali pa sploh ne morejo pobegniti. Ker se brzina bombnih letal sorazmerno malo razlikuje od brzine lovskih aeroplanov in ker letijo bombniki vedno v večjih, strnjenejših formacijah, pri čemer imajo tudi možnost medsebojne pomoči, zato je njihova oborožitev v večini slučajev znižana na minimum (1 do 3 strojnice). Poedina letala v vsaki formaciji morejo sicer imeti tudi močnejšo oborožitev, toda v tem slučaju jim je dana potem specialna naloga zaščite notranjih aparatov v formaciji pred napadi sovražnih lovcev. Sprito velikih brzina (400

do 480 km in več), so na teh letalih strojnice postavljene v zaprtih, gibljivih, to je vrtečih se kupolah. Trdno vgrajenih pilotskih strojnica, ki streljajo se v smeri naprej, pri teh letalih v večini slučajev ne opazimo, kajti čelni napad je zaradi velikih brzina modernih vojnih letal skoraj onemogočen, bombniki sami pa zelo redko napadajo druga letala v zraku.

Za »ognjeni napad«, to je napad s strojnica-mi in topovi, so predvideni specialni lovski in napadalni aeroplani. Prvi napadajo v glavnem cilje v zraku, to je letala in balone; drugi pa so določeni za nizki napad na zemeljske cilje.

Kako so oborožena lovška letala

Lovski aeroplani-enosedi so različno oboroženi, toda dosledno z eno tendenco — ustvariti čim večjo silo in učinkovitost svojega ognja. Ta sila je izražena v množini in kalibru, odnosno v težini izstreljenih projektilov v neki časovni enoti, n. pr. v 1 sekundi. To je mogoče doseči s povečanjem števila orožja na eni in s povečanjem kalibra tega orožja na drugi strani. Razne države so to vprašanje različno rešile. Tako je n. pr. večina angleških lovskih enosedov oborožena z 8 strojnicami, ki so postavljene v krila. Tak primer oborožitve sta znana lovška enoseda Vickers »Supermarine« »Spitfire« in Hawker »Hurricane«. Pred nedavnim smo čitali, da so Angleži svojega »Hurricane«-a ponovno izboljšali in izpopolnili ter ga oborožili: celo z 12 strojnicami, kar je doslej edini primer tako močne oborožitve lovškega aeroplana-enoseda. — Tak razpored orožja dovoljuje večjo brzo streljanja, ker streljanje v tem slučaju ni závisno od trenutnega števila obratov motorja, kot n. pr. pri sinhroniziranih strojnicah. Brzina streljanja strojnica z navadnim kalibrom 7.0 do 7.8 mm se je povečala do 2000 strelcev v eni minuti. Z drugimi besedami: sila ognja je izražena s številom 266 strelcev v 1 sekundi po sledečem računu: 8 strojnica (vsaka po 2000 strelcev v minuti) da 16.000 strelcev v minuti. Vseh 8 strojnica da torej v eni sekundi 16.000 : 60 = 266 strelcev. To je seveda čisto teoretično.

Nemci oborožujejo svoje lovskie aparate z 2 topoma kalibra 20 mm in z 2 strojnicama, ali pa s 4 do 6 strojnicami. Prednost topa in v učinkovitosti ognja z večje razdalje (nasprotno: razdalja se zmanjšuje, ker je začetna brzina granate manjša od strojnicega projektila), temveč prednost topa je v silnem razdalnem učinku. Topovski eksplozivni projektil v slučaju zadetka sigurno zruši vsako letalo, med tem ko včasih celo nekaj desetih strojnicaških zadetkov ne more naprotnika niti resno poškodovati in ga prisiliti k padcu... Nedostatek topa pa manjši borbeni razdalji se zmanjšuje z uporabo takojmenovanega motor-topa, to je topa, ki je postavljen v podolžni osi samega motorja. Začetna brzina izstreljenega projektila pri tem topu znaša okoli 900m/sek., učinkovita borbeni razdalja pa okoli 800 m.

Brzina topovskega streljanja znaša 200 strelcev v minuti. Rezerva municije je navadno 60 do 80 nabojev, ki se nahajajo v specialnem nabojniku.

Oborožitev napadalnih letal

Ima to odliko, da jo je po potrebi mogoče medsebojno izmenjati. Tako more napadalni aeroplan nesti večjo množino takih bomb (cirka 250 kg), ali instalacije za zamegljevanje in zadimljenje ter instalacije za razprševanje bojnih plinov, o katerih pa vemo, da v sedanjih vojni doslej še niso bili nikjer uporabljeni. — Napadalni aeroplan more biti mimo tega specialno oborožen s strelnim orožjem. V tem slučaju nosi 8 do 12 do 16 strojnica v krilih ali trupu. Te strojnice pa niso kot pri lovskem aeroplanu trdno vgrajene, temveč jih je mogoče nagibati navzdol, to se pravi, da jim je mogoče spreminjati naklonski kot, ki znaša 10 do 12 stopinj. Te strojnice nagibamo s posebnim, toda zelo preprostim vzvodom. Strojnice se nagibajo pod takim kotom zato, da se poveča strelni efekt na manjši borbeni razdalji, odnosno oddaljenosti. To uporabljamo n. pr. kadar gre za trajno obsipanje z ognjem nekega podolgačnega cilja, n. pr. pri obstreljevanju pehotnih kolon v pohodu, konjenice motoriziranih oddelkov itd.

Letala za sodelovanje

(kooperativna letala) kot so n. pr. izvidniki, fotografirni, zvezni aeroplani in drugi, so oboroženi v glavnem samo za obrambo pred napadi sovražnih lovskih aeroplanov, to je — imajo orožje, ki je izključno obrambnega značaja in ki deluje samo v zadnjem sektorju. (Poznamo sicer nekoliko osamljenih primerov takih letal, ki imajo tudi pilotsko sinhronizirano oborožitev.) Navadno sestoji prej omenjena obrambna oborožitev iz 2 reduplificiranih (podvojenih) strojnica, od katerih je en par postavljen na hrbtini strani, drugi par pa pod trupom za obrambo pred napadi od spodaj navzgor.

Samo nekateri tipi modernih bombnih letal imajo obrambni artilerijski položaj v samem repu letala, s čimer je dosežena idealna obramba v smeri nazaj, ker ni nobenih mrtvih kotov. Taki tipi so n. pr. angleški bombniki za dolge proge »Vickers Wellington«, težki bombniki »Armstrong-Whitworth« »Whitley«, težki bombnik in letalo za prenos črt »Handley-Paye-Harrow«, od pomorskih

letal pa prav tako angleški Short »Sunderland« in drugi, n. pr. nekateri ameriški bombniki.

Strojnice večjega kalibra se uporabljajo na lovskih enosedih in večsedih kakor tudi na bombnih aeroplanih samo zaradi povečanja učinkovite borbene razdalje. Tako more n. pr. strojnica kalibra 11 mm učinkovito streljati na razdaljo 800 metrov, strojnica kalibra 13 mm pa celo na 1200 metrov.

Kako uporabljamo municijo

Municijo uporabljamo različno: navadno, svetlečo in dimno ter vžgalno, proborno in eksplozivno. V strojnicaških in topovskih nabojnikih se te vrste municije razporejajo izmenoma, toda vedno z ozirom na dano nalogo in okolnosti.

Svetleča in dimna municija je namenjena za korekturo ognja, proborna — za prebijanje oklepa, eksplozivna (pri aeroplanskih topovih) — za večjo učinkovitost zadetka; vžgalna municija se uporablja pri napadih na baržne ali zaporne balone, prav tako pa tudi pri napadanju vnetljivih in lahko gorljivih ciljev, kot so n. pr. bencinske in petrolejske cisterne in podobno.

Iz vsega zgoraj omenjenega vidimo torej, da sta se sigurnost streljanja in streljanje brez zastoja od pretekle svetovne vojne — zibeli sodobnega vojnega letalstva — pa do danes izredno povečala in izpopolnila. Strojnice iz leta 1918 so imele n. pr. zastoj normalno po vsakem 20 do 30 strelu, medtem ko strelja moderna strojnica točno in brez zastoja nekoliko sto strelcev. Tehnika orožja je naglo napredovala!

Vse, kar smo povedali o napadalni in obrambni oborožitvi modernega vojnega letala, nam daje jasno sliko in pojem o sili in učinkovitosti aeroplanskega ognja kakor proti sovražnim letalom v zraku, tako tudi proti zemeljskim ciljem. Treba je podčrtati dejstvo, da je v sedanjih vojni ogromna večina letal bila sestreljena in uničena v medsebojnih borbah, kjer sta prav učinkovitost in sila aeroplanskega orožja opravičevala svoje veliko delo, medtem ko je en sam majhen odstotek izgub zaslug protiletalske artilerije, pa čeprav ne moremo in ne smemo zanikati dejstva, da sta tudi tehnika zemeljskih protiletalskih orožij in način streljanja z njimi napredovala naglo in temeljito. — Ofenzivni orožji, ki stojita na prvem mestu, sta aeroplanska strojnica in aeroplanski top in šele potem zemeljska protiletalska artilerija. Z drugimi besedami: najprej borbeno letalo, potem šele protivzonski top!

T-y.

Od nedelje do nedelje

sojila za nabavo orožja in municije. Amerika s polno paro pomaga Angliji.

Z Daljnega vzhoda ni bilo posebnih novic. Japonske se pripravljajo, da zasede bogate nizozemske otoke, toda dosedaj smo brali samo o načrtih. V bojih s Kitajci pa so bili Japonci pretekli teden nesrečni. Napetost med Japonci in Sovjeti ni v ničemer popustila, čeprav so napovedovali zblizanje.

Notranji pregled

Državni praznik 1. decembra je vsa država letos posebnjo slovesno obhajala. Zlasti slovesno je bilo v Ljubljani, kjer je na predvečer bila v Unio-nu slavnostna akademija Zvezs fantovskih odsekov in dekljskih krožkov. Slavnosti se je udeležil tudi pr-svetni minister dr. Korošec poleg velikega števila drugih imenitnikov civilnega in vojaškega stanu. Tega dne je vsa Slovenija z vsjo svojo mladino navdušeno, kakor redkokdaj doslej manifestirala za Jugoslavijo, kar je v teh časih velikega pomena za ohranitev mira in neodvisnosti naše države. — Zlasti velikega pomena pa je bil tega dne govor kneza namestnika Pavla v radiu. Knez namestnik Pavle je v svojem govoru kratko, a jasno povedal, da naša država ni bila zgrajena za zeleno mizo, temveč je sad trpljenja dolgih rodov. Življenjska sila Jugoslovancev, ki se kaže zdaj v teh dneh, nam je zagotovilo lepe prihodnosti. Zato se moremo mirno posvetiti vsakdanjim svojim opravkom, ker se pač zavedamo prav tako svoje moči, kakor tudi svoje pravice. Ta govor je po vsem svetu vzbudil veliko pozornost in so ga ameriške postaje oddajale kmalu potem, ko je bil pri nas sprejgovorjen. — Pretekli teden je naše dijaštvo, organizirano v Slo-veški dijaški zvezi, organiziralo pri nas tako ime-novani »bitoljski tedne«. Naši mladi dijaški so

namreč ves pretekli teden prirejali med seboj pro-stovoljne zbirke za prizadeti Bitolj. S tem je slo-venstvo dijaštvo dalo lepo pobudo in pohvalni zgled vzajemnosti in bratske ljubezni do naših bratov na jugu, kar je vsekakor veliko domoljubno dejanje.

V četrtek zvečer je predsednik vlade Dragiša Cvetković prišel na sejo belgrajskih občinskih sve-tovalcev, kjer jim je govoril o naši zunanji in no-tranji politiki. Med drugim je predsednik vlade dejal: Po zaslugi pametne politike, ki ni od večera, marveč jo je najvišje mesto zahtevalo že pred leti, moremo reči, da je naš mednarodni položaj dober. Prešli smo velike težave, zato smo pripravljeni, da bomo prebrodili tudi nove krize in težave v miru. Da moremo tako politiko na zunanji voditi, to pa je zaslug naših notranjih razmer, ki so vsak dan bolj jasne in boljše. Te razmere nam kažejo, da smo glede najvišjih interesov države vsi Slovenci, Hr-vati in Srbi docela eni misli. Naslonjeni na poli-tiko sporazuma od 26. avgusta leta 1939 moremo vse dogodke današnjega in jutrišnjega dne mirno opazovati. Nato je predsednik vlade govoril tudi o delavskem vprašanju ter priporočal belgrajski ob-čini, naj skrbi za dobro svojih delavcev.

Huda železniška nesreča se je v četrtek zgo-dila pri Sevnici. Na odprti progi sta namreč trčila dva teška tovorna vlaka. Razbitih je bilo poleg obeh lokomotiv mnogo vagonov. Mrtva pa sta tudi dva železničarja. Krivda vseh teh in takih nesreč pa je v tem, ker ta proga, ki je po njej vsak dan toliko prometa, še doslej ni dvotirna, kakor drugod, in pa tudi to, ker pri nas železniška uprava pusti, da je premalo ljudi v službi pri železnici. Pri nas je največji promet, pa je najmanj železničarjev. Zato ni čudno, če ljudje obnemorejo in ne morejo več tako paziti. Krivda je pri tistih, ki v tem varčujejo.

Tako imenovani »slovenski radikalci«, ki sta jih vodila gg. dr. Puc in dr. Korun, so se razcepili. Korun je s štirimi pristaši odšel med pristaše mi-nistra dr. Markoviča, medtem ko je dr. Puc z dr. Zupančičem in svojim glasilom »Slovenska beseda« ostal pristaš glavnega odbora radikalne stranke. Hujšega političnega potresa pa zaradi tega pri nas ni bilo in ne bo.

Škofja Loka

Včeraj popoldne je bila pokopana ga. Klotilda Pecher, soproga posest. in bivšega trgovca. Zapuščena žalujočega soproga, ki je že v 87. letu, in otroke, ki je vse lepo vzgojila. Vsem žalujo-čim iskreno sožale, rajna gospa pa naj pri Bogu prejme večno plačilo!

Vincencijeva konferenca je obdarovala za Miklavža lepo število šolske mladine, predvsem z obleko in obutvijo. Tudi 10 deklicam in 3 dečkom iz Gabrka je preskrbeli nove obleke. Vincencijeva konferenca smatra za svojo dolž-nost, da se vsem darovalcem javno zahvali za velikodušne darove. Imenoma izreka med dru-gimi toplo zahvalo gospama Režiki Thaler in Mariici Savnik, vodstvom tukajšnjih tovarn in tekstilnim tovarnam v Kranju. Vsem, ki so z darovi pripomogli k uspelemu Miklavževu ob-darovanju mladine, iskrena hvala!

Tudi za odraste je Miklavžev večer prav lepo uspel. Dvorana je bila nabito polna; na razpoloženje sta odlično vplivali obe burki, pa tudi Miklavž se je dobro odrezal, bodisi z vpra-sanji kot darili. Ves večer je potekel v prijet-nem razvedrilu in popolnem zadovoljstvu vseh.

Zagorje

Vagon koruze, ki jo je ta teden občina de-lila na postaji po 3 din, je pošel že v dopol-danskih urah. Ob takem zanimanju ter cen bi jo šlo verjetno še kakih pet vagonov. Kot smo se informirali, bo prispel še en vagon koruze pred božičem, vendar njena cena še ni znana.

Občina poziva vse mladeniče, rojene leta 1921., da se v najkrajšem času javijo med uradnimi urami pri vojaškem oddelku, kamor morajo prinesiti zaradi vpisa za nabor vojaške izkaze starejših bratov oziroma očeta, rodbinsko

FRANZ JOSEF GRENCICA

MARIBOR

Likof na novi realni gimnaziji

Poslopje bo do prihodnjega šolskega leta popolnoma gotovo

Maribor, 7. decembra. Na ponovni novi stavbi zadaj za Magdalen-skim parkom, ki bo služila kot dom II. realni gimnaziji, so se danes pojavile okrašene smrečice ter so oznanjale, da je poslopje v surovem stanju dograjeno in da praznujejo graditelji danes veseli likof. Za Maribor je to vsekakor pomemben dogodek, saj pomenja nova zgradba za naše mesto in za severni del Slovenije veliko kulturno pridobitev. Zato je bila proslava današnjega likofa tudi primerno poudarjena ter so se udeležili predstavniki banske uprave, mariborskega mesta in šolskih oblasti, podjete Gabrieličič, ki je izvršilo dosedanja gradbena dela, pa je delavce pogostilo ter jim podelilo običajno denarno nagrado. Proslave se je udeležil tudi projektant nove gimnazije inž. arh. Navinšek, ki je poročevalcem časopisov povedal nekaj zanimivih tehničnih podrobnosti.

Sistem, po katerem se gradi nova gimnazija, se je dosedaj uporabljal pri gradnji bežigradske gimnazije v Ljubljani in nove ljudske šole v Kranju. Ta sistem je pri nas uvedel inž. Navinšek ter ima mnoge prednosti pred običajnim načinom gradnje šolskih stavb. Pri dosedanjih šolskih zgradbah so razmeščeni razredi vzdolž dolgih hodnikov, v novi gimnaziji pa hodnikov sploh ne bo. Skozi glavni vhod se pride v velik osrednji prostor, okrog katerega so na dveh straneh razvrščeni razredi, na zadnji strani pa vodi odprto stopnišče navzgor v višja nadstropja. Takšna osrednja prostora sta tudi v prvem in drugem nadstropju. V drugem nadstropju je ta osrednji prostor izpremenjen v reprezentativno dvorano v izmeri 36½ x 17½ m, ki bo obenem največja dvorana v Mariboru. Pred razredi pa bodo moderne garderobe za obleke učencev. Z novim načinom gradnje se pridobi precej na prostoru, pa tudi na materialu ter je tako zgradba preglednejša — pa tudi cenejša.

Dela so se pričela 12. julija, tako da je trajalo 5 mesecev, predno je zgradba v surovem stanju dograjena. Zidarska in železobetonska dela, ki jih je prevzela tvrdka Gabrieličič, so

s tem v glavnem končana, tekom zime pa se bodo zgradile še vmesne stene. Tesarska dela je prevzela tvrdka »Tesarski mojstri d. d. v Ljubljani«, ki bo pričela s postavitvijo ostrešja v ponedeljek. Streha bo jako nizka ter le malo vidna. Krovna dela je prevzela tvrdka Karel Kocijan v Ljubljani, kleparska dela pa Avgust Štok iz Celja. Ostala dela — mizarska in instalacijska za razne napeljavne pa se bodo kmalu razpisala. Zazidana ploskev gimnazijskega poslopja meri 1950 kv. metrov, dolžina znaša 50, širina pa 39 metrov. Posebna zgradba za telovadnico ima izmero 30 x 20 m ter znaša zazidana ploskev 600 kv. metrov. V telovadnici bo telovadna dvorana v izmeri 23 x 11,50 m, oblačilnica, prhe, šrambe za kolesa in orodje. V gimnazijskem poslopiju pa bo 17 razredov, upravni prostori, stanovanja za ravnatelja, hišnika in kurjača, risalnica, fizikalni in kemični kabinet s stanskimi prostori ter že omenjena reprezentativna dvorana v II. nadstropju. Ni treba posebej poudariti, da bo poslopje najmoderneje opremljeno s centralno kurjavo, elektriko, plinom itd., železi pa bi bilo, da bi dobilo tudi moderna smučna okna z električnimi napravami za odpiranje in zapiranje, tako da bi bilo res v vsakem pogledu sodobno.

Stavba je bila preračunana na 8 milijonov dinarjev. Dosedanja dela so stala nekaj nad polovico te vsote. Porabilo se je pri njih 19 vagonov železa in 60 vagonov cementa. Stavba se gradi v skeletnem sistemu ter je železobetonsko ogrodje sedaj gotovo. Tvrdka Gabrieličič je uporabljala pri gradnji najmodernejšo stroje za mešanje in takozvane vibratorje za zbijanje betona. Dela so se nekoliko zavlekla zaradi štrajka stavbiškega delavstva in zaradi pomanjkanja materiala, katerega se le težko dobi.

Tekom letošnje zime bo tudi mestna občina mariborska izvršila potrebna dela, da bo prišla stavba bolj v ospredje ter bo lažje dostopna. Treba bo predvsem izvršiti kanalizacijo ter napeljavo elektrike, vodovoda in plina, potem pa zgraditi več cest, ki so dosedaj samo naznačene in urediti prostor okrog poslopja.

Jubilej mizarskega mojstra Stefana Koterja

Danes obhaja zelo ugledni mariborski mizarski mojster g. St. Koter 25-letnico, odkar se je osamosvojil kot samostojni mojster. G. Koter je bil rojen v Beltinju v Prekmurju, kjer se je tudi izučil mizarstva. Po dovršenem uku je po običaju takratnih časov šel po svetu. Kot mizarski pomočnik je delal v Gradcu, na Dunaju in v Monakovem, kjer ga je zajela svetovna

vojna. Moral je nazaj v Avstrijo, ki ga je kot vojaka poslala na fronto v Galicijo.

Po vojni je v Mariboru ob Dravi pod Veliko kavarno odprl majhno delavnico. S pridnim delom je od leta do leta svoj obrat večal in si končno v Mlinski ulici sezidal hišo z delavnicami, ki jih je opremil z modernimi stroji. V svojem velikem obratu zaposluje sedaj stalno nad 10 pomočnikov, kar pač dovolj glasno priča, kako Maribor in njegova bližina in daljnja okolica upoštevata in cenita njegove izdelke.

m Le še danes morete naročiti »Slovenčev koledar«, ki ga naši naročniki dobijo za 10 din, nenaročniki pa po 28 din. Kdor želi koledar s posebnim prilogo, mora doplačati 6 din. Prijava in naročilo za koledar sprejema naša podružnica na Koroški cesti. Pohitite z naročili!

m Vsem, ki potujejo z železnico. Generalno ravnanje državnih železnic je izdalo navodila, naj se v bodoče vse vlake odpremlja točno po voznom redu ne glede na to, ali so pred potniško blagajno še potniki, ki čakajo, da pridejo na vrsto pri nakupu vozovnic. Opozorjamo na to navodilo, ki ga imajo postaje, zlasti mariborska, s pripombo, naj si vsi potniki pravočasno preskrbijo vozovnice iz v predprodaji.

m Oddajni stolp za mariborsko radijsko postajo prispel. Te dni je prispela iz Nemčije jeklena konstrukcija oddajnega stolpa za mariborsko radijsko postajo ter se nahaja sedaj na carinarnici. Stolp — prav za prav bo to zelo vitek železni steber — bo postavila nemška tvrdka, ki ga je dobavila. Visok bo 110 m ter bo zasidran s pomočjo jeklenih vrvi s šestimi sidri.

m 140 letnico Prešernovega rojstva bo proslavil Maribor dne 19. t. m. s posebno prireditvijo v Narodnem gledališču, pri kateri bo sodeloval tudi Umetniški klub in pevski zbori. Slavnostno besedo bo imel podpredsednik Umetniškega kluba književnik dr. Dornik, nekateri člani gledališča bodo nastopili s recitacijami pesnikovih del, pevski zbori pa s skladbami njegovih pesmi.

m 13. plača v mariborskih podjetjih. Letos so se mariborski službovalci odločili, da bodo izplačali svojim nameščencem za božične praznike trinajsto plačo. Nekatera podjetja so izvršila to lepo socialno gesto že 1. decembra. Mariborska podjetja so s tem sklepom pokazala, da čutijo socialno in da jim je dobrobit njihovih nameščencev, katere je sedanja draginja silno prizadela, pri srcu.

m I. državna dekliška meščanska šola v Mariboru uprizaro dne 22. decembra popoldne v Narodnem gledališču božično igro Pavla Golja »Petrekove poslednje sanje«. Čisti dobček so učenke namenile svojim revnim sošolkam, ki se hranijo v šolski kuhinji in si same ne morejo plačevati hrane.

m Letošnja razstava »Brazde« bo v Narodnem domu. Sredi tega meseca bodo mariborski likovni umetniki, ki so združeni v umetniškem klubu »Brazde«, priredili svojo tradicionalno razstavo najnovejših svojih del. Razstava bo gotovo vzbudila veliko zanimanje, saj je bil zadnji kolektivni nastop mariborskih umetnikov že pred dobrim letom. Medtem pa so dosegli mariborski umetniki v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu laskave uspehe s svojimi deli. Otvoritev razstave bo v torek 10. decembra ob 20 v veliki dvorani Narodnega doma. Naši umetniki so se odločili za Narodni dom, ker jim nudi ta velika dvorana primernejši razmah, kakor pretesni prostori v beli dvorani Uniona. Letos bodo razstavili svoja najnovejša dela: Fra-

njo Golob, Karel Jirak, Maks Kavčič, Ivan Kos, Zoran Musič, Lojze Šušmelj in Klavdij Zornik.

m Usodne posledice rane iz svetovne vojne. 44 letni posestnik Vogrinec Alojz v Ruperčah je bil v svetovni vojni ranjen v glavo ter mu je strel poškodoval možgane. Rano je sicer prebolel, toda posledice so mu ostale ter so se očitovale v neznosnem glavobolu, ki ga je večasi napadel s tako močjo, da se mu je začelo omračiti um. Ob takih napadih je Vogrinec že opetovano hotel izvršiti samomor ter so ga nekoč že napol mrtvega

c Proslava Marijinega praznika v Celju. Danes ob štirih popoldne pridejo dijaki katoliških organizacij v Celju v veliki dvorani Ljudske posojilnice Marijansko akademijo s prav lepim sporedom. Uprizorili bodo tudi N. Kuretovo srednjeveško legendo »Slepa grofčina«. Vabljeni!

c Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije, podružnica v Celju, priredi v sredo, 11. decembra ob osmih zvečer v mali dvorani Ljudske posojilnice predavanje, na katerem bosta govorila o Pokojniškem zavodu za nameščence dr. Milavec, predsednik zavoda, o Trgovski bolniški blagajni pa Martelanc Ivan, predsednik bolniške blagajne.

Otroški voziček

kolo ali živalni stroj najbolje in najhitreje kupite — prodaste ali zamenjate v trgovini Josip Uršič, Celje, Narodni dom

c Zveza združenih delavcev v Celju bo odprla okrog 15. decembra v prostorih Delavske zbornice v Celju — vhod z dvorišča — ogrevalnico za reveže in brezposelne delavce, da ne bodo prezebovali na ulicah. Sobo bodo te dni že začeli preurejevati ter vanjo postavili novo peč tako, da bo otvoritev ogrevalnice že okrog 15. t. m.

c Čuvajmo naše narodno blago. V torek, dne 10. decembra bo ob osmih zvečer predaval o bistvu, pomenu in lepoti našega narodnega blaga ravn. Vinko Zor iz Ljubljane.

c Akademski slikar Albert Sirk pripravlja za božič razstavo svojih slik iz zadnje dobe. Pretežni del razstavljenih slik bo prikazoval naše morje. Razstava bo v sejni dvorani Mestne hranilnice od 15. do 27. decembra.

Lepe plašče

po ugodnih cenah

prodaja trgovina GUSTI VRAČKO, CELJE

Riko Grobelnik, frizer, Celje

daje najboljše preparate za trajno, za barvanje las itd. zato se lasje ne kvarijo.

c Nakaznice za petrolej se bodo dobile na mestnem poglavarstvu še jutri, v ponedeljek. Oni, ki rabijo večje količine petroleja za stroje ali pri gradnji, naj vložijo tozadevne vloge, v katerih naj točno obrazložijo, koliko petroleja rabijo mesečno.

c Celjska tvrdka »Elkas«, tekstilna tov., lastnika Kudiš Leo in Dobovičnik Franc, bo obdarila z lastnimi izdelki 80 revežev, poleg tega bo podarila vsakemu revežu še 2 kg pšenične moke. Za velikodušni dar izreka mestna občina v lastnem imenu in v imenu obdarovancev iskreno zahvalo.

c Združenje rezervnih podoficirjev, pododbor Celje, je letos proslavilo praznik Zedinjenja s tem, da je ustanovilo poverjenstvo v Trbovljah. Na ustanovnem obnem zboru je zastopal poveljnika celjskega vojnega okrožja kapitan g. Kalčec Jakob, ki je imel na zbrano članstvo lep in spodbuden govor. V imenu rezervnih oficirjev je pozdravil zborovalce g. Paternosti, za LKB g. Staudinger. Slavnost so prisostvovala vsa narodna društva v Trbovljah.

c Združenje rezervnih podoficirjev, pododbor Celje, ima uradne ure vsak petek od 5 do 7 popoldne v klubovi sobi Celjskega doma, kjer dobi članstvo potrebne informacije.

c Poroke v Celju. V zadnjem času so se poročili v Celju: Kenda Rudolf, delavec v Liscach, in Petrovič Rozalija, šivilja v Celju; Levstik Ivan, učitelj, in Kovačič Andrejina v Mežici; Pilih Alojzij, zidar, in Škrubelj Marija, delavka na Polulah,

sneli z vrvi, na katero se je obesil. Domači so bili neprestano v strahu, da bo samomor res izvršil, kar je sedaj tudi storil. Zapri se je v hišo, legel v posteljo ter oddal najprej iz samokresa na bobnič strel za poskušnjo v steno, drugo kroglo pa si je pogнал v srce ter obležal pri priči mrtve.

m Zaslužen odlikovanje. Pri Sv. Lovrencu na Pohorju je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje tamonjski šolski upravitelj, agilni delavec na kulturnem in gospodarskem polju, g. Josip Petrun. Odlikovanje mu je izročil v okviru slavnostne prireditve na šoli šolski nadzornik Tone Senica. K zaslužnemu odlikovanju gosp. Petrunu iskreno čestitamo!

m V Slomškovem domu na Pobrežju danes ob šestih zvečer veseloigra »Svojejavček«. Smeh!

m Kam je izginila mlada služkinja? Soprog polkovnika v p. Frida Vrhunc je prijavila policiji, da je vzela v službo dne 28. novembra mlado, 19 letno služkinjo Joželo Trancark iz Sv. Lije pri Turjaku. Naslednjega dne pa je služkinja pošla, da ima strašno bolečino v trebuhu, pa jo je pošlala k zdravniku. Dekle je res odšlo, nazaj pa se še do danes ni vrnilo. Dogodek je skrivnost zaradi tega, ker je dekle pustilo pri svoji gospodinjii poselsko knjižico in vso svojo obleko.

m Huda nesreča v tovarni. V livarni Pengg v Motherjevi ulici se je utrgal gonilni jermen na stroju ter je težka železna spojka z veliko silo odletela. Zadel je 5 metrov vstran stoječega ključavničarja Ivana Kermela s tako silo v nogo, da mu je zadala veliko rano ter zdrobila kost in se je zgrudil nezavesten na tla. Kermela so prepeljali reševalci v bolnišnico.

m Domači v cerkev, tat v stanovanje. Včeraj se je pred malim senatom mariborskega okrognega sodišča zagovarjal 33 letni delavec Ivan Repolusk od Sv. Jurja. Možakar je lani na velikonočni dan vdrl v stanovanje posestnice Katarine Svertner na Pobrežju pri Mariboru v času, ko so se vsi domači podali v cerkev. Vlomilec ji je odnesel raznih predmetov v vrednosti 700 dinarjev. Sodniki so ga obsodili na 8 mesecev strogega zapor.

m Krznarstvo P. Semko, Aleksandrova c. 13, vam nudi ceneno kožuhovino in krznarske izdelke.

m Obsojen, ker je izsiljeval. V včerajšnji številki »Slovenca« smo poročali o sodnijski razpravi proti Stanku Novaku, ki je od nekih mariborskih odvetnikov skušal izsiliti večje vsote denarja. Sodniki so Novaka obsodili na 6 mesecev strogega zapor.

m Požar v pivovarni. V posebnem oddelku pivovarne Tscheligg, poleg Gambrovinove dvorane, so včeraj dopoldne kuhali smolo za zalivanje sodčkov. Smola se je vnela. Plameni so švigili tako visoko, da so dosegli strop. Vnelo se je tramovje in z njim žagovinske vodovodne izolacije. Poklicani so bili reševalci, ki so preprečili večjo škodo in nevarnost. Škoda znaša 10.000 din.

Gledališče

Nedelja, 8. decembra, ob 15: »Pikica in Tonček«. Ob 20: »Na cesaričin ukaz«. — Ponedeljek, 9. decembra: zaprto. — Torek, 10. decembra, ob 20: »Za narodov blagor«. Red A.

CELJE

Otorepec Alfonz, čevljarski pomočnik, in Znidar Matilda, natakarka v Celju; Kranj Leopold, delavec, in Avguštinčič Ana, kuharica na Zg. Hudinji; Paj Daniel, delavec, in Planinšek Alojzija, delavka v Celju. Mnogo sreče!

c Dve ženski je obstrleli. Blizu Obrežij v Brežicah se je pripetila lovskemu čuvaju H. M. iz Ponikve svojevrsna nesreča. Ko je šel k lovskemu zakupniku Katinu v Obrežje, je hotel odhoditi še svoj lovski revir. Bila je že popolna tema. Nasproti mu je pripejal motokiclist. Čuvaj je v siju žaromet opazil psa brez znamke. Zaradi strogega pasjega kontumaca je čuvaj pomeril na psa, zadel pa v nasproti prihajajočo Marijo Munievo iz Rejca in njeno hčerko 16 letno Slavko. Mater je zadel v levo ramo, hčerko pa v desno ramo.

c Duhovne vaje za dekleta. KA priredi v Celju od 17. do 21. decembra in od 8. do 12. januarja v Domu duhovnih vaj pri Sv. Jožefu nad Celjem duhovne vaje.

Radio-aparati

Radione - Telefunken - Blaupunkt - Orion. - Pisalni stroji Adler in Rhein-methall in Olypid (tudi na obroke)

RADIO-TOPLAK-CELJE

Prešernova 5/I

c Iz Mozirja. Iz tukajšnje drž. ljud. šole je premeščena gospa Majerhold Rozalija kot nadštevila učna moč. Na novem službenem mestu v Bočni pri Gornjem gradu ji želimo veliko uspeha in prijetno bivanje.

c Cesto skozi Hudo luknjo so prenovili. Velika poplava l. 1938 je uničila cesto skozi Hudo luknjo, da je bil vsak promet po njej nemogoč. Banovina je še istega leta trasirala skozi sotesko novo cesto in upoštevala pri gradnji vse možnosti novih poplav ali pa rušenja skalovja, ki se dviga nad cesto. Sedaj so razstrelili še to nevarno skalovje, cesta pa bo dovršena popolnoma do spomladi. Cesto so dvignili visoko nad Pako, nasipe pa zavarovali z močnimi betonskimi opornimi zidovi. Tudi oba mostova, ki križata Pako, sta železobetonska. Delavci so našli pri kopanju ob strugi turške podkve.

c 5000 din je ukradla, da bi si kupila balo. Tatvina pri veleposesniku Luhn v Liscach, o kateri smo poročali pred dnevi, je pojasnjena. Že v začetku so osumili, da je izvršila tatvino domača služkinja. Iz sobe za služkinjo je namreč izginila ročna torbica s 5000 din gotovine in hranilna knjižica, glaseča se na 300 din, last služkinje Marije Ahitkove. Osumljena 18 letna služkinja Karolina V. iz St. Jurja pri Celju je tatvino nekaj časa tajila, končno pa priznala, da je ukradla denar, da bi si kupila poročno balo, ker bi se rada v kratkem poročila. Torbico je vrgla v Savinjo, 4500 din pa poslala svojemu bratu v Senški rudnik, ki jo je večkrat prosil za posojilo. Denar ji je obljubil kmalu vrniti. Pri njej so našli še 500 din gotovine. Izročili so jo sodišču.

Središče ob Dravi

Akademija v šest Brezmadežni. Danes ob 7 zvečer bo priredila tukajšnja Marijina družba v društveni dvorani akademijo v proslavo Marijinega brezmadežnega spočetja. Na sporedu je govor, zborne deklaracije, pevske točke in lepa sodobna igra: »Žena s srečem«. Nastopala bo mladina, ki se bori pod zastavo Marijino proti vsem napadom hudobnega duha in njegovega sveta za pošteno krščansko življenje. Marijini prijatelji vabljeni!

Ptuj

Akcija za zimsko pomoč. Tudi naše mesto se je odzvalo plemenitemu klicu Nj. kr. Vis. kneginje Olge za zimsko pomoč. Mestna občina v posebnem razglasu apelira na meščane, da prisostvovali na pomoč tistim, ki so lačni in zmrzujejo. Število revežev in brezposelnih v našem mestu izredno narašča. Javni organi se nahajajo pred težko nalogo, kako dati kruha neprekosljenim, posebno sedaj, ko občinski dohodki padajo. Razen poziva meščanom, da prispevajo za zimsko pomoč, se bo osnovala še posebna nabiralna akcija. Naj nihče ne pozabi, da živi med nami veliko takih, ki gladujejo in zmrzujejo. Iz dneva v dan so preživeli poletje od dela svojih rok. Že tedaj pa so bili manjkati sili kot lačni, ali bilo je vsaj toplo in tu pa tam se je le pokazalo kakšno delo, da so si zaslužili kruha. Sedaj pa že mrzel veter zavlja okoli vogalov, zaslužka ni, podstrešna soba ali predmestna bajta je ledeno mraz. Človečanska in državljanska dolžnost nam nalaga, da se ob tej priliki spomnimo z dejanjem, rajši kot z besedo, tistih, ki so lačni in zmrzujejo.

Prvi posnemanja vreden odziv akcije za zimsko pomoč je pokazal ugledni veletrgovec g. A. Kraker, ki je daroval 5000 din.

Kronika nesreč. V Podvinici se je štiriletna deklica Marija Brmež igrala okrog žrebeta, ki jo je brenilo v obraz in ji ga močno nakazilo. — V Velikem vrhu je poljska delavka Terezija Kline vozila drva. Voz se je prekučnil nanjo in jo močno poškodoval. — Pri gospodinskem delu se je nevarno opelka 21-letna viničarka Julija Hriberšek z Dravinskega vrha. Vse tri zdravijo v tukajšnji bolnišnici.

Smrtna kosa. Še ni dolgo, kar je umrl bivši mestni svetnik in učitelj v p. g. Vinko Ševona, te dni pa je nenadoma umrl bivši občinski svetnik in trgovec g. Franc Nedog. Naj počiva v miru!

Sv. Peter pri Mariboru

Poroke. Zakonsko zvezo so sklenili: Bombek Jože, žel. delavec, in Sumer Rozalija; Veingerl Franc, zidar, in Trampus Marija. Bog daj srečo!

Proslava zedinjenja je ob bdeleži šolske mladine, članov gasilske čete, FO in Prosvetnega društva prav lepo uspeła. Na sporedu so bile deklaracije, govor, nastop fanfarov FO pevskega in tamburškega zboru Prosvetnega društva.

Šolske vesti. Te dni smo starši v Grušovi, Rupčah in Dragučevi prejeli obvestilo o rešitvi prošnje, ki smo jo vložili septembra meseca na bansko upravo zaradi prelojanja naših otrok k Sv. Petru. Oblast je načelno pristala na prošnjo, ako bo občina Sv. Marijeta poravnala vse obveznosti za prejšnja leta ter se bo tudi v bodoče obvezala redno nakazovati prispevke šol. občini Sv. Peter. Apeliramo na uvidenost članov uprave občine Sv. Marijeta, da si bodo osvojili željo staršev — svojih občanov — in izposlovili čimprejše ureditev tega vprašanja. Otroci so lastnina staršev in mora obč. odbor, ako je res zastopnik ljudstva, posebno v šolskih zadevah, slediti naši želji. Enodušna naša zahteva je, da posejajo naši otroci šolo pri Sv. Petru, kamor vodijo lepe ceste in gravitirajo naše vasi, kjer je naša župnija. Hvala leži smo banski upravi, da je našo prošnjo upoštevala in zagotovila ugodno rešitev ako pokaže občina Sv. Marijeta vse potrebno razumevanje. — Prizadeti starši.

Trbovlje

Čebelarjem. Občni zbor podružnice Slovenskega čebelarstva v Trbovljah se vrši v nedeljo, 8. t. m. ob 9 popoldne na deški ljudski šoli v Trbovljah. Na obnem zboru bo predaval znani čebelarški strokovnjak g. Bukovec. Avg. — Čebelarji, udeležite se tega občnega zbora polnoštevno!

Cirilova knjižarna, Trbovlje. Vabimo vas v našo trgovino, Loke 253.

Gozdne sadike bo brezplačno oddajala banska uprava siromašnim posestnikom. Prošnje je treba vložiti do 5. januarja preko občine ali okr. načelnika, kjer se dobe podrobnejša navodila.

»Jeltjeva hči«, igra s petjem, uprizorijo jo na praznik Brezmadežne popoldne ob pol štirih v Društvenem domu.

Krastnik

Blagoslovitev novega zvona se zaradi nepričakovanih ovir ne bo vršila v nedeljo, dne 15. dec. kakor je že bilo razglašeno, pač pa nepreklčno v nedeljo, 22. decembra. Vsa dolina se že veseli izredne slovesnosti, h kateri vabimo vse častive Kristusa Kralja.

Dekliški krožek priredi v nedeljo, 8. dec. ob pol 3 popoldne v Logerjevi dvorani Marijansko akademijo z lepim sporedom. Ta dan se bo naša ženska mladina še bolj oklenila Marije, da gre z novim pozumom na stromo pot lepega in čistega življenja.

Laško

V sredo, 11. decembra, sklopiščno predavanje ravnatelja g. Vinka Zora iz Ljubljane točno ob pol 7 zvečer v nadžupni dvorani. Pridite!

Rače

Prosvetno društvo. L. 1937. smo v Račah ustanovili Prosvetno društvo. Ker pa je bilo brez prostorov in lastnega odra, so ga nekateri obsodili na propast ali pa samo na obstanek na papirju. Toda varali so se. Naši mladi, za delo navdušeni fantje, so z veseljem stopili na delo in marsikatero večerno uro žrtvovali v prid društva. Mnogo lepih slovenskih iger, ki pospešujejo prosveto našega naroda, se je v Račah odigralo po naši zaslugi. — Že od začetka smo si želeli svojih prostorov in odra. Ta cilj smo dosegli deloma sedaj, ko smo si v gradu uredili dvorano in postavili lep oder. Mizarska dela je pred kratkim dovršil g. Petrovič. Kmalu bo g. Fras končal tudi slikarsko delo. Naši igralci pa že vadijo lepo dramo: »V temotie« in bodo 15. decembra popoldne prvič nastopili na novem oderu.

Mežica

Vabilo na akademijo. FO in DK priredita danes akademijo v dvorani g. Toifa ob pol treh popoldne. Ker je v začetku film: Mladinski dnevi v Ljubljani 1938, prosimo cenj. občinstvo, da pride točno. Vstopnine ni. Prostovoljne darove bomo hvaležno sprejeli, da krijemo stroške.

Sveto Barbaro smo tudi letos praznovali. Sv. mašo so imeli rudarji v Črni. Zvečer so uradniški imeli družabni večer. V Mežici pa je bil živinski in kramarski sejem. Živine ni bilo veliko, več je bilo kramarjev, ki so kar precej skupili, posebno na večer. Vreme je bilo vse dan ugodno, le mraz je pritiskal. Pri nas je vse v snegu.

Osebnosti. Poročila sta se v Celju g. Ivan Levstik, učitelj na tukajšnji ljudski šoli, in gđa. Andrina Kovačič, učiteljica ravno tam. Obilo sreče! — Poročnik gosp. Pavlovič je dne 1. decembra napredoval v čin kapetana II. razreda. Čestitamo! Šivalni tečaj. V četrtek so končala dekleta Sinterjeve šivalni tečaj, ki so ga imela pod vodstvom g. učiteljice. Tečaj se je udeleževalo kakih 8 deklet in je trajal 14 dni.

Nedeljsko branje

Zgodnja Danica

Ubog je bil Joahim, ko je prišel v hišo svojega tasta, toda Gospod je bil z njim ter mu blagoslovil in obilo množil imetje. Njegove črede so rastle na širokih pašnikih, žetve na njegovih poljih so bile divne. Toda Joahim ni maral kupiti častnega premoženja, njegova roka je bila odprta in kar je rosilo v njo, je zopet teklo iz nje v roke, ki so se dvigale k njemu za pomoč. In Joahim je delil vse svoje dohodke in vse imetje, ki ga je z njim Gospod obdaroval, leto na leto na tri enake dele: prvega je dajal vdovam, sirotam in ubožcem, drugega je posvečal templju v Jeruzalemu in šele kar je preostajalo, je odmenil za svojo hišo ter za svoje prijatelje in sorodnike. V njegovi hiši je vladal mir božji in Joahim in Ana sta živela v zakonu čisto in pobožno ter v tihem sreči. Le eno jima je kalilo radost življenja, sicer tako popolno: da nista imela otrok. Tako je že bežala njuna mladost in odcvetela njuna žarna lepota in težka skrb je padla Ani v dušo in glava ji je v žalosti klonila na prsi. Kakor lije duhoven olje pred oltarjem, tako je izlivala Ana neprestano svojo dušo v molitvi pred Gospodom v globokem hrepenjenju in upanju, ki jo je vedno napajalo kakor vnjava dišava, v upanju, da je odločena za velike reči. Saj je vendar zvenelo nekda Arkasu iz ust kakor obljuba, da je poklicana izpolniti poslanje; Bog sam ji je navdihoval njene molitve in njeno željo, da se ta molitev izpolni, željo, ki ji je razjedala srce ter jo v notranjosti zgala kakor razbeljena kovina! Je-li postala nevredna, da bi mati, nevredna, da bi bila šteta med prednike Mesijeve? Mar se še ni bližala ura?

In premagana se je v solzah zgrudila na tla ter poljubljala zemljo, to skrivnostno krilo, ki neprestano rodi življenje v tihoti. In zopet, zopet in zopet je v trpljenju na tihem klicala k Bogu — pred Joahimom pa je molčala in mu ni odkrila svoje težke bolesi; in Joahim, ki je tudi na skrivem trpel, je ravno tako dušil pred Ano svoje vzdih. Tako je mineval čas in oba sta že nehala upati, a moliti nista nehala in na lokah in polju in ob ognjišču sta se njuni duši neprenehoma dvigali h Gospodu.

Tako je potekal čas. Nekoč pa se je zgodilo, da je prinesel Joahim svoj običajni dar v templj in eden tamošnjih duhovnov mu hladno reče: »Tvoj dar, se zdi, Bogu ni ljub. Zakaj je brez otrok tvoj zakon? Iz hiše Davidove si, iz tvojih otrok bi se mogel naroditi Mesija. Morda si omadeževan z velikim grehom in zato ti je Bog odrekel otroke. Vzemij torej svoj dar in pojdi iz templja!«

Ko je duhoven izgovoril te nepremišljene besede, je padlo nekaj kakor groza na vse, ki so stali blizu, tako da so se jeli pred Joahimom umikati. Dasi brez krivde, vendar Joahim ni izpregovoril ne besedice v svojo opravičilo in je šel iz templja. Stal je pred vrati ter si s plaščem zakril obraz. V Nazaret se ni hotel vrniti. Bil je osramočen in svojo sramoto ni hotel niti pod streho, kjer je živela žena. Zbežal je torej v puščavo ter si ondaj postavil šotor. Štirideset dni se skoraj ni dotaknil ne jedi ne vode; premišljeval je le, s čim bi bil pač razžalil Boga in ne lepi li vendarle kaka krivda na njem.

In prišli so k Ani ter ji pripovedovali, kaj se je bilo zgodilo v templju. Tedaj se je Ana zaprla v svojo sobo in sedla na tla kakor žalujoča vdova ter si potresla pepel na glavo. V tej žalosti je prebela dolgih štirideset dni neprestano.

Ko pa je ta doba pretekla, se je oglasilo v njenem srcu zopet nekako hrepenenje, videti božji svet, jasno nebo in šelesteča, zibajoča se drevesa. In prišla je iz temne sobe z gorečo svetilnico ter šla v tih vrt, ki je cvetel za hišo. Zunaj pa še ni bila tema, prijeten večer je bil in srebrnat mrak.

Ana je sedla pod drevo; bila je stara smokva in v njenih vejah so snivale ptičice v svojih gnezdih in zdajzda tiho zasčebetale, kakor bi uspavale svojo deco. Ta nežnost ptičic jo je ganila. Tiho je obesila srebrno svetilnico smokvi na vejo ter brez besede sklenila roke. Bala se je že klicati k Bogu, ko njegova volja očitno ni hotela slišati njene prošnje, in v nemi odpušči se ji je glava ponižno sklonila na prsi. Tedaj ji je bilo, kakor da jo je v hipu obvel tajinstveni dih in lasje so se ji jeli ježiti in začela se je ogledovati po vrtu, napol v omamici, tako posebni, čudni omamici. In zdajci je opazila, da se vsi žarki lijejo iz mogočnega vzplamtele svetilnice na lavorjev grm njej nasproti, da se zlivajo na prečuden, nikdar viden način v dolčne obrise; in glej, kar je zdaj videla, je bila postava: mladenič v jasnobelem oblačilu je stal v vrtu. Sij, bolj bel od snega, mu je žarel krog sence in krila je imel iz iskrih se rubinov. In vendar je bila to senca: ker Ana je skozi poigravanje njenih barv jasno videla obrise listov lavorjevega grma za njo in rožne cvete oleandrov, ki so rastle za lavorjem pri studencu. Ana je nepremično strmela na prikazen in srce ji je bilo v grozi. Oko se ji je širilo in kakor v vročici ji je plula kri. Tedaj se oglašila

iz te sence mil glas, govoreč: »Konec je tvojim solz in tvoji vzdih bode onemeli! Vzemij palico v roko in pojdi v Jeruzalem! Tam v templju daruj dva bela goloba. Ko prideš po daritvi iz templja, boš srečala pod obokom Zlatih vrat svojega moža. Z njim se vrneš sem. Bog je s teboj!«

Tako je govorila prikazen in ko so odzvene njene besede, se je razblinila v zraku kakor jutranja megla v soncu. Toda beli sij je trepetal po vsem vrtu in tih spev kakor tisočeri v snu žvrgolečih slavčkov je plul kakor vetrec skozi večer. Nato je bilo tiho, nemo; sij je ugasnil in mrak se je stemnil. Ana pa je kakor omamljena vstala ter omahovala v svojo sobo, ondaj se zrušila oslabiljena na posteljo in zadremala. Tedaj se ji je v spanju zopet prikazala ona prozorna senca v svoji snežni

Jean Geoffroy: V nedeljo popoldne v bolnišnici

belini, stala je njej nasproti ter nekaj pisala na steno. Ana se je takoj zbudila. In glej, na steni je plamtelo nekaj kakor blodna lučka: bila je beseda, ki jo je angel napisal, bilo je zgolj ime: »Marija«. Prikazen angelova pa je zginila.

Drugi dan se odpravi Ana, odeta v belo oblačilo in zastrta z belim pajčolanom, na pot v Jeruzalem, kakor ji je bilo ukazano. Po angelovem naročilu je darovala v templju dva bela goloba. Ko po daritvi gre iz templja ter pride pod obok Zlatih vrat, zagleda Joahima, stoječega ob mramornatem stebri, ki je imel obliko izklesane palme. Vsa nema v svoji radosti Ana obstoji, Joahim pa reče: »Hvala Gospodu, mojemu Bogu! Niso bile varljive sanje, ki so mi ukazale, naj grem iz puščave ter se napotim sem, kjer mi bo dodeljena sreča, da zagledam tebe, Ana, pod obokom Zlatih vrat!«

In Ana in Joahim sta se objela ter povzdignila svoje oči in glej, zopet je Ana videla jasno prikazen angelovo; plul je nad njima, položil roke na njuni glavi in žarki, lijoči iz njega, so stikali blesteč oblak krog njiju, tako da ju je demantni blišč kar slepil. Tako sta šla skup roko v roki izpod oboka Zlatih vrat in zahvaljujoč Boga odpotovala nazaj v Nazaret, kjer ju je čakala njuna tih hišica s prijaznimi sencami sob, in stari vrt, poln cvetočih smokov, terebint in margaranov.

Tako sta živela zopet skupaj čista v blaženosti in v njunih dušah ni bilo več sence. Ana je imela zdaj obljubo, po angelu ji naravnost oznanjeno, in zavedala se je svoje velike naloge. In prišel je dan, ko je Ana rekla Joahimu: »Za je izpolnjeno, kar je sel božji tistikrat obljubil v vrtu: Cvet vževete na palcič Aronovi. Brez madeža je spočet sad, ki se nad njim zaraduje zemlja in nebesa!«

Ko je bil dopolnjen čas, se je zgodilo, da je bila Ana sama v svoji sobi in je Joahim skozi odprta vrata zaslišal klic njenega glasu. In ko je hitel k njej, glej, je bila zopet kakor v zlatem oblaku, kakor tistikrat pod obokom. Klečala je na svoji postelji ter dvigala k luči žarno dete, ki ga je bila porodila. In pritiska ga je na svoje srce ter pokazala Joahimu njegovo obličje. In on in Ana sta od radosti zaplakala in njun vrisajoči hvalospev je plul iz sobice vun v stari vrt in visoko k nebesom. Ko se je potem znočilo, je videla Ana zopet ime »Marija«, kako je v plamtelih črkah žarelo

SANJE

Sanjalo se ji je, da je ležala v krsti, da ji srce prhnelo je v vlažni prsti, uvelo cvetje ji težilo je gomilo in v težkih sivih kosmih je nanjo snežilo.

Dva dni je že, odkar jo rakve svod teži, joj, dva brezkončna dni poslušaj kako poka, les krste njene in kako se plast prsti seseda nanjo kot ogromna težka roka.

In iz ozračja je lovila plač zvonov, ki mrtve še možgane v mrežo ji zapreda kot strašna pesem in še strašnejša beseda, in se po njih lovi kakor obupan roj duhov.

Tako pusto, tesno bilo je v temni jami, tako hladno, strašno bilo je čisto sami. Začula je korake nad seboj. — Ljudje: Tišina. — Brez pozdrava šli so mimo nje. Kako je njih brezsrdnost sovražila!

Ko zgodnja jutranja je ura bila in se na vzhodu je pričelaj svetliti se iz nemirnega je sná zbudila, zazrla se je v kroglo sonca in molila.

Nedeljski listi

Adventni spomin

Zopet nam govori sv. Pavel. Priporoča nam medsebojno potrpljenje in edinost. Le tako bomo Boga poveljevali: kakor iz enega srca, kakor iz enih ust. Kako dobro misli apostol. Misli, pravimo; saj v resnici vidi, da ni tako.

Komedija, ki jo uganjajo ljudje sami med seboj, je zanimiva in obenem žalostna. Usta, ki so še pred eno uro sramotila bližnjega, se zopet odpirajo k molitvi. To se pravi, poveljevat Boga? Snoči je »pobožna« duša v izbrani družbi zmanjševala, klevetala, obrekovala sočloveka, danes zjutraj je pokleknila k obhajalni mizi. Kaj poreko božji angeli k takemu prizoru?

Ali je to tisto nedeljsko kadilo, ki naj se dviga k Bogu? Ali more biti taka duša prijetna kadilnica pred Gospodom? To je komedija. To so saje z dimnika, ki so se vnele. Kako bi mogel jezik, ki jemlje bližnjemu čast, dajati Bogu dolžno hvalo?

Tako ravnanje ni vredno človeka, še manj kristjana. Ljudje se trgajo med seboj kakor psi in se sovražijo med seboj kakor semanj be-raci; in potem naj se delajo lepe pred nebesi? Res, mnogi se tako komedijantsko obnašajo, kakor da ni Boga, ki vse ve in vse vidi. Tako komedija se studi Gospodu od začetka do konca. Ljudem se pač ni treba čuditi, da njih molitve večkrat niso uslišane. Obrek in prepir nista primerna priprava za milost.

Poslušajte jih, kakšno izpričevalo dajejo sami svojem krščanstvu: »Tako sem mu zabrusil v obraz, da jo bo pomnil vse žive dni. Tako sem ga omazal, da se ne bo več k ljudem prikazal. Moje maščevanje mu je vzelo vse veselje.« Take misli in besede se ponavljajo vedno.

Tedaj bomo razumeli, zakaj papež molitve za mir v prvi vrsti priporoča nedolžni deci: Pij XII. je nedolžnim otrokom naročil molitven dan že v maju, odraslim šele v novembru, namreč skupni molitveni dan. Pač nedolžna deca more poveljevati Boga kakor iz enega srca... To je sad ljubezni, ki je svet še ni pohujšal.

Prizipitu.

»Kaj je aluminij? Ne veste? — Kaj je uranij? Tudi tega ne veste? — Tedaj mi povejte, kakšna je razlika med aluminijem in uranijem?«

»Danes bo v gledališču Figarojeva svatba.«
»Tako. Ali še ni oženjen?«

»Ljuba gospodična — da bi slišal eno samo besedico iz vaših ust — pa bi bil najsmrečnejši človek na svetu!«
»Oselic«

Mirko Kunčič:

ČRNA PESEM

Hudič kar iz kraja v kraj hodi, rožlja, reži se na glas: takó še nikoli, kar pomni, ni šla pšenica mu v klas.

Ljudje med seboj kakor divje zveri v pragozdnih temah se grizejo, koljejo, brizgajo kri po belih cestah.

Kot črne pošasti brez duše, srcá v višine se pnó, smrt sipljejo z zvezd in povodenj gorja na revno zemljo.

Požigajo hiše in cele vasi pometajo s tal: tam starka umira, tam mati blazni: njen sinko je pal —

njen sinko, ki komaj treh let sončni svit je vase zajel; kaj prostor življenjski je, kaj zemljevid, ni, ni še umel...

Hudič kar iz kraja v kraj hodi, rožlja, reži se na glas: takó še nikoli, kar pomni, ni šla pšenica mu v klas.

»Kako je to morje neskončno! Če bi človek od tule začel zidati most — zmeraj naprej, naprej in naprej — kam bi neki prišel?«
»V morišnico!«

MLADI SLOVENE

Živega so zakopali...

Prismodale so vas in ležijo nekje na severu ali pa na jugu. Postale so znamenite po svojih bistrumskih prebivalcih, ki vsake kvatre kakšno tako iztuhajo, da jih občuduje ves svet. Da so Prismodale v resnici zelo modri ljudje, dokazuje zgodnica, ki vam jo povemo v zabavo in pouk.

Kakor ponekod drugod, imajo tudi v Prismodalah vse polno krtin po travnikih. Prismodalski župan, oče Zvitabuča, si je že dolgo belil glavo, kako bi svoje občane rešil hude nadloge. Da tolikanj zaničevani in preganjeni krti kmetu tudi koristi, ker mu uničuje škodljivo golazen, tega oče župan ni vedel. Ugibal je in ugibal, kako bi krtne na prismodalskih travnikih za vse večne čase zatrl. Nekega dne se mu je res posvetilo v glavi. Udaril se je s pestjo po čelu in zakričal:

»Imam jo!«
Mati županja je sedela pri oknu in krpala nogavice. Ob močnem vzkliku je planila pokonci in hlastno vprašala:

»Ujel si jo? Hvala Bogu! Kje pa jo imaš? Pokaži, pokazi!«

»Ali te luna trka?« se je razjezil oče župan. »Kje si pa shišala, da bi kdo misel pokazal? Saj nisem coprnik.«

»Misel?« je rekla mati županja in razočarano sedla nazaj na stol. »Jaz sem pa mislila, da si ujel mislo. Ze tri noči škrablja po hiši, pošast pošalenska, da ne zatistem očesa.«

Oče župan ni zini nobene več. Skomizgnil je z rama in moško odhlačal iz hiše.

Dva dni na to je na občinski deski že visel razglas, ki je spravljal vso vas pokonci. Takole je bilo na razglasu modro in pametno napisano:

Dragi moji Prismodale!

Da so krti huda nadloga za Prismodale, dobro veste. Zato smo se odločili, da za vselej napravimo konec tej nadlogi nadležni. Vse travnike bi nam razrili in s krtinami pokrili, če bi s prekrizanimi rokami stali ob strani. Pa ima naša vas, hvala bodi Bogu, modrega in pametnega župana, ki zna nekaj več kot suhe hruške peči. Poslušaj, dragi moji Prismodaleci! Napovedati moramo črnuhom namarnim vojsko! Vse kar leze ino gre, mora iti nad sovraga! A dobiti ga moramo živega v pest. Premila bi bila kazen zanj, če bi ga kar takoj pobili. Razglasimo torej: Kdor bo ujel prvega krtu in ga prinesel v občinski urad, dobi za nagrado pehar orehov — malo so žaltavi, drugače pa se kar dobri. Torej na noge, dekleta in žene, fantje in mojšči!

Župan Zvitabuča.

Razglas je Prismodalec neznansko navdušil. Vsi, od najmanjšega kratkohlavnika do najstarejšega očanca v vasi, so se oborožili z mišimi pastmi, sekirami, žagami in rovačami ter odrinili na vojno.

Ubogim krtom se še sanjalo ni, kakšna nevarnost jim grozi. Brezskrbno so čepeli v svojih luknjah in se mastili s črvi. Eden izmed njih je bil celo takó lahkomisel, da je zlezal iz krtine in kar na soncu zadremal. Tega krtu so hrabri Prismodaleci najprej ujeli. To se pravi, ujel ga je Bučmanov Matija, ki je bil posebno spreten in hraber vojak; vsi drugi so ga pa v zmagovalnem sprevedu nesli v vas. Bučmanov Matija je stopil ponosno pred očeta župana in rekel:

»Oče župan, prvega krtu sem ujel jaz! Pehar orehov je moj.«

Oče župan je ostal mož beseda. Slovesno je izročil hrabremu vojščaku razpisano nagrado. Potlej je pa svetlo pogledal in modro zinil.

»Crnuha moramo postaviti pred sodišče! Naj ga sodi postava po pravici in resnici kakor zasluži.«

Takó se je tudi zgodilo. Za sodnike so bili izvoljeni trije najzaslužnejši prismodalski možje: župan Zvitabuča, krčmar Zeja in krojač Šivanka.

Tri dolge ure so sodniki sodili in si belili glave. Nazadnje pa so se zedinili in obsodili ubogega krtu na smrt. Samo o tem so še sklepali, kakšno smrt bi mu določili.

»V vodo ga vrzimo, naj utone!« je predlagal sodnik Zeja.

»To je premajhna kazen za hudodelca,« je odkimal oče župan.

»Na raznju ga specimo!« je predlagal sodnik Šivanka.

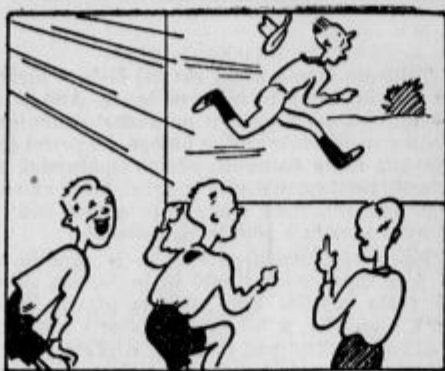
»Nak,« je oče župan spet odkimal z glavo. »Tudi ta kazen se mi zdi premala. Veste kaj? Zakopljimo ga v zemljo — živega! Strašna je ta kazen, a pravična.«

»Takó je! Živega zakopljimo! Naj se zaduši, hudodelec! Živijo oče župan!« so Prismodaleci navdušeno zatuli v zboru.

Na morišču se je zbrala vsa prismodalska vas. Sredi širokega travnika so izkopali globoko jamo.

Slon in filmski aparat

Konec zgodbi

4.

Film, ki ga slon takrat napravil je sredi afriških gozdov, pozneje našla sta dva lovca in skrbno nesla ga domov.

Kaj hudomušni slon je filmal, lahko na platnu vidi vsak: kot zajec teče iz pragozda naš mojster fotograf — junak...

Nekaj drugih rešitev

Jože Šlivnik, učenec III. r. v Ljubljani:

Ni težko uganiti tole: ko aparat je zavrtel slon z rilcem svojim, strah in groza — je fotodrafv beg posnel. Ko film v Evropi so vrteli, vsi bušnili so v gronek smeh ob tem prizoru, ko junak naš se spustil je v junaški beg...

Viktor Nolimaj, Zagorje ob Savi:

Posreči slonu se ujeti na aparat prav lep prizor, ko fotografu bo pokazal, da kakšen je, kadar je nor. Noge je dvigal do trebuha in tekel kakor nočni tat, ki se boji, da mož pravice ne vtakne zanke po za vrat...

Metka Turnšek, dijakinja I. razreda realne gimnazije, Celje:

Slon je z aparatom filmal, kakšno sliko je izfilmal? — Bežčega prvaka, plašnega junaka, ki tekel kot za stavo na palmo rešiti glavo...

Maja Semenič, dijakinja v Mariboru:

Slon mirno se je spet odstranil možiček pa se ves vesel globoko je oddahnil, rekel: »Oj, hvala Bogu, še sem cel!« A kakšen je obraz napravil, ko sliko je doma razvil! Peté je slonu v begu kazal — res velik on junak je bil!

Franci Reje, dijak v Ljubljani:

Zdaj slon to delo je naredil, kar mož storiti bi imel, takó junaka slon je filmal, ko v divjem begu je drvel. Ko slon se mirno je odgugal, se vrnil fotograf je sled, pregledal aparat je — glejte: bil beg njegov je tam posnet...

Karla Hegler, dijakinja II. raz. gimnazije v Ljubljani:

Naš slon mogočni zavrtel je fotografski aparat

Vanjo so med divjim kričanjem vrgli ubogega krtu. Jamo so skrbno zasuli — potlej pa do noči zmagovalno rajali in prepevali nad krtovim grobom. Takó kakor s prvim krtom, so napravili z vsemi drugimi krti, ki so jih ujeli. Obsodili so jih na smrt in jih žive zakopali v zemljo. Če je od tistih dob v Prismodalah kaj manj krtov, ta zgodnica ne ve...

in lep prizorček je posnel, ne vidimo ga dostikrat: za grmom tam preplašen briše junak pogumni vroči znoj in z grozo pričakuje hipa, ko bo po njem — ojej, ojoj!

Jože Lovko, Ljubljana:

Če kdo pogledal bi to sliko — kar vse vprek bi videl fotografov slavnih beg, še prav sečno po njegove hlače, ki v njih srce mu hrabro skače...

Irena Dežman, učenka II. raz. ljudske šole v Ljubljani:

Slon Jumbo je trobil in film brž vrtel, da bi fotografovo hrabrost ujel. Fotograf pa je bežal in mislil takó: »Le urno, le urno, če ne bo hudó!«

Stanislav Lavrenčič, dijak IV. raz. mešanske šole v Celju:

Je fotograf domov prispel in sklical brž različne sloje, da v filmu čudovitem tem dokazal bi junaštvo svoje. Ko vse napeto pričakuje, junaku vse se zameji... Kaj film na platnu predočuje, to vidite na sliki vsi!

Miklavžu je znano vse

1.

Jožek se je že dolgo veselil Miklavža. Na vso moč se je trudil, da bi bil priden in ubogljiv in si tako pridobil naklonjenost sv. Miklavža. Pa ravno tiste dni, ko je bil Miklavžev god tako rekoč pred durmi, je imel Jožek povsod smolo, kamor se je obrnil. Ko je zjutraj postavila mati predenj kavo in je segel po ročaju, se je vsa kava razlila po prt, skodelica pa je padla na tla. Mati se je jezila, pa vse skupaj ni nič pomagalo. Čez nekaj časa je Jožek prinesel domov strgane hlače. Spotaknil se je bil in padel — in nesreča je bila tu.

Jožek je bil na vso moč žalosten. Le kako bi popravil, kar je zagrešil? Le kaj bi storil, da mati ne bi bila več huda nanj? Dolgo si je belil glavo, nazadnje pa se je odločil.

Hitro je šel v dvorano in si naložil velik naročaj drv. Mati mu je rekla, naj jih zmeče v peč. Jožek je urno metal polena v peč. Najdebelejše poleno pa je zadelo v velik lonec, v katerem se je kuhal krompir za prašiče. Lonec se je prevrnil, voda se je razlila po peči in ugasnila žerjavico. Krompir je ležal razmetan po vsej peči. Jožek je zastokal na glas. Ko je mati videla, kaj je spet naredil, ga je hotela kar z burklami nabunkati. A Jožek je še v pravem času zbežal. Ves večer ga mati ni pogledala, takó je bila jezna nanj. Preden je odšel spat, mu je rekla:

MLADA NJIVA

Jasni mesec

Jasni mesec z néba skozi okno gleda, kjer na postelji leži naša mala Nuša.

Mesec se smeji, smeji, zgodbičo posluša — o navihanem balončku, ki ves dan nagaja sončku.

Marijana Bručan, učenka I. r. mešč. šole na Jesenicah.

Proč

Nad gorami zarja bela... Kam gre, ptica, tvoja pot? Boš li me na krila vzela, proč odnesla me od tod?

Proč, o proč v višave jasne... Zgubila blesk se perutnic, v dalji zadnja lučka gasne, nem, bolesten moj je klic.

Peter Levec, dijak.

Jože Gajšek, dijak III. razreda gimnazije v Ljubljani:

Aparat naš slon vrti, naš junak na tleh leži. Kvišku so noge štrlele — Slon posnel je zadnje dele...

Milan Fabjančič, dijak II. razreda mešanske šole v Senovem:

Ko gledali so to ljudje, med njimi filmski prvaki, smejali so se: »He, he, he, saj to je vendar naš junak!« Zdaj sramoval se je prvaki, Ker bil je silno čestit lepen. Saj mislil je, da je junak — pa bil je zajež strahopeten...

Za nagrado so bili izžrebani

1. Irena Dežman, učenka II. raz. ljudske šole v Ljubljani.

2. Jože Lovko, dijak v Ljubljani.

3. Karla Hegler, dijakinja II. razreda gimnazije v Ljubljani.

4. Franci Reje, dijak v Ljubljani.

»Čakaj, še nocoj povem Miklavžu, kako si neroden in razmišljen! Povedala mu bom, da si v samo škodo pri hiši.«

Jožek je ves potrj legel v posteljo. Trdno je sklenil, da se bo poboljšal.

A kljub temu, da je bil Jožek poslej na vso moč previden in pazljiv, se mu je do Miklavža pripetilo še mnogo nesreč. Mati ga je hotela razmišljenosti zlepa ali zgrda odvaditi, pa je bilo vse zastoj. Jožek je opravljal vsako delo z neakšno nejevoljo in tudi učiti se mu ni ljubilo.

2.

Tisti večer pred Miklavžem je Jožek odšel že zgodaj spat. Na zunaj ni pokazal nobenega zanimanja za tega dobrotnika otrok. Prejšnje dni ga je parkrat omenil, potem pa nič več. Na tistem je pa še zmerom mislil nanj...

Ko je v hiši vse utihnilo, je pokleknil na posteljo, sklenil roke in molil:

»Ljubi sveti Nikolaj! Prosim te, pomagaj mi, da ne bom tako neroden. Pomagaj mi, da bom priden da se bom učil in da bom materi kaj dobrega naredil. Če moreš mi pa še kaj drugega prinesel. Najbolj bi ti bil hvaležen za kakšno knjigo ali obleko...«

Kmalu nato je Jožek pokojno zaspal. Zjutraj se je prebudil navsezgodaj in pogledal na okno. Bila je še tema, zato je segel kar z roko na polico. Toda o groza! Same šibe, nič drugega...

Hitro je legel nazaj v posteljo. Potegnil je odejo čez glavo in polglasno zajokal:

»Zdaj vidim, da nimam nobenega prijatelja več. Tudi Miklavž ne mara zame... Pa sem ga sinoči tako lepó prosil!«

Dolgo, dolgo je jokal. Nenadoma pa je začutil, da mu nekdo vleče odejo z glave. Nad njim se je pokazal materin obraz. Prijazno ga je pogledala in rekla:

»Vem, da ti je Miklavž na okno položil same šibe. Toda pojdi v hišo in ne boš se mogel načuditi, koliko ti je tam prinesel!«

Jožek si tega ni pustil dvakrat reči. Planil je pokonci in zdiral v hišo. O, kako je bil presenečen! Še nobeno leto mu Miklavž ni toliko prinesel: jabolka, hruške, kostani, slaščice, sladkorčke, nogavice čepice rokavice svinčnike in še dve prelepi knjigi...

Oči so se mu kar zasvetile. Ni vedel česa bi se bolj veselil. Ko se je do dobra nagledal vsega, je šel za materjo v kuhinjo in ji rekel:

»Mama, Miklavž je pa res dober mož! Obdaroval me je, čeprav sem bil tako neroden. Zdaj bom res postal ves drugačen, da ne bom Miklavžu delal sramote!«

Te besede je izrekel s takšno odločnostjo in resnobo, da mu je mati morala verjeti. Pobožala ga je po glavi — in sta bila srečna oba.

Če je Jožek svojo obljubo tudi v resnici držal, bomo pa povedali prihodnje leto, ko bo spet Miklavžev dan...

Pot v tužno

1.

Petletni Stanko in triletna Jožica sta imela skrbne starše. Oba, oče in mati, sta delala skoro noč in dan, da bi nasitila nenasitna želodčka. A vse ni nič pomagalo, čeprav sta se tako ubijala. Revščina ni hotela od njih.

Oče je tuhtal nekaj velikega. Nekega dne je rekel ženi:

»Kakor vidiš, ne pridemo iz večnih stisk in zadreg. Otroka bosta reveža vse življenje, če ne bom ukrenil kaj drugega. Zato sem se odločil, da pojdem v Ameriko.«

Mati se je tako prestrašila, da bi bila kmalu omedlela. Sele čez nekaj časa je prišla k sebi, da je odgovorila:

»Moj Bog, kaj bom sama z otrokoma počela?«

»Nekaj časa boš pač morala potrpeti,« je rekel oče. »V Ameriki bom pridno delal in pošiljal domov denar. Kmalu bom toliko spravil skupaj, da boste mogli priti za menoj. Ne bodi žalostna, boš videla, dobro se nam bo godilo!«

Žena je odkimala z glavo. Slutila je, da nekaj ni v redu. Znova ga je prosila, naj ostane doma, češ, se bodo časi že preobrnil in bo tudi doma kruha dovolj. Toda vse njene besede so bile kot ob steno.

Tisti dan, ko je bil namenjen za očetov odhod, se je hitro približal. Mati je spremila moža z otrokoma na postajo. Tako hudo ji še nikoli ni bilo pri srcu. Vso pot ni mogla spraviti besede iz sebe. Čutila je, kako se ji srce krči v prsih. Slutila je, da se ločijo za zmerom. Pred odhodom njaka je komaj slišno rekla »zbogom«, potem pa jo obile solze. Tudi Stanko in Jo-

žica sta jokala na glas, čeprav nista dobro vedela, za kaj gre.

2.

Dobrih pet let je minilo, preden je oče poslal toliko denarja, da je mati mogla misliti na odhod. A srce ji kar ni dalo, da bi se poslovila od doma in šla v tuji svet.

Otroka sta jo vsak dan spraševala, ali bodo že kmalu šli. Tudi oče je pisaril, naj kmalu pridejo. Tako je mati hočes-nočes morala na pot. Vsa trudna in bolna se je poslavljala od domačih tati, gozdov in polja... Bog ve, ali jih bo še videla kdaj?

Stanko in Jožica pa sta bila srečna. Z vlakom se še nikoli nista peljala. Najbolj sta se veselila vožnje s parnikom. To mora biti nekaj čudovitega, sedeti v veliki ladji, okrog in okrog pa sama voda! Gledala bosta, kako se bodo ribe zaletavale v ladjo in tako se bosta kmalu znašla v daljni Ameriki v očetovem objemu. Tam bo vse lepše, kakor v ozki kočici doma. Imeli bodo veliko, lepo stanovanje, jedli bodo le najboljše reči in oblačili se bodo morda še lepše kakor učiteljevi v domači vasi. Morda se bodo vozili po mestu tudi z avtomobilom. Čudovito lepo mora biti tam v daljni Ameriki...

Dan in noč so se vozili z vlakom. Otroka sta zaspala, kadar sta bila trudna. Mati pa je bedela ves čas. Slednjih so le stopili iz vlaka in odšli v veliko kolodvorsko čakalnico. Tam so morali čakati na ladjo dvornajst ur.

Otroka sta v čakalnici kmalu zadremala. Tudi mati je bila na vso moč trudna. Pa si ni upala zaspati. Le stežka se je premagovala. Ko je videl neki možički, kako je zaspala, je stopil k njej in rekel:

»Kar brez skrbi zaspi! Tudi jaz čakam na ladjo in bom popazil na vaše stvari.«

Žena si tega ni pustila dvakrat treči. V hipu

je zaspala. Nič več ni vedela, kaj se godi okoli nje. Kakó dolgo je spala, ni vedela. Morda samo urico ali dve. Ko se je zbudila, je takoj pogledala po prtljaji. Prebledela je kakor smrt in zakričala, da je odmevalo po vsem poslopju:

»Pomagajte! Pomagajte! Okradena sem!«

Planila je s sedeža in začela kakor nora tehati po čakalnici. Spet in spet je iskala z očmi prtljago in torbico, kjer je imela spravljene denar. Ljudje so jo začudeno gledali. Nihče ni vedel, kako naj bi ji pomagali.

Strah in obup sta mater tako pretresla, da se ji je nazadnje stegnili pred očmi in je omedlela.

Ljudje so poklicali zdravnika. Ta je odkimal z glavo in rekel:

»Končano je. Ženo je zadela kap!«

Otroka sta prestrašeno hodila okoli matere. Jokala sta, drugače nista vedela početi.

3.

Zapuščeni siroti so dobri ljudje odvedli v zavetišče. Tam sta skoraj vse dni samo prejkala. Otroci so bilo vse polno okoli njiju, pa nihče ni mogel govoriti z njima, ker niso razumeli njunega jezika. Jožica ni hotela niti jesti, samo kakšen grizljaj je posili spravila vase. Vse misli in vse želje so bile le pri materi doma.

Tudi Stanko je bil na vso moč žalosten. On je dobro vedel, da matere ne bo nikoli več videl. Ko bi le mogel s sestro nadaljevati pot v Ameriko, potem bi bilo vse dobro! Toda najboljše bi bilo le — doma...

Še dober teden sta ostala bratec in sestra v zavodu. Potem pa je prišla teta. Odpeljala ju je iz zavoda in otroka sta se oddahnila.

Stanko si je najprej zaželel, da bi obiskali materin grob. Tudi Jožica je zahrepenela po materi. Do pokopališča je bilo daleč.

Stanko in Jožica sta se kar vrgla na grob in presunljivo jokala. Nista in nista se mogla utolažiti. Tudi teta je bila vsa solzna. Nenadoma pa se je Stanko zganil, sklenil ročice in prosil:

»Teta, izkopljimo grob, da pogledam vsaj še enkrat svojo mamó!«

Teta je hitro prišla otroka za roke. Vedela je, da je najbolje, če ju takoj odpelje iz tega žalostnega kraja.

Oče se je vrnil iz Amerike in je bil hudó potrj. Noč in dan mu je srce očitalo, da je vsega kriv. Če ne bi šilil v tujino, bi bili še vsi zdravi in srečni, čeprav jim kruha ne bi preostajalo.

Boljši kos kruha domá, kakor bela pogača sredi tujega svetá!

Žužina

Brezmadežni

V obleki lilij Ti kraljuješ visoko tam nad zvezdami; v rokah z žezlom ukazuješ, da bodi mir med narodi. V slavi Ti nebeški si, z angeli obdana, na glavi krona se blesti, ki naj brezmadežnost časti. K lepoti Tvoji vse pripeva, nebasa vsa Ti pojejo: Marija, o Marija, kako velika, dobra si!

Mariji v adventu

»Blagor človeku, ki me posluša,« nam govoriš danes sama z besedo Modrosti. Ti si neizmerno dobra, prijazna in ljubezniva, da govoriš z vsakim človekom. Z vsakim po svoje,

z vsakim drugače. Drugače z otrokom, drugače z odraslim; drugače s preprostim, drugače z učenim; drugače s pravičnim, drugače z grešnikom. Z vsakim človekom drugače, vendar z vsemi domače.

Ti si nedosegljivo nedolžna, čista in brezmadežna, da trepetajo angeli pred tvojo svetostjo. Slabotnemu človeku pa se bližaj tako ponižno, obzirno in previdno, da se prav nič ne straši in ne plaši pred teboj. Kakor z materinskim plaščem odeneš vsakega, ki stoji pred teboj, s toplim odelom svoje milosti in blagosti.

Ti si čudovito lepa, vzvišena in veličastna, da te vsa nebasa dovolj prehlali ne morejo. Človeku pa se izkazuješ le kot mati, mati in zopet le mati. In če te kličejo kot kraljico, ti ne misliš na svojo krono in žezlo, temveč na zapoved svojega srca, ki te sili k usmiljeni ljubezni. In če te prosijo kot gospo, se ob tem naslovu ne dvigne v tebi tvoj ponos, temveč nov poziv za novo milost.

Tvoja tiha, mirna in molčeča podoba je tako modra, močna in zgovorna. Vsak dan bi moral človek čuvati ob njej, vsak dan ob vseh pomembnejših trenutkih. Izraz tvojih oči in tvojega obličja se vsak čas ravna po človekovih trenutnih občutkih. Tebe ne more presenetiti nobena prošnja in stiska, nobena nevarnost in preizkušnja. Ti si Sedež modrosti za vse dvome, za vse upe, za vse namene, za vse načrte, za vse sklepe.

Tvoja moč je kakor sončna zarja, ki je človek ne more prijeti, vendar jo čuti na svojem obrazu. Tvoj diš je kakor svež planinski zrak, ki ga človek ne vidi, vendar ga dišava v svoje prsi. Tvoj glas je kakor božji klic, ki ga Bog razodeva vsakemu v njegovi duši. Mati brezmadežna, izprosi svetu pri svojem božjem Sinu — mir!

Trajne vrtnne rastline in zima

Občutljivost trajnega vrtnega rastlina za mraz in odpornost proti pozimi se jako razlikujeta. Mnogo je vrtnih rastlin, ki brez škode prenesejo navadno zimo, čeprav niso nič zavarovane. Taka je večina okrasnega grmovja in dreve. Pa tudi nekatere sorte nageljnov, mačehe, marjetice, potocnice in še nešteto raznih trajnic ne potrebujejo čez zimo nikakega posebnega varstva, dasi tudi tem rastlinam primerna snežna odeja le koristi.

Je pa še mnogo vrtnih rastlin, ki so sicer do neke meje neobčutljive, ker prenesejo brez škode 8—10° C pod ničlo. Čim pa se toplota skrči le za nekaj stopinj čez to mejo, zmrznejo in odmrejo. V to skupino spada pred vsem naša vrtnica v brezštevlinih sortah. Primeroma enako občutljive so n. pr. tudi hortenzije, zlati šeboj, nekatere križanteme itd.

Pa so še druge zelo lepe in čislane vrtnne trajne rastline, ki so za mraz tako občutljive, da odmrejo, čim se ekri zračna toplica le do ničle. Zaradi tega jih moramo čez zimo umakniti v vrta v prezimovališča, kjer ne zmrzuje. Take so n. pr. lator, oleander, dracena, juke, muze, pa tudi geranine ali dalije, mečki, kane i. dr.

Rastlin, ki so omenjene v prvem odstavku in ki veljajo za neobčutljive, navadno nič ne zavarujemo proti zimskemu mrazu. Pač pa je dobro in priporočljivo, da jih varujemo pred snegom. V to svrhu povežemo grme v butare, da jih sneg ne raztlači in polomi. Razine glave (n. pr. virgineki bojn) in tuje obdame o koli in jih povežemo od tal do vrha v piramide. Takisto lahko povežemo tudi grme ribeza, sicer jih količjak debel sneg prav občutno poškoduje. Dvoletnicam, ki prezimujejo na planem (mačehe, marjetice i. dr.), jako dobro deli, ako jih narahlo pokrijemo s smrekovimi vejami, zlasti če ni snega. Taka zračna odeja je koristna tudi jagodam, motovilcu, zimski solati, radiču in sploh vsem zelenim rasilnam, ki suhi zimski vetrovi zelo oškodujejo zelenje. Pod snegom so take rastline pač najbolj varne. Le če spomlad predolgo leži, jim utegne škodovati.

Največ brige nam prizadene vsako jesen zavarovanje vrtnic — nizkih in visokih. Večina zlatih vrtnic brez škode prenese 6—8° C pod ničlo. Zato z odelo ni treba preveč hiteti. Za stalno jih pokrijemo šele tedaj, ko pritise hujši mraz — konec novembra, ali v začetku decembra. Najlaže se zavarujejo nizke vrtnice. Z motiko potegnemo od vseh strani nekoliko zemlje k vsaki rastlini, tako da je 10—15 cm visoko zasuta. Kar gleda iz tako nastalega kupa, spomlad tako odrežemo in torej brez škode lahko pozabe.

Visoke vrtnice pripognemo k tlorju še pred prvim snegom ter jih s primernimi kljukami pritrdimo, da se ne morejo dvigniti. Pokrijemo jih pa pomeje, ko pritise hujši mraz. Najpreprostejša, pa najboljša odeja za visoke vrtnice so goste smrekove veje. To je razmeroma topla, pa zračna odeja, pod katero ostanejo rože zdrave, pa naj bo ima še tako dolga. Kdor se boji, da bi mu vrtnice pod tako preprosto in na videz nič kaj toplo odejo ne zmrznile, naj dene po kronah najprej plast listja

Golaževa juha

Ta juha je poceni tečna in jako okusna. Kupiš 300 g govejega srca, otrebiš ga in razrežeš na majhne kocke. Zarumeniš čebulo na masti, dodaš mesene kocke in papriko in dušiš in pražiš. Dodaš precej moke, malo popra in doliješ vode. Kuhaš na majhnem ognju. Nato dodaš na kocke razrezanega, surovega krompirja. Juha je lahko jako gosta, ali bolj redka, poglavitno je, da je okusna. Okus je boljši, če dodaš paradižnikovo mezgo.

Hlače niso več tako nesmiselno široke, kakor so bile doslej. Ostro zalikana guba pa je še ostala. Tudi rob pri hlačnicah je ostal. »Da ne pozabim naramnic,« se je nasmehnil krojač. »Te so popolnoma odveč! Mladi, vitki gospodje jih bodo lahko pogrešali. Debeluharji pa bodo brez naramnic težko izhajali.

Za mrzle dni

V teh poznojesenskih dneh že precej občutno pritiska mraz, posebno v sobah je neprijetno. Za stanovanje pa ni le to poglavitno, da so sobe zakurjene, marveč moramo poskrbeti, da se ohrani toplota v njih. Imamo precej malenkostnih posrobnosti, ki se temu upirajo. Pri tem imamo v mislih kuhinjska vrata, ki se slabo zapirajo, dalje okna, ki se ne dajo zapreti, in peči, ki se kadijo in pravilno ne segrevajo. Vse te napake je treba takoj odstraniti. V vsaki sobi si dajmo po eno okno tako zagatiti, da ga sploh vso zimo ne bomo odprli. Imamo različna klobučevinasta gatilca, ki okno tako zagatijo, da je povsem zaprto. Ča se da tudi odpirati in zapirati. Tudi časopisni papir je dober, če ga damo v blago in ga kot blazino položimo na police med zunanje in notranje okno. Prav tako damo tako bla-

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

zino meš balkonska vrata. In kako je s pečjo? Če se ni ometena, storimo to brž in sploh jo pregledamo, kaj je napaka, da ne bomo zastoj kurili. Kako je s tlemi v sobi? Zlasti v prličnih stanovanjih so tla izredno mrzla. Dajmo pod preproge v sobah debelo plast časopisnega papirja, kar je tudi dobro zoper molje. Časopisni papir v vrečevini je kaj pripravna blazina za pod noge, ko nas pozimi zebe vanje. V čevlje in copate si tudi lahko damo časopisni papir. — Vse to in še kaj, bo zaleglo, da nas ne bo zeblu.

Malenkosti so najbolj važne

Večidel smo pri modi premalo skrbni za malenkosti. In vendar so vprav drobniarije tisto, kar tvorijo »poglavitno linijo« in ki je prav zaradi njih ženska lepo oblečena. Pomembne so tozadevno barve in odtenki. Saj ni zmeraj drag

kožuh tisto, kar je najlepše, ampak je kak prav preprost kostum mnogokrat lepši in bolj eleganten za pogled, če so tudi vse drobniarije primerne temu. Klobuk, tarbica in rokavice, nemara še dežnik, naj se po barvi ujemajo s kostumom. Letos je za oblačila moderna vinskordeča barva. In ta barva lepo »prenese« vse barve, tako črno, rjavo in modro. Tisto, da je skladnost v vsem, daje oblačilu šele poslednjo piko in predvsem izraza, da je bilo oblačilo z ljubeznijo in okusom sestavljeno.

Moške obleke

Obiskal sem švicarskega krojača — strokovnjaka (piše švic. list »La Suisse«), ki je vodilna osebnost v moških zadevah. Hotel sem poizvedeti, kaj nam predpisuje letošnja moda moških oblek.

Modni strokovnjak mi je pojasnil sledeče: Nabasanim, voglatim ramam je odklenalo. Sicer bodo rame še vedno podložene, toda ne bodo več voglate, temveč okrogle. Suknjiči bodo daljši, daljši bodo tudi reverji. Zapenjali se bodo na eno ali na dve vrsti gumbov. Kroj telovnika se ni skoraj nič izpremenil, le zadnji gumb, se zdi, da je odveč, in se po novi modi več ne zapenja. »Neka visoka osebnost ga je pozabila zapeti, in tako je nastala moda — odpetega gumba,« mi je pojasnil strokovnjak.

Površniki in suknje so precej krajši, kakor so bili lani. Reverji so široki, rokavi brez manšet. Pas je še vedno priljubljen. Žepi so zelo veliki, prišiti povrh blaga, in sicer v vodoravni legi.

Športni plašči so daljši in širji ter imajo zadaj globoke gube, čez gube pa kratek pasček na gumb ali pa celoten pas, ki se zapenja spredaj. Tudi rokavi imajo pasček na gumb, da se v zapestju lahko stisnejo. Ovratnik in re-

verji so zelo bahavi in široki. Pasovi na suknjah in suknjičih imajo na koncih zaponke, kakor ženski pasovi. Nekateri plašči imajo razporek na obeh stranskih šivih. Pri športnih oblekah prevladuje ameriška moda.

Barve športnih oblek so zelo pestre in žive. Smoking je nekoliko zapostavljen. Obdržal je staro obliko, le reverji so bolj široki in poaljšanji.

Frak je tako dolg, kakor še nikoli, in sega skoraj do pete. »Živote je začetan nekoliko nad naravnim pasom.

Hlače k fraku imajo ob straneh našive, ki se v odtenkih barve ujemajo s svileno prevlaklo na reverjih. Telovnik je iz belega pikeja, na eno ali na dve vrsti gumbov. K suknjičem iz šotlanda nosijo gospodje sive, črne ali pa črtaste hlače.

Modni umetnik mi je pokazal tudi vezene moške obleke. Toda takšne obleke si resen možki ne bo kupil.

Blagovi za obleke imajo videz topline. Tudi barve so tople. Prevladujejo: kostanjeva, siva, temno-modra in celo temno-rdeča.

»Za prvo silo imamo v Ženevi še precejšno zalogo angleškega blaga. Za prihodnjo sezono

Rokavi, pokrivalo, muf iz krzna

Jako lepo je videti oblačilo, ki je iz blaga in krzna, tako na primer, da je plašč iz temno-rjavega blaga in sta široka rokava iz krzna, ki mora biti po barvi seveda slično barvi plaga.

Brez dvoma je vse še lepše, če je tudi pas iz krzna. Moza žepov je taki zvezi blaga s krznom jako prikladna. Zakaj krzneni žepi, kakršne koli oblike, so resnično v okras plašču. Če je dovolj krzna na razpolago (saj ga je za široka rokava precej treba), si naredi iz krzna še kapuco (glej sliko!) in še muf.

Vroče pijače v mrzlih dneh

Jeseni in pozimi je večkrat jako važno, da imamo take pijače brž pri rokah. Kdor se po dolgi hoji v mrazu vrne domov, se hoče segreti tudi znotraj in ne le zunaj. Nekatere gospodinje imajo v ta namen zmeraj več kave v pečici in skušnja je pokazala, da tudi žitna kava kaj brž segreje človeka.

Prav tako je s čajem. In če nimamo pravega, ruskega čaja pri rokah, nadomestimo to s čajem iz zelišč. Vse zavisile od tega, da ga znamo okusno pripraviti. Za rastlinski čaj je zlasti pripraven lipov čaj, dalje čaj iz listov jagod, ostrožnic, malin in borovnic. Pri tem je stvar okusa, ali napravimo čaj le iz ene vrste listov, ali pa znamo več vrst okusno zmešati. Zavreti je treba 11 vode, politi z njo dve žlici posušenih lističev in pustiti, da 10 minut stoji.

Posebno okusen je čaj iz jabolčnih lupin. Pristaviš 11 vode, daš vanjo dve žlici suhih olupkov in to naj vre 3—10 minut. Priporočljiv je tudi čaj iz šipkovih jagod v zmesi z jabolčnimi olupki, pri čemer uporabljamo olupke in peške. Tu imamo spet 11 vode in dve žlici čaja. Pustimo 12 ur namakati, pristavimo mrzlo in kuhamo 10 minut.

Iz rastlinskih čajev si pripravimo tudi punč, a tudi iz mošta ali sadnega soka in iz jabolčnega, ostrožničnega in šipkovega čaja. Za dober čajev punč je potrebno: 11 mošta, sok ene citrone, 11 ne prevročnega rastlinskega čaja in lupino citrone. Vse to se zmeša z vročim čajem, kar naj v zmerni vročini nekaj časa stoji. Vreti pa ne sme!

Poleg teh pijač imamo za vsakdanjo uporabo še vsakovrstne vroče pijače. Predvsem je važno, da vemo, da so vsi sadni sokovi, od limonade dalje, če so vroči, prav posebno okusni. Vkuhanne sadne sokove je treba močno razredčiti z vročo vodo. Tudi so različne mešanice priporočljive. Vroča limonada, ki ji dodamo kanec češnjevca ali malinovega soka, je prekrasna pijača. Predvsem so sadni sokovi zdravi za otroke. Lipov čaj ali bezgov čaj z limono je, na primer, nekaj prav posebno okusnega in zdravega.

»... in potem sem se jaz edini rešil, ko se je ladja potopila.«

»Kako pa?«

»Prepozno sem prišel, da bi se bil mogel sploh odpeljati s tisto ladjo.«

Ptički v gajbicah so revčki

Večkrat se dogodi, da so naši ptički v gajbicah polni mrčesa, ki jih zajeda. Mrčes odpravimo najlaže, ako na večer, preden ugasnemo luč, pregrnemo gajbico z belim, mehkim prtčem. Zjutraj, preden se zdani, odstranimo prtček in ga potopimo v vročo vodo. Na prtčku opazimo majhne rdeče ptičke. To so uši, ki so čez noč zlezle s ptička na prtček. Gajbice pokrivamo potem tako dolgo, dokler je videti na prtčku še kakšna uška. Ako odstranimo prtček šele potem, ko se je zdani, je prepozno, kajti uške zlezajo spet nazaj na ptička, čim se zdani.

Zelo pripravne za pokončevanje ptičjega mrčesa so tudi votle bezgove palčice, ki jih zatakamo tja, kjer ptiček ponavadi spi. Bolhe se skrijejo čez noč v palčice. Zjutraj palčice zamenjamo. Okužene palčice vtaknemo v vročo pečico ali pa v krop.

Ptičkov nikdar ne izpostavljamo prehudim sončnim žarkom! Saj je znano, da se v hudi vročini poljske ptice skrijejo v senco!

vas bomo presenetili z novostmi iz lastnih tovarn, kajti Anglija, Italija in Francija ne izvažajo več tekstilnega blaga v tuje države. Nemčija pa nam ponuja blago, ki vsebuje 20% umetne volne.

Krojaške potrebščine vseh vrst izdelujemo že itak doma, tako da lahko zadovoljimo tudi največjega izbičnega.

Tako torej je z moškimi oblekami za bodočo sezono!

Malokomu je znano, da nosijo moški v Angliji in Nemčiji s tankom, močnim blagom podložene hlače. Položene hlače se na kolenih ne razvlečejo in ne obrabijo tako hitro in se tudi lepše nosijo.

Has domači zdravnik

M. T. D.: 22 let ste stari. Imeli ste malarijo. Po treh tednih ste ozdraveli. Po treh mesecih so vas začele boleti roke. Bolijo vas navadno ponoči, da ne morete spati. Zjutraj si ne morete niti čevljev zavezati. Ne veste, ali je to posledica malarije, ali pa revmatizma.

Po malariji večkrat opažamo neuralgije, to so bolečine, ki jih povzročajo živci. Pojavljajo se na različnih mestih. Potrebno bi bilo dognati, če se ne skriva še kje v vas malarija, n. pr. v vranici. To seveda najlažje doženejo v bolnišnici, kjer imajo priliko, da vas dalje časa opazujejo. Merite si dnevno temperaturo! Če boste opazili, da imate povečano, se odločite za bolnišnico. Možno pa je seveda, da vam te bolečine povzroča kakšna druga bolezen, n. pr. revmatizem, kakor sami mislite.

Lj. P. Sušak: Vprašujete, če se da še s kakšnim drugim sredstvom razen z operacijo popraviti obliko nosu. Slišali ste, da je možno popraviti predebel in navzgor zafrknjen nos z ortopedskimi aparati.

Poskusili so res z različnimi ortopedskimi aparati popraviti različne oblike nosu. Uspehov pa niso dosegli, zato so to danes že popolnoma opustili. Moremo pa doseči z različnimi plastičnimi operacijami prav lepe, da, presenetljive uspehe prav pri takih oblikah nosu. To pa seveda le v primerih, kjer ni debel nos posledica kakšne bolezni. Na zagrebški nosni kliniki se mnogo ukvarjajo s tem, in sicer z odličnimi uspehi.

N. N. Zagreb: Pred poldrugim letom ste bili operirani zaradi oaze. Na levi strani je operacija popolnoma uspela. Imeli niste nobenih posebnih težav. Na desni strani pa je ostala majhna odprtina, iz katere še sedaj teče.

Zaupajte se operaterju, ki vas je operiral. Sam bo najbolje vedel, kako in kaj. Držite se njegovih navodil in nasvetov. Operacije te vrste ne uspejo vedno 100%. Vprašajte zdravnika, koliko je pri vas uspeha? Če je zadovoljen, ni razloga, da bi se bali.

A. H. S. u. Šk. L.: Imeli ste ishias. Vbrzgali so vam zdravila. Od takrat čutite bolečine v želodcu. Na rentgenološkem pregledu so vam dognali, da imate preveč kisline in prešipnjen želodec. Držite se odgovarjajoče prehrane. Kadar pojete — ste namreč cerkvena pevka — vas začne vedno želodec boleti. Eno ali dve pesmi še odpoje, potem pa ne morete več. Radi bi vedeli, če petje kaj vpliva na želodec.

Dve različni boleznii imate. Ne morem trditi, da bi bila med njima kakšna zveza. Slučajno ste takrat postali pozorni na bolečine v želodcu. Po rentgenskem ogledu sklepam, da imate rano v želodcu. Dobili ste navodila, kako se vam je ravnati. Bolečine pri petju pa imate

zaradi tega, ker povečate s petjem pritisk na želodec. Svetujem vam, da greste ponovno na pregled. Petje boste pač morali za nekaj časa opustiti.

Ista: Najboljše merilo za sestro je sestra sama. Če ji ne škoduje, potem lahko pojde.

P. K. H. 7: Bodite tako dobri, pa mi še enkrat podrobno opišite vaše težave. Odgovoril sem že, pa niste opazili.

J. Š. B.: Pod levim očesom pod sencem imate izrastek, podoben bezgavki. Bolečin nimate. Radi bi vedeli, od kod to pride. Če morda ni v zvezi z vašo prestano boleznijo Basedow?

Mislím, da je izrastek bula, ki ji pravimo kašnjak. Nastane iz lojnic. Z Basedowim nima nobene zveze. Dajte si jo od prilike izrezati. Možno je pa seveda, da je ta bula tudi kakšne druge vrste.

M. B. M. V. 5: Po dognanjih je možnost samo od 12. do 19. dne po čišči.

S. M. O.: 19 let ste stari, navidez zdravi. Zadnje čase imate težave pri puščanju vode. Že poleti ste imeli nevrščnosti s tem. Uravnavalo pa se je vse lepo samo po sebi. Zdjaj pa se vam je ponovilo.

Za kakšno tako bolezen, kakor vi mislite, tu ni nobenega razloga. Kaj pa je, vam brez preiskave ne morem povedati. Lahko je samo navadno vnetje, ki je nastalo iz tega ali onega vzroka, lahko pa je tudi bolj resna bolezen. Nič ne odlašajte. Obrnite se na zdravnika.

K. D. Č.: Lani ste bili operirani na zagrebški kliniki. Izrezali so vam bulo tuberkulozne vrste na jajčniku. Rana se vam je po enem letu zacelila. Od pomladi do jeseni ste se počutili dobro. Zadnje tri mesece se počutite spet slabše. Čišče nimate redne, boli vas v trebuhu in križu, na teži ste zgubili.

Svetujem vam, da greste ponovno na pregled. Ni treba prav na kliniko. Obrnite se na strokovnjaka za ženske bolezni. Potrebno je namreč dognati, če se bolezen v trebuhu ne širi. Od domačih zdravil so za vas sončno in suho stanovanje, dobra in tečna hrana ter sonce.

A. S. H.: Vsakemu napišem odgovor tako, da lahko spozna, da je njemu namenjen. Če pa ne zasledujete odgovorov, vam, žal, ne morem pomagati. Da pa ne morem vsem naenkrat odgovoriti, je razumljivo. Naš list bi potem obsegal samo zdravniško posvetovalnico, toliko vas je.

Medicinka: Z vami se, žal, ne morem strinjati. Literature, ki jo navajate v dokaz in podkrepilo, nisem mogel zaslediti, četudi sem pregledal vse obširne učbenike, ki sem jih mogel dobiti. Vse mečete v en koš. Ne ločite zrnja od plev. Kot bodoča zdravnica se morate zavdati: Ne ubijaj!

Pravni nasveti

Vzajemna oporoka. K. S., K. Mož in žena, brez otrok, bi rada napravila med seboj oporoko, da jo ne bi žlahta mogla razveljaviti. — Zakoncema je dopuščeno, da postavita v eni in isti oporoki vzajemno sebe ali tudi druge osebe za dediče. Seveda je tudi taka oporoka preključna. Oporoko lahko sami napišete, nato jo oba z ženo podpisata ter pokličeta tri sposobne priče, jim povejete, da je ta zapis vajina poslednja volja, nato se pa morajo vsi tri priče podpisati na tem zapisu izrecno s pristavkom, da so oporočno priče. Tako napravljena oporoka bo veljavna in jo žlahta ne bo mogla razveljaviti. — Če pa hočete napraviti nepreključno oporoko, potem morate iti k notarju, da vam on napravi dedno pogodbo.

Nezakonska mati. V. S. Imeli ste znanje samo z enim moškim, katero ni ostalo brez posledic. On pa taji očetovstvo in je oal svojo in otrokovo kri na krvno preiskavo, ki ni dokazala očetovstva. Vprašate, kako bi mogli poskrbeti za otroka, ker še komaj zase zaslužite. — Svetujemo vam, da pri varstvenem sodišču prosite, da se vašemu otroku postavijo skrbniki. Ta pa naj dotičnega moškega toži na priznanje očetovstva in vas naj navede za pričo. Krvni poizkus, ki ga je oal napraviti nezakonski oče, bo sodišče na predlog ene ali druge stranke ponovilo. S tem krvnim preiskusom se da le ugotoviti, da se kdo kot nezakonski oče izključuje, nikdar pa ta poizkus koga ne potrdi za nezakonskega očeta. Zato je še vedno važna izpoved priče nezakonske matere, ki edina more pojasniti očetovstvo.

Dogovorjen prevzitek. K. J., P. Če ste se s sinom dogovorili, da vam bo dajal mesečno za preužitek 500 din in v primeru spremembe tržnih cen, da vam bo dajal vedno v tisti vrednosti, kot je bila vrednost v letu dogovora, potem lahko zaradi spremenjenih draginskih razmer zahtevate od sina primerno povzicanje v denarju, da dosežete kupno vrednost takratnih 500 dinarjev.

Bratu izplačana dediščina po očetu. T. M., L. Bratu ste kot prevzemnika posestva po materi na njegovo prošnjo v manjših zneskih izplačali na posestvu vknjiženo dediščino. Ker hočete to terjatev izbrskati v zemljiški knjigi, morate od brata zahtevati, da vam izroči izbrisno pobotnico. Napisati mora, da je izplačan in da dovolil izbris vknjižbe, ki še obstoja v njegovo korist. To pobotnico mora podpisati ali na sodišču ali pri notarju, ker mora biti podpis overovljen po sodišču ali notarju. Pošljite r. u. pobotnico, da jo podpiše pri notarju ali sodišču v kraju, kjer služi vojake. Če bi brat odklonil pooblastilo, ga boste morali tožiti in boste s pravomočno sodbo lahko dosegli izbris vknjižbe v zemljiški knjigi.

Zapuščina po stricu. D. Š. V. - Umrli je stric. Vedno vam je obljudoval, da se vas bo v oporoki spomnil. To je pripovedoval tudi drugim ljudem, da boste njegov dedič. Zdjaj je umrl brez oporoke. Vprašate, če velja ustmena oporoka, ako prisežejo tri priče? — Če je stric le tako mimogrede drugim omenil, da boste v njegovem oče, ni to nobena ustmena oporoka. Ustmena oporoka je veljavna izrečena le v prisotnosti treh zmožnih prič, ki so vse hkratu prisotne in kot oporočne priče od zapustnika naprosene. Po smrti zapustnika mora biti taka oporoka potrjena s soglasno prisežno izpo-

vedbo vseh treh prič, ali če katere izmed nje ni več moči zaslišati pod prisego, vsaj ostalih dveh, sicer je ta izjava poslednje volje neveljavna.

Pot na njivo. T. F. Z. - Sosedova in vaša parcela segata do poto. Sosed hoče voziti gnoj na njivo preko vaše parcele, čeprav bi lahko vozil od občinske poti skozi po svojem svetu. Vprašate, kdo bo tožbo gobil? — Po vaših navdah ni videti razloga, zakaj bi moral sosed preko vaše parcele voziti na svojo njivo in zato v tej smeri služnostna pravica vožnji ni mogla biti priprosestovana. Toda prej se mora slišati druga plat! Svetujemo vam, da daste sosedu na uradni dan povabiti na pečat k sodišču in se morda vprico sodnika pobotata. Po zaslišanju nasprotnika vam bo lahko sodnik svetoval, od česa aa bo izid morebitne pravde odvisen.

Dota po umrli ženi. P. C. K. - Žena, hči imovitega posestnika, je ob poroki dobila le balo. Po nekaj letih zakona, v katerem so se rodili trije otroci, je žena umrla. Vprašate, kako bi mogli doseči za svoje otroke zakonito dediščino po materi? — To, kar je pokojna žena imela ob svoji smrti, spada v njeno zapuščino in so zakoniti dediči otroci do treh četrtin, mož pa za eno četrtino ženine zapuščine. Če pa žena še ni bila po svojem očetu odpravljena, booo pač vnučki po smrti starega očeta prejeti bodisi zakoniti ali pa nujni dedni delež. Zakoniti dedni delež bodo dobili, če bi stari oče umrl brez oporoke; če bi pa napravil oporoko in bi vnuke v njej prezl, bodo smeli vnučki zahtevati svoj dolžni delež od zapuščine, odnosno od prevzemnika posestva. Vrečnost materi dane bale se bo pri tem vračunala.

Neopričena vknjižba? P. V. P. - Ob prevzemu posestva po materi ste ugotovili, da je bil nekdo vknjižen za 580 din že 12 let, pa mati o tem sploh ni vedela, ker jo dotični ni nikdar terjal za plačilo. Vprašate, če ste dolžni plačati ta dolg, ki se vam zdi, da je bil na goljufiv način vknjižen? — Svetujemo vam, da prosite uradnika v zemljiški knjigi, aa vam pokaže listino, ozir. spis, na temelju katerega je bila izvršena vknjižba. Pokazal vam bo verjetno tudi povratnico z materinim podpisom kot potrdilom za to, da je mati pač takrat bila obveščena. Če vknjiženi upnik skozi 30 let ne bi zahteval plačila, bo terjatev zastarala. Če bo pa v tem času zahteval plačilo, ste dolžni kot lastnik posestva vknjiženi dolg plačati. Le s pristankom upnika lahko dosežete izbris vknjižbe.

Hišni posestnik 155. M. S. - Strankam, ki so že bile vseljene v sicer še ne dograjeno hišo, ne smete najemnine povikati, čeprav ste imeli z zunanjo dograditvijo hiše precejšnje stroške. Ker pa še ni bil takrat urejen vrt, ki ste ga šele dali izravnati in ograditi, lahko zahtevate od strank za uporabo vrta posebno plačilo.

Gozd ob njivi. S. J. Radi sosednega gozda, ki meji na vašo njivo, je pridelek vaše njive občutno slabši. Ali bi mogli zahtevati od lastnika gozda kakšno povračilo škode? — Če je že od nekada gozd na omenjenem kraju, ne boste mogli zahtevati odškodnine radi slabšega pridelka. Drugače bi pa bilo, če bi bil sosed v zadnjem času zasadil drevje ob vaši njivi. Tedaj bi se dalo govoriti o odškodninskem zahtevku.

Kmetov dolg pri trgovcu. F. C. S. Trgovca ima prav, ko pravi, da po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov, ni dolžan znižati dolga. Dolgov, ki izvirajo iz nakupa blaga ali iz obrtnega dela, se morajo namreč plačati v celoti, v 12 letnih obrokih.

Pokojnina hčerke državnega uradnika. A. K. Hčerka državnega uradnika upokojenega po uradniškem zakonu iz leta 1931, ima pravico do rodbinske pokojnine po očetu, čeprav ima privatno službo ali nepremično imovino. Dokler živi njena mati, se ona smatra za skupno uživalca pokojnine. V primeru več uživalcev pokojnin, se sme

na zahtevo vsakega uživalca pokojnina razdeliti med uživalce tako, da sme vsak uživalec prejemati ločeno svoj del pokojnine. Pripominjamo še, da se dohodek od osebnega dela (privatne službe) ali od imovine vpoštevata pri odmeri osebne in rodbinske doklade na pokojnino. Osebna in rodbinska doklada ne pripada vpoštevaju, če ima od imovine ali osebnega dela mesečni dohodek, ki je večji od: v I. draginskem razredu 3000 din, v II. 2500 din in v III. 1500 din.

Radovednost. K. J. v M. Glede ureditve pokojnin, se obrnite le na ono oblastvo, ki vas je upokojilo. Če je to oblastvo ministrstvo, imate proti neugodni odločbi ministrstva pravico tožbe na državni svet. Druga pota bi ne bila zakonita in zato tudi brezuspešna.

Vdova upokojenega oročnika. I. K. S. Po uradniškem zakonu iz leta 1931 dobe rodbinsko pokojnino tudi vdove, ki so se poročile z upokojenci. Uradniški zakon iz leta 1923 pa takim vdovam pokojnine ne prizna, zato je tudi ne dobivate.

Zgradarina in povzicanje najemnine. V. J. Davčna uprava gotovo smatra, da so stanovanja, ki jih oddaja svojem za 400, 480 in 720 din letne najemnine, več vredna, kakor znaša najemni-

Davčni nasveti

Vprašate, kaj spada v davčno osnovo zgradarine in se mora navesti v zgradarinskih prijavah.

Prijaviti se mora:

1. Pri zgradbah oddanih v najem letna najemna ob času, ko se razglasi poziv na vložitve prijav. Za leto 1941. torej 12 kratno najemnino meseca novembra, ker je bil poziv za vložitve zgradarinskih prijav za davčno leto 1941 razglašen novembra. K letni najemnini je priložiti tudi vrečnost vseh obveznosti, dajatev, storitev in ugodnosti, ki jih mora najemnik vršiti iz naslova najemnine, dajati ali opravljati najemodavcu.

Za odškodnino se ne smatra samo najemnina v gotovini, ampak tudi vsi davki, vse premije za zavarovanje, za amortizacijo lifta, ki jih je plačal najemnik za lastnika, vsote, potrošene za predelavo zgradbe, vrednost dajatev najemnika lastniku, kakor pobiranje najemnine od ostalih najemnikov, vrednost dela, ki ga opravlja najemnik za lastnika, n. pr. čiščenje pred hišo, razna popravila, ki jih izvršuje najemnik-obrtnik za lastnika, dajave v naravi. Vrednost opravi se določi po krajevnih razmerah.

2. Pri zgradbah oddanih v najem le v sezoni, v kopalščih in turistovskih krajih, se mora prijaviti sezonska vsota najemnine. Sezonska najemnina je faktično doseženi dohodek za časa uporabe zgradbe, oziroma najemna vrednost, ki se doseže za podrobno stanovanje. V kopalščih in letoviščih velja to za vse obveznike, v ostalih krajih pa se smatrajo za sezonske zgradbe, ki se uporabljajo samo en del leta. Če se take zgradbe uporabljajo deloma sezonsko, deloma skozi vse leto, potem se tudi davek odmeri po sezonski, odnosno letni najemnini. Ako lastnik uporablja zgradbo skozi del leta sam, za časa sezone pa jo da v najem, se najemna vrednost sorazmerno zmanjša, prišteje pa sezonska najemnina.

3. Če da davčni zavezanec v najem opremljen lokal, opremljeno stanovanje, mora napovedati točno najemnino za lokal (stanovanje) in druge dohodka. Če tega ne stori, se smatra prijavljena vsota za najemnino.

4. Za lastna stanovanja, stanovanja, odstopljena drugemu brezplačno v užitek, prazna stanovanja, se prijavljajo najemnina, običajno v istem mestnem okraju, ki bi se mogla vložiti za zgradbo ali njen del, če se odda v najem.

Kmetijski nasveti

Črnilni madeži v knjigi. P. L. H.: Po nesreči se vam je polilo črnilo po dragoceni knjigi. Želite navodila, kako je te madeže odstraniti oziroma jih napraviti nevidne, ne aa bi pri tem trpela knjiga. — Ti madeži se daje odstraniti iz papirja z nekim tekočim kemičnim sredstvom pod imenom Tintendole, ki ga prodajajo po papirnicah in knjigarnah. Navodilo, kako je s tem sredstvom ravnavati, dobite napisano na vsaki steklenici. Imamo pa še druga kemična sredstva, ki so pa več ali manj komplicirana. Prav priprosto je naslednje: 100 gramov klorovega apna temeljito stresite z 800 gr destilirane vode, pustite 24 ur stati, precedite skozi platno in dodajte 120 gr octove kisline. S to tekočino namakajte madeže in bodo kmalu izginili.

Koruzi ali fižolu za pitanje prašičev. N. A. B.: Prašiči bi radi spitali, pa imate več fižola, manj koruze. Želite vedeti, katero zrnje ima večjo vrednost za pitanje. — Za pitanje prašičev je koruzi mnogo bolj prikladna kot fižol, ker vsebuje več toščice in škroba. Koruzi vsebuje prebavljivih beljakovin 7.1%, toščice 3.9% in škroba 65.7%; fižol pa beljakovin 22.1%, toščice 1.2% in škroba 44.1. Škrobna vrednota je pri koruzi 81.3, pri fižolu pa samo 66.6; to se pravi, da izkoristi žival hranilne snovi pri koruzi z 81.3 točkami, pri fižolu pa le s 66.6. Zato prva bolj odebli prašiči kot pa drugi. Nasprotno pa je fižol pravi dober za mlado živino, ker ima dovolj beljakovin, ki so potrebne za razvoj mladega telesa. Pa tudi tedaj ga ne smemo pokladati v prevelikih množinah. Doatek manjše količine fižola pri prašičih pa ne škoduje, ampak pospeši pitanje, če je glavna hrana koruzi. Torej lahko izkoristite tisti fižol, ki ga imate na razpolago tudi za pitanje, toda ne sme biti glavna pitajna krma.

Umetno gnojilo za korenje. A. N. B.: Sejal ste lani na pognojeno zemljo pšenico, spomladi bi dali v njo korenje. Bojite se pa, da bo korenje predrobno, ker niste tej zemlji gnojili. Morda bi kazalo sedaj po vrhu potrositi umetno gnojilo? — Katero umetno gnojilo je pri tem mišljeno, nič ne poveste. Če bi ob

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pijača ni le za zdravega človeka zelo važna, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejša od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čišče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci!

Prospecte in vasa potrebna navodila za domače zdravljenje Vam pošlje gratis in radevolje Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

na in vam zato odmerja zgradarino po faktični vrednosti stanovanj ali po faktični najemnini podobnih stanovanj v istem kraju in ne po višini najemnini, kakor ste jo prijavili. Radi tega s pritožbo najbrže ne bi uspeli. Tudi, če bi stanovanja odstopili komu brezplačno, bi morali plačevati zgradarino po vrednosti takega stanovanja v vašem kraju. Uredba o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije, nima predpisa, po katerem bi se v takem primeru, kakor je vaš, smela zvišati najemnina.

Ooškodnine, posebej določene s pogodbo za porabo vode, elektrike, plin itd., spadajo v davčno osnovo; če so vodnjak, električna napeljava, plinska instalacija, združena z zgradbo, last hišnega lastnika. Ako pa hišni lastnik pobira te oškodnine za tretjo osebo (n. pr. za občino), ne spadajo v davčno osnovo. Te oškodnine morajo biti posebej pogojene in kot take navedene v najemni pogodbi in posebej navedene v davčni prijavi. Ooškodnine, ki jih lastnik plača tretji osebi — občini, električni centrali — mora dokazati s potrdili dotičnih ustanov. Tudi za porabo lastne elektrike, plina, centralne kurjave i. sl., se morajo priznati izdatki, ki so dokazani s knjigami, računi, popobotnicami o porabi drv, premoga i. sl.

Za upravo, vzdrževanje in amortizacijo zgradb odbija davčna uprava:

a) v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Novem Sadu 20%; b) v ostalih mestih in trgih, kopalščih, klimatskih in turističnih krajih 25%; c) po vaseh po 30% kosmate najemnine.

Ostanek letne najemnine, po odbitku teh stroškov, predstavlja čisti dohodek, t. j. davčno osnovo. — Letna najemna vrednost stanovanj se dokazuje z najemno pogodbo. Višina najemnine je odvisna od zgradbe same, lege, časa, kdaj se da v najem, in načina uporabe. Če so pri določevanju najemnine odločujoči tudi drugi momenti (n. pr. sorodstvo, prijateljstvo, hvaležnost in podobno), se davčna oblast ne sme na to ozirati. Ako ugotovi davčna oblast, da pogojena in prijavljena najemnina ne odgovarja prilikam zgradbe, kraja, časa in namena, oceni najemnino po zgradbah, pri katerih so vse te okoliščine upoštevane.

Najemna vrednost se torej ugotavlja na osnovi najemnih pogodb, če pa ta ne odgovarja dejanskemu stanju, pa s primerjavo. Samo s primerjavo, če zgradba ni oddana v najem in jo uporablja lastnik sam ali člani njegove rodbine ter tudi, če se zgradba, odnosno stanovanje odstopi drugemu brezplačno v uporabo.

Ako se prijavi za odmero davka manjša najemnina kakor je za dejanski zgradba donala takrat, ko se je razglasil poziv za predložitev davčnih prijav, zadenejo davčnega zavezance kazenske posledice člena 142 zakona o neposrednih davkih. (Kot kazni tri- do šestkratni prikrajšani davek, če ga obsodi finančno sodišče zaradi davčne zatajbe; v slučaju opustitve kazenskega postopka pa 1- do 2 kratni prikrajšani davek in taksa za razsodbo po tar. postavki 229. taksnega zakona.)

Kmetijski nasveti

Žetvi pšenice potrosili po njivi nitrofoskal, bi bila zagnojena pšenica, pa tudi korenje. V tem mešanem gnojilu so namreč apneni dušik in kalijeva sol, katero dvojce prija zlasti korenju, in superfosfat, ki posebno ugodno učinkuje na pšenico. Sedaj ste to zamudili, kajti nitrofoskal se ne da trositi povrhu. Za tako trošenje so samo gnojila, ki so lahko topljiva, kakor čilski soliter ali kalijeva sol. Za korenje bi bilo najboljšje potrositi spomladi, ne sedaj, kalijeva sol, in sicer okrog 200 kg na ha ali pa 120 kg na oral (20 kg na 1000 m²). Kalijeva sol zelo ugodno vpliva na debelost korenja, zato je po njej pridelek obilen. Zaradi pšenice pa lahko sedaj še vedno potrosite po njivi superfosfat, ki se bo tekom zime raztopil in pronical v zemljo h koreninam. Dal vam bo kleno zrnje in trdo slamo, zaradi katere pšenica ne bo tako rada polegla. Superfosfata potrebujete 300 kg na en hektar.

Živinozdravnik

Oteklina na čeljusti krave. A. G. T. - Na čeljusti vaše krave opazate že tri mesece oteklino, ki moti kravo pri žvečenju ter ji povzroča bolečine od dotika. Oteklino ste mazali z močtom in mastjo, toda brez uspeha. Kako bi bilo odstraniti? — Za zdravljenje bule je predvsem važno vedeti, kje leži bula, v koži, pod kožo, ali na kosti. Če je bula na podlagi premakljiva, potem je to znak, da leži bula verjetno na površini v koži, če je pa nepremakljiva, potem raste iz globine, verjetno iz kosti. Če leži bula na površju, je premakljiva ter še trda, potem stavlajte na njo kolikor mogoče tople kuhane senen zrak tako dolgo, ooker ne postane mehkejša, kakor jo je treba prerezati, da se izprazni gnoj iz nje. Če je pa bula že zdaj mehka, jo je treba takoj prerezati, kar naj izvrši strokovnjak. Če pa raste bula iz globine ali celo iz kosti, je najverjetnejše posredi bramor kosti. Pri bramorju pa sami ne boste mogli ničesar narediti. V kolikor ni bramor že preveč razširjen, se da zdraviti s posebnimi injekcijami, ki jih je nekajkrat treba dati v okolico oteklina. Če se pa za zdravljenje ne bi odločili, je najboljšje, da zvrlo čimprej prodaste mesarju, ker v nasprotnem slučaju lahko krava zaradi bramorja precej shuja in ne boste dobili za njo niti polovico sedanje vrednosti. Za slučaj, da sami ne morete na podlagi povedanega za sigurno ugotoviti, ali je bula bramor ali ne, potem je najboljšje, da se posvetojete o tem z najbližjim veterinarjem. Na vsak način bi bila velika škoda, če bi kravo prodali mesarju z domnevo, da je bramor po sredi, stvarno bi bila pa le gnojna oteklina, ki se da ozdraviti brez večjih težav.

„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 8. decembra 1940

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, prevosni tri- cikli, pneumatika

Fribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovska c. 4

Taktika zračne vojske je vsak dan druga

Moderna vojska v zraku - napet kriminalni roman — Gverilska vojska — Lesene bombe na letalske hangarje iz lepenke

Italijanski časnikiar Cesco Tomaselli je duhovit pisatelj, ki je dosegel svetovno slavo s svojimi kriminalnimi romani. Sedaj je v Belgiji, nekje ob Rokavskem prelazu, kjer piše svojemu dnevnemu, milanskemu listu »Corriere della Sera« poročila o vsak dan menjajočih se oblikah zračne vojske med Nemčijo in Anglijo, poročila, pri katerih nastajajo marsikaj zastane diha. Resnična slika zračnih bojev je čisto drugačna, kakor jo dobimo iz kratkih, suhoparnih uradnih poročil, ki so pač vedno enaka in nam ne nudijo upogleda na grozno dramo, v prizore iz neizprosne boja na življenjski smrt, v velik mrtvaški ples visoko gori med nebom in zemljo.

Uradna poročila o bojih nad Rokavom in nad obalami okrog njega so res kratka in do skrajnosti hladnokrvna, toda priznati moramo, da je zgodovina vojske le malo primerov, ki bi jih mogli vzporediti in primerjati s temi boji, iz vedno enakih poročil bi laik mislil, da so tudi ti boji vedno enaki in da niso nič posebnega. Tako predvsem bi bila popolnoma zmotna. Laik nadalje misli, da je moderna vojna vojna strojev in tehnike, vrednost vojske pa da ostaja daleč v ozadju za njima. Tudi to mnenje je vsaj za zračno vojno popolnoma zmotno. Prav kar se zračne vojne tiče, smo priče presenetljivega povratka boja moža proti možu, kakor je bilo njega dni v viteških časih. Tudi danes se je čudovito razvila človeška moč in človeška moč, ki tega majhnega, neobčutnega človeška pilota visoko gori pod nebom

usposablja za gospodarja zraka, ki so mu pokorni stroji in orožje, ki je tako rekoč gospod nad življenjem stotin in tisočev ljudi doli na zemlji...

Nemško-angelska zračna vojna je podobna dvoboju, gverilski vojni, vojni, v kateri nastopata vedno le po dva in dva in morata zato do skrajnosti napeti vse svoje telesne in duševne sile, morata biti v stalni in neprekinjeni napetosti, da bi obvladala nasprotnika. Vojne zvijače, prevejanosti vseh vrst nad nasprotnikom, posamezni nenadni napadi, zanke in pasti, vsak dan menjajoča se taktika v napadu in obrambi, nenadni ostri udari iz zaledja, to so znamenja te gverilske vojne, ki se odigrava v višinah 100 do 5000 metrov.

Vsemu temu so se sedaj pridružile še podobne okolnosti, ki so povzročile, da je boj še ostrejši, še zvitejši, še bolj nečloveški in do skrajnosti nevaren. Jesenska megla, za katero so pričakovali, da bo onemogočila zračno vojno, je ni prekinila, temveč jo je le otežila. Kdor se dvigne v najlepšem vremenu na flamski ali severni francoski obali, je lahko čez nekaj minut na drugi strani Rokava že zavrt v gosto londonsko meglo. Tako postaja vedno važnejša tehnika letanja v temi in brez razgleda, tehnika letanja skozi gosto meglo, skozi deževje in debele oblake, skozi zaporni ogenj sovražne protiletalske obrambe, skratka, tehnika tveganja skozi tisoč neznanih nevarnosti...

Tehnika letalskih bojev se vsak dan menja

Vsak meter, ki ga preleti letalec, je korak v negotovost, ki lahko prinese smrt. Nikdar ne veš, kje in kako te bodo sprejeli sovražni lovci. Ne veš, če bo obramba iz tal takšna, kot je bila včeraj, ali drugačna. Ne veš, če se bodo sovražni lovci spustili na tebe od zgoraj, ali te bodo ločili od tvoje krdele in te potem na samem napadli? Ali se bodo, kot so delali nekaj tednov Angleži, v veliki množini zakadili med bombnike in jih razkropili, ali bodo morda igrali mrtvega moža, se kakor da bi bili zadeti spustili proti zemlji, da bi mislil, da si varen, potem pa te nenadno od zadaj napadli? Vse je mogoče. Angleški lovci vedno menjavajo taktiko.

Isto velja seveda tudi za Nemce. Nemški strmoglavci vrste »Stuka« že davno niso več »zadnja novost«. Danes napadajo Nemci že z drugimi, popolnoma novimi in boljimi bombniki, ki lahko v enem naskoku in v eni noči uničijo veliko mesto. In nemški protiletalski topovi, kakor tudi nemški lovci so vsak dan bolj, tudi oni spreminjajo svojo taktiko, prav tako kakor angleška napadalna »prometna« in »industrijska« krdele, ki prihajajo ponoči nad Nemčijo. Zdi se celo, da so Angleži

Grško mesto Janina v Epiru, ki ga večkrat napadajo italijanska letala

pri strašnih udarcih, ki jih vsak večer dobivajo angleška mesta, že nekoliko onemogli.

Vojska presenečenj in vojne zvijače

Tako vidimo, da prinaša vsak dan nova presenečenja. Novim načinom pri napadu in obrambi se pridružujejo še vojne zvijače, ki pri vsaj strašni tragediji te vojne včasih kaj ugodno in olajševalno vplivajo na živce. Tako so Angleži pred kratkim postavili navidežno veliko letališče. Nekaj travnikov jim je služilo v ta namen. Na robih so postavili velike lope ali hangarje za letala iz — lepenke. Nemci so jih res kmalu močno bombardirali. Dvakrat, trikrat se je Angležem posrečila ta nakana, četrtič pa so se Angleži zelo začudili, zakaj niso eksplodirale bombe, ki so bile vržene na vabe iz lepenke. Skrbno in radovedno so se po odhodu nemških letal približali navideznemu letališču, pa so spoznali, da so bile vržene ta dan lesene bombe. Ko so namreč Nemci spoznali zvijačo, so se še oni poslužili z lesenimi bombami na papirnato letališče. Isto je večkrat v Nemčiji, kjer se tudi pripeti, da Angleži bombardirajo nalašč za njih postavljene tovarne iz lepenke.

Zima prihaja in noči so vsak dan daljše. Zračni napadi, ki se vrste sedaj večinoma le ponoči, bodo lahko daljši in hujski. To pridobitev na nočnem času bosta oba tabora skušala dobro izrabiti. Neizprosno bo med dvema velikana, ki se odigrava v brezkončni zračni areni, bo pred koncem prinesel še na stotine senzacionalnih presenečenj in na tisoče posameznih tihih junaštev, ki bodo najodločilnejša za zmago ali poraz.

Angleška podmornica »Triad«, o kateri poroča admiraliteta, da je izgubljena

Križ na Himalaji

Veliko začudenje je zbudilo med svetom odkritje raziskovalcev Himalajskega pogorja. Visoko gori v tem pogorju med samo pogansko okolico so namreč našli zelo star napis z znamenjem križa. O odkritju tega napisa poroča prof. Helmut de Terra v novi knjigi o Indiji z naslovom »Skozi pragozdove od Indus, ki je izšla v Brockhausovi založbi. Visoko gori v neki gorski verigi v pokrajini Tanse so našli napise s križem, ki so v treh različnih jezikih in iz treh različnih dob. Najbolj je zanimiv napis v sogdiškem jeziku. Napis se končuje s križem, ime Jezus se da še komaj prebrati. Oblika križa je taka, kot je bila v navadi pri nestorijancih v VIII. stoletju. Iz kitajskih kronik je znano, da so nestorijanci poslali misijonarje na Tibet in na Kitajsko. Skoraj popolnoma verjetno je, da je potoval neki njihov misijonar skozi Afganistan preko Hindu-kuša in v Kašmir. Dokaz, da je prišel visoko gori v Tibet, je ravno ta napis. Če pomislimo, s kakšnimi težavami se da priti na Tibet danes, ko so vendar na razpolago najboljše pomožna sredstva, potem moramo misliti s spoštljivim občudovanjem na požrtvovalnost in pogum misijonarja, ki je bil tako močan, da je sam peš in brez pomožnih sredstev prehodil strašno pusto, nevarno in prazne velikanske pokrajine, za kar je rabil najmanj leto dni.

Pospeševanje izstopov iz Cerkve

Badenski minister za bogočastje in prosveto je po pisanju nemškega lista »Deutsch-evangelische Wochenschau« podpalil odlok, po katerem lahko tisti, ki želi izstopiti iz cerkve, tudi na bojišču pravno veljavno sporoči svoj sklep sodniku SS oddelkov.

Cerkev pod steklom

V nekem kraju v severoameriški zvezni državi Pensilvaniji imajo cerkev, ki je pod steklom. Ta cerkev je stara preko 200 let in je narodna svetilnja iz prvih dni zgodovine Zedinjenih držav, tik po osvojevanju izpod angleške oblasti. Ta cerkev je bila svetišče ene prvih krščanskih naselbin v teh krajih. V cerkvi so mnoge dragocenosti in vlada Zedinjenih držav hoče storiti vse, da bi se ohranila pred vremenskimi nevarnostmi, zlasti pred dežjem in vetrom. V ta namen so naredili velikanski stekleni zvon, ki pokriva celo cerkev.

Pripovedke na gramofonski plošči

Na Irskem živi 96 let star kmet, ki še zna mnogo starih narodnih pripovedk, katerih mladi skoraj nič več ne poznajo. Da se ne bi to dragoceno narodno blago izgubilo in pozabilo, so po naročilu dublinske univerze posneli vse njegove stare pripovedke na gramofonske plošče. Tako bo star narodno blago stalo ohranjeno poznim rodovom.

Največji svetilnik na svetu

Največji svetilnik na svetu se nahaja na majhnem otoku Quessant, 25 milj oddaljenem od francoske luke Brest v zahodni Franciji. Svetloba tega svetilnika znaša 500 milijonov sveč. To velikansko svetlobo oddaja svetilnik dve sekundi, potem je deset sekund tema, svetilnik zopet zagori za dve sekundi in tako naprej. Razsvetljuje pa okoli 80 km naokrog. Otok Quessant imenujejo tudi »koniec sveta«. Znan je tudi iz zgodovine, ker so na tem otoku živeli nekaj časa ranjeni mornarji v francosko-angleški pomorski bitki leta 1778, ki je bila v okviru velikih ameriških osvobodilnih borb. Poleg te zgodovinske zanimivosti ima sedaj še največjo tehnično zanimivost.

Nenavaden vremenski pojav

Blizu mesta Casani pri Bologni v Italiji se je pred nekaj dnevi pojavil manjši, popolnoma črn oblak. Nenavadno hitro je prišel v bližino mesta in se spustil prav nizko, tako da je bil le malo nad zemljo. Iz oblaka se je neprestano bliskalo in grmelno. Najprej je prišel blizu nekega drevesa in ga s koreninami vred strgal iz zemlje, nato je vrgel streho s hiše, ki je sedež delavske organizacije Dopolavoro, potem je uničil še neko kmečko hišo in je pometel vse, kar je bilo na dvorišču, nazadnje pa se je vsa ta peklena masa zrušila na električni vod z visoko napetostjo, pretrgala nekaj žic in se izpraznila. Ta nenavaden pojav je trajal celih devet minut. Razumljivo je, da je povzročil med ljudstvom velik strah.

Ob razpustu švicarske komunistične stranke

Zvezna švicarska vlada je razpustila švicarsko komunistično stranko s sledečim odlokom: Vse v Švici obstoječe komunistične organizacije se razpuščajo, njihovo delovanje je prepovedano. Prepoved se nanaša tudi na društva, ki bi stopila na mesto razpuščenih društev. Komunisti ne smejo biti nosilci zveznih, kantonskih ali občinskih oblasti.

Švicarski listi z zadovoljstvom pišejo o razpustu komunistične stranke. Pri tem poudarjajo, da je švica trdno odločena, nadaljevati svojo staro, dobro preizkušeno pot in se ne bo pustila zavleči ne na desno, ne na levo. Kakor ni dovoljeno delovanje skrajnim levičarskim elementom, tako so sedaj zavirali tudi levičarske skrajneže. Pri tem poudarjajo, da ni razpuščena samo komunistična stranka, temveč ima vladni odlok mnogo večji pomen: in namen: s tem odlokom naj popolnoma onemogoči vse, kar se imenuje komunistično. Nadalje zahtevajo švicarski listi, da je vlada prisiljena stopiti v borbo proti desničarskim in levičarskim in levičarskim ekstremom, če hoče obvarovati staro švicarsko demokracijo. Komunisti so povsod, kjer koli so imeli prste vmes, uničili vse resnične sadove, ki jih je prinesla demokracija. Švica hoče kot demokratska država ohraniti svoj demokratski red, zato pa mora za tretjo vse, kar streže temu redu po življenju.

Vančinej, predsednik kitajske »nacionalne« vlade, ki so jo iz Kitajcev sestavili Japonci in jo sedaj tudi uradno priznajo. Vančinejevo vlado močno napada kitajski maršal Cangkajšek

Za dobro voljo

Intelektualka

Mož ženi: »Ta pevka ima res krasno koloraturo!«

Zena: »Pokvarjenec! Pazi rajši na petje!«

Grozna zgodba

»Gospod priča, vi ste torej tistega dne bili pri obtoženi na obisku.«

»Da, gospod sodnik. Ko sem prišel v sobo, je stal pri oknu s popolnoma belim obrazom, penast okoli ust in z nožem v roki...«

»To, to nas zanima. In kaj je storil?«

»Začel se je briti.«

Francelj kupuje bonbone

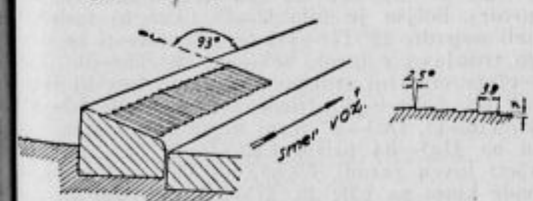
Petrovčev Francelj si nekaj časa ogleduje izložbo, nato pa stopi v trgovino in vpraša: »Prosim, koliko veljajo bonboni?«

»Šest velikih kosov pet dinarjev.«

Francelj začne počasi računati: Šest kosov velja pet dinarjev, pet kosov štiri dinarje, štirje tri, trije dva, dva enega in eden nič. Ves vesel reče prodajalki: »Dajte mi, prosim, en bonbon.«

Označka cest ponoči

Vozači motornih vozil vedo dobro, kako neprijetna je vožnja ponoči, kadar se ceste mokre. Namesto jasne bele ceste pred seboj ne vidijo drugega kot črtno, smer poti in ovinke označujejo samo beli kamni ob obeh straneh. Za vožnjo v takih razmerah je potrebna stopnjena pozornost vozača, ki ga pri tem še motijo refleksi žarometov nasproti prihajajočih vozil, ki rijejo na mokri cesti bliščeče, prav do voza segajoče proge.

Razumljivo je, da obstoji danes veliko tehničnih možnosti, s pomočjo katerih bi se dal rob ceste tudi v deževnem vremenu dobro označiti. Eno izmed teh so že omenjeni robniki ob cestah, polbarvani z belo barvo. Boljši bi bil način, pri katerem bi mesto robnikov napravili primerna signalna svetila. Taka naprava sama na njeno vzdrževanje pa bi bila predraga.

Namesto vseh teh dosedanjih načinov pa so Američani začeli uporabljati nov način, ki izgleda, da bo vsaj v glavnem rešil pereče vprašanje označevanja poti v deževnih nočeh. V državi New Jersey v USA so že nekaj let v prometne ceste, ki imajo ob obeh straneh napravljeni signalni pas iz betona. Signalni pas je približno 40 cm širok in je nekoliko nagibjen proti cesti. Na pasu so vrezani 38 cm dolgi zobje, in sicer tako, da imajo v prerezu obliko trikotnika, katerega skoraj pokončna stranica je visoka 3 cm in obrnjena proti smeri vožnje. Svetloba vozila se odbija od teh pokončnih ploskvic, ki se vrstijo po vsej dolžini ceste, tako da dobi vozač vtis, da je položen ob vsaki strani ceste dolg svetel trak, ki označuje rob ceste. V dežju je cesta mokra. Ravno tako signalni robniki, tako da deževno vreme še poveča svetilnost cestnega roba. Na ta način vidi vozač tudi v deževnem vremenu razločno svetlo črto, po kateri se pri vožnji lahko ravna.

Vidnost opisanih signalnih pasov je, kakor poročajo, mnogo boljša kakor pa vidnost po beljenih robnih kamnov. Tudi stroški, ki so potrebni za izdelavo, ne presegajo veliko stroškov za robne kamne.

Frtaučku Gustl ma beseda

Nej še eden ker-
kat reče, de ama lban-
čani kulturen lde, pa
ga bom že lku z ve-
selam u nafa dragnu,
de bo kar sedem sonc
vidu. Lepu vas pro-
sem, nej m vender kdu
puve, kašna kultura je
tu? Glih uči sem
epet puslušu, ke sa se
en geapudi med saba
pugavaru, de se bo u
lban ekp zbrau en pu-
seben udbor, de bo
dragina pubiju. No, al
ama pol kulturen, če

ud publija guvarema? Al res nimama nič druga
za guvort? Al nimama še zadost, de se po celmu
evet lde publija in koleja? Al se čma še lbančani
pubijat? Al morma bit lbančani prou u usakmu
stih? Za božja vola! Peetima vender saj ta boga
dragina pr gnah, ke nam ni prou nič nardila. Sej
morte vender vedet, de je dragina mareternu še
clu pumagala, de je prša na kojna. Še clu du me-
ljončku je nehterem pumagala. Zdeja ja čte pa kar
naenkat fentat. Lepu vas prosem, al je tu kašna
kultura?

Če pugledama tkula ukul pu lban, pa boma
prec videl. kuku gre dragina nehterem na roka.
Kašne velikaneke palače sa se zdej zadne čase, ud.
kar je taka dragina, sezidale tle pu mest, pa tud u
ukole. Če pride zdej kašen tle u lblana, vejemte,
de bo kar debel gledu, ke se mu bo čuden zdel,
kuku je tu, de je lblana u teh par letih tku strašen
napredvala. Prou velik več na manka, pa ga bo
lblana bl pihenla, koker Dunj al pa še clu Pariz.
Jest ecer Pariza še niem vidu, ampak elišu sem pa
že večikat praut, de je Pariz en heđu vellek in pa
tud lep mest. Če bo pa taka dragina še en par let
tle pr nas, pa ni izkluden, de bo lblana še Pariz u
zakel dijala.

Sej nič na rečem. Tu je že res, de nahter lde
strašen tpeja in stradaja, zavle te dragine. Puse-
ben penzunisti in pa bl ta niži uradenki tku stra-
daja, de jh bo kmal Buh že iz usmiljeja h seš pu-
klicu. Ampak lepu vas prosem, em se holt na more
pumagat. Ucem se tud na more ustrečt. Sej veste,
de še sam Buh, ke je vender usemugodn, na more
tku nardit, de b bl u za use prou. Kuku jm če pa
pol en takia udbor za publija dragine pumagat?
Čuprat mende tud na bo znou. Revež bo ustou holt
revež dokler bo živu, pa je fertik. Tku je blu že
ud nekdej, pa bo tud tku ustal, če se tist udbor za
publija dragine prou na glava pustau.

Kene, kmeti b mel rad dež, keder je euša, de
b jm saj mal pule pumoču, ke če je suša, neče nič
rast in rudit. Kar je mal bulši geopode, b mela pa
epet rada prou lep ureme, de b šla lohka kam u le-
tuviše na uddih. Kene, smučari že kumi čakaja, de
b eneg zemla pubeļu, de b se lohka smučal. Mesten
deluci maja tudi rad eneg in kumi čakaja najo, de
b ga pu cestah udmatal in pri tku du kruha. —
Sevede, za led se pa še ta narbl zanimaja drsauti.
Koker vidma, pride enmu ta reč prou, drugmu pa
epet druga. Sam tud re, se usi bujema. Jest na vem-
de b ja mou kdu rad, ke ni za druga, koker za
škoda delat. Toča nam dela pe mende prou usem
prglauce, zatu nas Buh ubvari toče. Jest mislem,
de se ta narbl pameten nardema, de pestema dra-
gina kar lepu pr gmah. Enkat bo že tudi dragine
mende konc. Če ja publija al pa ne. Dragina maja
sevede tak rad, ke maja kej za predajat. Tist, ke
morma use kepvat, se ja pa bujema, ket urag Kriza.
Tu je tku jaseen, ket beu dan. Kuku sa zdej reveži
hedi, pa jest tud, ke em revež, ke sa mlekarce mlek
pudražle. Tu se men na zdi prou. Sej dubavitelce
mleka, tu sa sevede krave, tud mlekarcom nisa
mleka pudražle. Tu vem jest iz prou verodustojnga
vira. Zakua nam pol mlekarce mlek dražeja. Kene,
če kašna šustaria prašema, zakaj nam je čule tku
dragu rajtu, se čiet anjloh zgavari na ledrarje, ke
sa tku leder pudražel. Znidari epet jamraja, de je
eviren tku drag, pa še tešku se ga dubi, prauja. —
Mlekarce se pa na morja prou na nubenga zgavar-
jat, ke veja, de b jm nubeden na vrjeu, de sa jm
krave mlek pudražle. Men se kar čuden zdi, de
mlekarce nisa nič na rotuž uprašale, če žiher tud
mlek pudražleja. Sej b mogle vender vedet, de ma
čez pudražle sam rotuž za guvort. Puglejte! Birti
sa pa bl brihter. Ta peru sa sami med saba šle-
nil, pu čim boja cvček predajal, pol sa pa še na
rotuž uprašal, če sa ga že zadost pudražel, al če
ga čja še mal bl. Pa ne sam za cvček, tud za čieta
župca sa prašal, če bo tri dinarčke en talar zadost
draga, al čja še mal bl cena puvšat, de na bo kašne
zamere?

Sevede, ke se pa rotuž na more tud na take
reči zastopet, ke ma drugih ekribi zadost, je pa rajš
silicu ena eaja in puvabu najna same strukuvnake,
ke se ne sam na cvček, ampak tud na župca, golaš,
klubase, prata, jeterca in tud še na druge take du-
brote zaslopja, ke jh birti žejnem in pa lačnem
lbančanem predajaja. Jest se kar čudem, de nisa
tud mene na ta eaja puvabil, ke se tud na cvček
dober zastopem. Kua sa te strukuvniki na sej skle-

nil, pa nistem mogu prec zvedet. Tu am šele pol
slučajen zvedu, ke je blu že seje konc.

Tu je blu pa tkula. Jest sm stavu na plac pred
enmu uslugam, ke je blu useorte blagu za ubleke
not rastaulen, in štederu sm tiste numare, ke sa ble
gor na usakmu blage zapisane. Tku ugrozne numare
sa ble gor zapisane, de b jh hmal še jest na znou
prebrat, če prou em precej štederan. Ampak tu mo-
rem pa useglih priznat, de sa ble ekrajen eulidne,
koker se reče. Še enga bozga dinarčka nisa tli tr-
gouci več zapiat, koker je blagu res med bratem
uređen. Na enmu blage sm vidu zapisan, de kušta
en meter sam šterstudevteindevedeset dinarju. —
Lejte! Čiet lohka b gor zapial, de kušta petstu di-
narju. Ampak vest jm ni duvulila, de e en dinar več
na ta blagu zapial, koker je u resnic uređen. Usa
čast jm!

Koker se jest vem spuminat, sa soje čase za-
pial na blagu, kar ukrogle numare. Kar etu di-
narju sa gor zapial, čeprou je blu blagu sam devet-
indevedeset uređen. Udkar je taka dragina, pa nočja
lidi več tku udirat. Al ni tu lepu ud trgovcu? De sa
naš trgovci ratal tku euliden, se mama pa mende
sam Batat za zahvalt. Bata je že ud nekdi tku ve-
eten, de še enga dinarja noče več na čeuļu zapiat,
koker sa u resnic uređen. Če je en par čeuļu uređen
sam dvestudevteindevedeset dinarju, na bo nekol
zajnga pugervu kar celih tristu dinarju. Pa Batva
vestnat sa s tud naš trgovci uzal za zgled in sa ga
začel kar ud kraja usi pusnemat.

Občinski proračuni in zaštita otrok

Nujno je potrebno zvišati postavko za zaštito otrok

V zadnji številki »Samoprave«, glasila
županske zveze je pod gornjim naslovom ob-
javljaj izpod peresa g. V. Jagodiča, tajnika
Unije za zaštito otrok članek, ki po svoji ak-
tualni vsebini zasluži, da z njim seznanimo
širšo javnost. Uvodoma navaja avtor najbolj
aktualna mladinsko zaščitna vprašanja, ki ti-
šče danes z vso svojo težo slovenski naroc.
Omenja predvsem padanje rojstev, umrljivost
dojenčkov, razkroj družine, zaščito materin-
stva, zaščito zanemarnjenih otrok, defektnih
otrok, zaščito otrok pred alkoholizmom, pre-
hrano otrok itd. Nato podaja pisec sledeča iz-
vajanja:

Za reševanje mladinsko zaščitnih vprašanj
je važno dvojce: kako in s čim? Glede prvega
vprašanja se ni toliko zadrževal, posebno zadnji
čas ne, ko so se skoraj v vseh občinah usta-
novili krajevni odbori Jugoslovanske Unije za
zaščito otrok, ki skrbje in bodo skrbeli za na-
črtno in smoteno izvajanje mladinske zaštite
v svoji občini. Vendar pa se morajo občine za-
vedati pri tem prvem vprašanju, da je prvi ko-
rak do uspešne zaštite otrok in mladine v tem,
da prično to zaščito smoteno in načrtno izva-
jati. Vseh vprašanj naenkrat ni mogoče rešiti,
mogoče pa jih je reševati uspešno postopoma
in premišljeno.

Težje in problematičnejše je vprašanje: s
čim. Tu so mišljena predvsem materialna sred-
stva, s katerimi razpolagajo naše občine za za-
ščito otrok. Važno je vedeti, da se meri pri-
zadevanje te ali one občine po višini sredstev,
ki jih stavi v svoj letni proračun. Seveda pa
morajo biti potem te postavke tudi smoteno
izrabljene, saj brez smotra potrošeni denar ne
zaleže nič, pa če ga je bilo še toliko.

Kako je s proračunskimi postavkami za
mladinsko zaščito pri naših občinah? To je
težko ugotoviti, ker v proračunskih izdatkih
naših občin ni ne partije, ne pozicije, ki bi do-
ločala višino izdatkov za mladinsko skrbstvo.
To je ena velikih pogrškov pri občinskih pr-
računih, ki nam pove, da je bila dosedaj ml-
adinska zaštita samo ubogi Lazar. Če je kaj
padlo od te ali one mize, bodisi katere koli par-
tij ali pozicije, je bilo dobro, če ne pa tudi.
Zato je ena prvih zahtev, da se denar, ki ga
občina namerava določiti za mladinsko zaščito,
odloži, odnosno vstavi pod partijo social-
nega skrbstva v posebno pozicijo za mladins-
ko zaščito.

To, kar so do danes dale naše podeželske
občine, je absolutno premalo. To nam doka-
zujejo te-le številke: Za mladinsko zaščito
imajo vse slovenske občine namenjenega de-
narja letno ca. 4.800.000 gin. Toda od tega zne-
ska ograde na občine Ljubljana, Maribor, Cel-
je in Ptuj 3 milijone in pol, na vse ostale ob-
čine pa komaj 1.200.000. Ali še drugače: Na
enega otroka do 14. leta starosti navedenih št-
rih mest pride približno 103 dinarje, na otro-
ka v vseh ostalih slovenskih občinah pa ko-
maj 5 dinarjev. In vendar so mladinsko-
zaščitna vprašanja mnogo bolj pereča na de-
želi kot pa v mestih.

Kaj sledi iz tega? Tole: Vse slovenske ob-
čine, razen štirih avtonomnih mest, skoraj ne

Seer pa tud našem birtem na emema nič slabga
naprej metat. Tud naš birti b prou gvišen rajtat en
liter cvčka sam trindvejet dinarju in pa devel-
indevedeset par, če b blu mugoče. Ke mama pa pr-
nas la narmajniš gear petindevet par, pa nisa mog-
el rajtat liter vina sam trindvejet dinarju in pa
petindevedeset par, ke pol b mel zguba. Ud zgube
b pa tud naš birti na mogel žiut, čeprou maja usega
zadost. Tu holt na gre.

Vite, glih tula sem tam pred auslagam premišl-
vou, ke sta stupila dva gospoda zraven mene pred
auslog. Gvišen eta pršla glih ven ud tiste seje, ke
sa ja mel na rotuž zavle našeh birtu. Eden je blu
še mlad, pa precej rdeč nuse je mou. Un ta drug je
biu pa že bl u letih.

Ta peru se je uglašu tist ta mlad, ke je mou
rdeč nuse in reku ta starejšmu: »Al nisma bli na-
umen, ke sma birtem duvulil predajat cvček pu
dvaindevet dinarju liter? Sej b vendar lohka pu-
gerval, de ga morja predajat pu dvaindevet dinarju,
koker sa ga du zdej, al pa kvečem pu šternajst di-
narju. Kdu ga bo pa zdej še piu, če bo tku drag?«

»Oprosti, kulega,« mu je ta starejši udgovoru.
»Če b mi pugerval ud birtu, de ga morja pu dva-
indevet dinarju liter predajat, b prou gvišen cela lba-
na rekla, de ga mi tud rad erkama. Se za pijance b
nas mel. Bi pameten je, de ama jim ga duvulki pu
dvaindevet predajat. Zdej nam na boja mogel na-
prej metat, de ga rad cukama, pa tud ne, de ama
z birtem kej znamen. Viš, zatu sma jm dva dinarja
udbil, de na pridema u slab ime.«

Ta narbl gvišen je tud ta mlad tu sprevidu,
zatu ni reku na tu ne beu ne meu. Mal puparjen se
m je pa le zdou. De bo zdej tku drag cvček, mu
prou gutou ni blu prou. F. G.

Stavba, primerna za tovarno,

in več večjih parcel v Savinjski dolini, naprodaj.
Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Celju pod
»Rentabilno«.

1. Krepi rast las
2. Prihlaj izgine, lasje ne izpadajo
3. Ugonablja za lase škodljive parazite

Trilysin na znanstveni podlagi izdelan to-
nikum za porast las, uživa svetovni sloves.
Zahtevajte, da se Vam pošlje brezplačno
naša brošura: »Narodila za nego las s
Trilysinom«.

Mr. OTO M. JAKŠIČ, ZAGREB
Mažuranića trg 5.

POZORI! Božiček bo letos obiskoval vse stano-
valce mesta Maribora in okolice 100 odstotno;
obdaril jih bo z zelo koristnimi darili, na primer:
z dobro jedajo in pristno pijačo, zabavnimi igrač-
kami itd. Vse bo nakupil s sredstvi, ki jih zmora
vsakdo. Nasvet najdete v vseh naših časopisih v
oglasu v sredo, 11. t. m., pod značko
—J. Božiček mora biti letos v vsaki hiši!—G—

Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti prehranjevanja,

ki je že marsikoga rešila. Ona more poleg
vsakega načina življenja pomagati, da se
bolezni hitro premaga. Nočno znojenje in
kašelj prenehata, teža telesa se zviša ter
po opazenju stasoma bolezen preneha.
Resni moze
zdravniške vede potrjujejo prednost te
moje metode in io radi priporočajo. Čim
prej začnete z mojim načinom prehra-
njevanja, tem bolje.

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali
množico koristnega kar ima moji založnik
samo 10.000 komadov za brezplačno
razpisljanje, pišite takoj, da se boste
mogli tudi Vi prirediti med one srečnejše.

Zbiralnica za pošto:

Pannonia Apotheke, Budapest 72
Postfach 83, Abt. 2. 516.

Šahovski turnir nemških mojstrov, ki se je
pričel v Krakovu in končal v Varšavi, ima dva
končna zmagovalca, Bogoljubova in Kohlerja,
ki sta osegala 2 in pol točke. Bogoljubov je
svoj slab start popravil lin je imel celo že mož-
nost, da sam doseže prvo mesto, toda je v par-
tiji s Kohlerjem dosegel le remis, za njima
sledijo: Richter 7, Lokvenec 6, Ahnes, Blümich,
Mross in Müller 5½, Gilg 4½, Kizninger in
Rellstab 4, Eisinger 3½. — Presenetil je slab
uspeh nemškega prvaka Kieningerja, ki je bil
na tem turnirju v zelo slabi formi. V kratkem
se bo pričel spet močan nemški turnir, ki bo
imel več udeležencev.

Združeni šahovski klubi Ljubljane, včla-
njeni v Slovenski šahovski zvezi, bodo v sredo
11. decembra t. l. priredili velik braturnir po-
sameznikov za prvenstvo Ljubljane. Iniciativa
za to prireditve je dala Slovenska šahovska
zveza. Tekma bo v skupinah in imajo k njej
pristop vsi šahisti, včlanjeni v šahovskih klubi-
h Ljubljane. Zmagovalci bodo nagrajeni s
knjižnimi in denarnimi nagradami. Naslov pr-
vaka si bo priboril zmagovalac v finalu, ki bo
tako naslednjega dne po tekamah v skupinah.
Ker je zanimanje za šahovsko igro sedaj v
Ljubljani na visku, se obeta zanimiva priredit-
ev z veliko udeležbo ljubljanskih šahistov.

Agilnost holandskih šahistov je sedaj sicer
manjša, toda še vedno velika. V teku letošnje-
ga leta so imeli že več manjših turnirjev, tako
da šahovski nivo na Holandskem ni padel. Iz
letošnjega turnirja v Haagu prinašamo danes
zanimivo partijo dveh holandskih mojstrov, v
kateri posebno napad belega zasluži pozornost.

Muldwijk — Prins.

1. Sg1—f3, d7—e5; 2. b2—b3 (beli igra s po-
tezo več sistem črne v damskoindijski obram-
bi. Tako je večkrat igral z uspehom Njemco-
vič) Le8—f3; 3. Le1—b2, e7—e6; 4. e2—e3, Sg8
—f6; 5. Lf1—e2, Lf8—d6; 6. 0—0, —0; 7. e2—e4,
d5×e4; 8. b3×e4, c7—c5; 9. Sb1—c3, Sb8—c6;
10. d2—d3 (beli je dosegel zelo ugodno pozicijo,
ker ima močen in gibčen centrum), Lf5—e4;
11. f5—g4; 12. Sf3—e1, Lg4×e2; 12. Dd1×e2,
a7—a6; 13. f2—f4 (s tem prične beli močan na-
pad na f liniji, ki je v zvezi s premočjo belega
v središču zelo nevaren), e6—e5; 14. f4—f5 (na
vse druge poteze bi se pozicija v središču od-
prlala in bi prišla na dan slabe strani besega
središča), Dd8—e7? (tukaj bi bilo na mestu
žrtvovati na e4 kmeta z idejo, pridobiti polje
e5 za črne figure. Po igri potezi beli napad
še bolj oživi); 15. Sc3—d3, Dd7—d8 (vzeti ni
bilo dobro, ker bi po c×d3 sledilo f5—f6! s sil-
nim napadom na črnega kralja); 16. Sg1—f3,

Umrla nam je po kratki bolezni, v 89. letu starosti, naša
ljubljena mamica, babica, prababica in tašča, gospa

ELIZABETA FLECK

hišna posestnica

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 9. de-
cembra 1940 ob 15, izpred hiše žalosti v Sevnici.

Sevnica, Loče, Mur. Sobota, Maribor, Leibnitz,
dne 7. decembra 1940.

Žalujoči:

Josip, Peter, Rezi por. Žmave, Ana por. Puntigam,
dr. Fric, otroci; Matilda roj. Müller, snaha; dr. Jakob
Žmave, profesor v pokoju, Hans Puntigam, poštni
direktor v pok., zeta, in ostali

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; fentovanijski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlin vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Naročite ing. Prezljive

preparate:

»Mikrotan« proti mišim, podganam in voluharju.
»Rusoline« proti šurkom in švabom.
»Puleline« proti bolham in stenicam.
»Mortomolj« proti moljem in drugemu mrčesu.
»Onisein« proti koščem (prašički) in ribicam.
»Anoline« proti lesnemu črvu.
»Meruline« proti hišni gobi.
»Negline« proti zunanji gnilobi krompirja, repe itd.
»Lepuzine« maža proti zajcu.
»Arbosan« drevesna maža za rane.
»Cepilno smolac« itd. itd.
v vseh ostalih primerih po predhodnem posvetu.
Vse preparate sestavljam samo po naročilu.
Poobl. agr. ing. PREZLJIV, specialist za rastlinske bolezni (fitopatolog), Ljubljana, Wolfova ulica 3, tel. 34-73, št. ček. rač. 13.382. Uradne ure od 8 do 12.

Službeiščejo

Perica

gre prati na dom. Sprejme tudi postrežbo za petek ali soboto. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 18729. a

Postrežnica

pridna in poštena, išče službo za ves dan za takoj ali s 15. dec. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18773. b

Dekle

išče službo h gospodinj v pomoč ali na boljše kmetijo. Kropar Marjeta, Jelica, št. 88.

Absolvent

dvorazredno trgovske šole v Celju, vešč tudi nemške stenografije, išče primerne zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18733.

Trgovska pomočnica

verzirana v mešani stroki, želi spremeniti službo. Gre tudi na deželo; nastop 1. januarja 1941 ali pozneje. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Mariljva 1339«. a

Žagar

poročen, z 11 letno prakso, išče zaposlitve na zalogi s 2 listoma, pri solidnem podjetju, kjer bi imel zraven tudi stanovanje. Nastop 1. januarja. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Mariljva 1339«. a

Krojaški pomočnik

za malo komado išče službo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 18635. a

Gospodična

s trgov. šolo, večša nemške stenografije, želi za stanovanje in hrano ali za kritje istega nameščenja v pisarni ali pri blagajni. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18747. a

Trgovski pomočnik

izkušen v trgovini mešanega blaga, želi spremeniti službo. Naslov pod šifro »Zanesljiv« v upravi. a

30 letno dekle

z dežele, z mešansko šolo, s kuharskim in šivilnim tečajem, išče primerno službo v gospodinjstvu ali v kakem zavodu. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 18812. a

Dekle

delavna in poštena, išče zaposlitve kot hišnica ali sobarica. Nastop s 15. decembra. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 18886. a

Dekle

z malo maturo in trgov. tečajem, išče službo v pisarni ali kot vzgojiteljica. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18885. a

Trgovski pomočnik

s 5 let službe v eni hiši, želi premeniti mesto. — Ponudbe na podr. »Slov.« v Celju pod »Mešana trgovina«. a

Šofer

mlad, trezen, zanesljiv - išče primerne službe. — Zmožen kavelja. Naslov v podrž. »Slovenca« v Celju pod št. 808.

Gospodična

18 letna, perfektna nemška, išče službo. — Ponudbe upravi »Slov.« P 18743. a

Pouk

Inštruktor išče mesto proti stanovanju in večerji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Višjesolec« št. 18861. (u)

Oblastv. koncesionirana

šoferska šola za poklicne šoferje in amaterje

I. Gaberšček

bivši komisar za šoferske izpite Kolodvorska ulica št. 43 Telefon 28-28.

Zasluzek

Za 10 din vam pošljem seznam 25 praktičnih predmetov, ki jih boste lahko izdelovali doma. Stalen zaslužek - tudi v teh kritičnih časih! Lindič, Ljubljana, p. predal 245-c.

Kdor želi priti do

lepega zaslužka z izdelovanjem raznih stalnih potrebščin, naj naroči naše navodilo s 155 najnovejšimi kemič. recepti in navodilom, kako se dobi pooblaščenje za delo. Cena 90 din po povzetju. Hemljak zavod, Pašičeva 84, dunavska banovina. z

Vajenci

Vajenka za trgovino, 16 letna, z dežele (štajerske), prosi za mesto. Ponudbe: Pečenko Albert, Vič, Tržaška 128. (v)

17-letno dekle

poštenih staršev, močna, delavljiva, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

Trgovski vajenec

s 5 razrednih osnovne šole, poštenih staršev, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

24-letno dekle

poštenih staršev, močna, delavljiva, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

Trgovski vajenec

s 5 razrednih osnovne šole, poštenih staršev, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

24-letno dekle

poštenih staršev, močna, delavljiva, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

Trgovski vajenec

s 5 razrednih osnovne šole, poštenih staršev, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

24-letno dekle

poštenih staršev, močna, delavljiva, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

Trgovski vajenec

s 5 razrednih osnovne šole, poštenih staršev, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

24-letno dekle

poštenih staršev, močna, delavljiva, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

Trgovski vajenec

s 5 razrednih osnovne šole, poštenih staršev, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

24-letno dekle

poštenih staršev, močna, delavljiva, se želi izučiti v trgovini. Romšak M., Gozd. p. Stahovica.

Vajenka

se želi izučiti za šiviljo. Naslov v upr. »Slov.« 18635.

Krojaškega vajenka

sprejem. Krojaštvo Kocjan, Dolenska cesta 23.

Učenko

za ročno voženje, sprejem. Ježek, Frančiškanska 8, Ljubljana. (v)

Službodobe

Drvarje in oglarje večjo partijo, sprejemmo takoj. — Ponudbe poslati na: Elektrožaga — Kocanje.

Frizerko

veščo vodno ondulacije, takoj sprejme Dimitrijevič. Novi Sad, Kralja Petra II, št. 13. b

Dekle

za kmečka dela iščem. Pokorn, Kapucinsko predmestje 11, p. Škofja Loka. b

Mlajšega uradnika

po možnosti vojašine prostega, išče industrijo, podjetje v Ljubljani. Ponudbe z navedbami o znanju jezika, dovršenih solah in z vsemi ostalimi potrebnimi podatki upravi »Slov.« pod značko »Mlajši uradnik« št. 18774. b

Organista-mežnarja

sprejme župni urad v Dobju, p. Slivnica pri Celju. Lahko takoj nastopi. b

Dva dobra tesarja

zmožna samostojnega dela iščem za takoj. Ponudbe po družnici »Slov.« v Trbovljah pod šifro »Tesar«. b

Krojaški pomočnik

dobi stalno mesto. — Krojaštvo Gašperšič, Kropa na Gorenjskem. b

Vrtnarskega pomočnika

za spec. dela, dobro situirana, poštenega, sprejemem 1. jan. 1941. Pismene ponudbe z zahtevo plaše, prepisal sprave in navedbo prakse je poslati upravi »Slov.« v Mariboru pod »Vrtnar 1342«. b

Samostojna perfektna kuharica

se išče za tovarniško kantino v Radečah pri Zidanem mostu. Ponudbe z referencami in zahtevki je poslati na tovarno »Bratje Platnik, papirnica, Zidan most. b

Jacquardna tkalnica

išče specialnega žakardnega mojstra

Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalna služba« št. 18454.

Postrežnica

mlajša tudi začetnica, od 8-2 popoldne, iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18884. b

Žensko

strogo pošteno, snažno, pridno, sprejemem za pomoč v gospodinjstvu od pol 11 do pol 3. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18976.

Služkinjo

snažna, spretna, zdrava, vajena vseh hišnih del v boljši hiši in kuhi, dobi s 15. decembrom dobro plačilo. Ponudbe v upravo »Slovenca« v Celju pod »Res znam« št. 18826. b

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

EMONA CAJ

Kot zajutrak naši deci se priporoča hranljivi in vitaminski vsebojuči »EMONA« cvetlični čaj, ki nudi tudi z dodatkom mleka zdravo in krepilno pijačo. Zahtevajte samo originalno pakovanje. V vseh trgovinah.

Proizvajalca: Lekarstvo Mr. BAHOVEC, Ljubljana

Služkinjo

ki je vajena kmečkega gospodarstva, sprejemem. Ponudbe na podrž. »Slovenca« Jesenice pod »Zmožna«. b

Lesni manipulant

dober prevzemalec trdega lesa, sposoben zaposlitve tudi v skladišču izdelkov, naj odda pismeno ponudbo trditi: B. Kolb, št. Vič nad Ljubljano. b

Dva mizar. pomočnika

takoj sprejemem. Pečenko Kranj, Stara cesta 12. b

Mlado dekle

z dežele za hišna dela, pripravno tudi pri kuhi, iščem. Ježek, Frančiškanska ulica 8, Ljubljana. b

Torbarskega pomočnika

zmožnega, z večletno prakso in energičnega sprejemmo kot predelavca za Gorenjsko. Nastop 1. jan. 1941. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožna« št. 18900. b

Knjigovodja

samostojen bilancist, dobi službo pri industrijskem podjetju. Ponudbe z navedbo referenc na upravo »Slovenca« po »Samostojen« št. 18893. b

Dva ključ. pomočnika

mlajša, neoznačena, stavbne stroke, sprejemem v delo. Strgulac Pavel, Gosposvetska cesta 13. b

Postrežnica

mlajša tudi začetnica, od 8-2 popoldne, iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18884. b

Žensko

strogo pošteno, snažno, pridno, sprejemem za pomoč v gospodinjstvu od pol 11 do pol 3. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18976.

Služkinjo

snažna, spretna, zdrava, vajena vseh hišnih del v boljši hiši in kuhi, dobi s 15. decembrom dobro plačilo. Ponudbe v upravo »Slovenca« v Celju pod »Res znam« št. 18826. b

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Hlapca

marljivega in poštenega sprejemem. Plača 350 din. Grad Thurn, Velenje.

Postrežnica

pošteno, vajeno pranja - sprejemem za dopolnje. Rožna dolina, C. V.-35.

Samostojno modistinjo

sprejme takoj Nožir in Vrečko, Slomškov trg 6, Maribor. b

Dekle

14-16 let za pospravljanje stanovanja in bufeta takoj sprejemem. Pisati: Kovač, Copena 10, Ljubljana. b

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Gospodična

trg. naobražena, začetnica iz dežele, dobi službo 15. decembra. Plača po dogovoru. Restavracija - trgovina Pleško, Šmihel, Novo mesto.

Klep. in inšt. pomočnika

samostojnega, resnega in poštenega, nujno potrebujem. Plača dobra, delo stalno. Šramek Franc - Cerkevna 6, Tržič. b

Za bombažno tkalnico

sprejemmo dve privlačni za osnovne valje, nadalje eno vdevalko in eno snovalko. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vestna 26« št. 18827. b

Služkinjo

snažna, spretna, zdrava, vajena vseh hišnih del v boljši hiši in kuhi, dobi s 15. decembrom dobro plačilo. Ponudbe v upravo »Slovenca« v Celju pod »Res znam« št. 18826. b

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Služkinjo

za hišna in vrtna dela - pridno in pošteno, sprejemem s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18950.

Kovaškega pomočnika

sprejemem. Šček, Lepi pot št. 1, Ljubljana. b

Kuharico

vajeno vseh gospodinjstvih del, iščem za takoj. Kanduser, trgovina, Mengoš.

Denar

Posojila daje Splošno kreditno društvo Ljubljana, Aleksandrova cesta 5. d

Kupuje — prodaja

Hranilne knjižice bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah BANČNO KOM. ZAVOD MARIBOR

20.000 din posojila

proti vknjižbi na nepremičnini na prvo mesto prosi zaseb. uradnik in posestnik. Cenf. ponudbe apr. »Slov.« pod »Sigurnost« 18797. d

Hranilne knjižice

vrednostne papirje stalno po najvišjih cenah in proti takojšnjemu plačilu

ZNIŽALI SMO CENE
DA VKLJUB DRAGINJI OMOGOČIMO NAKUP VSAKOMUR!
PRED NAKUPOM ZAHTEVAJTE NAŠO PONUDBO
OBRTNIKI, TRGOVCI IZ REDEN POPUST!

ŽIME POHITITE DOKLER TRAJA ZALOGA
NEVESTAM SAMO PRAKTIČNO DARILO!
„ŽIMA“, TYRŠEVA 37 LJUBLJANA

Posestva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani. Prešernova ulica 64, I. nadst. Telefon 44-20

Manjšo hišo

takoj kupim na Teznu pri Mariboru. Ponudbe upravi Slovenca Maribor pod »Dom štev. 1338«. p

Krasno posestvo

sadonosno, v bližini Celja in Vojnika, napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 18732. p

Hišo

z vpeljano mesarico in trg. lokatom prodam v Blokah, event. tudi na obroke. Pojasnila daje Paternost Fr., Nova vas pri Rakeku. p

Parcelo

prodam. Polzeve se izanaska cesta 24. (p)

Parcela 15.000 m²

napredaj v bližini št. Vida po 10 din. Polzeve se v upravi »Slov.« št. 18776. p

Parcelo napredaj

v št. Vidu in Vižmarjih. Polzevedbe: Vižmarje 78 (nasproti Mizarske zadruge). (p)

Zemljišče 5-10.000 m²

več parcel, po 6-8 din kv. m, 15 minut od Mengša, napredaj. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 18676. p

Vinograd

napredaj v Hmelovcu pri Mirni peči. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 18654. p

Tristanovansko hišo

z vrhom, na Vinici št. 63 pri Ormožu, prodam. Istotam prodaja Wertheim blagajna in fotografski aparat 13x18. — Več se polzeve pri lastniku Mikulžu, istotam. p

Izredna prilika

naložitve gotovine!

Prodaj — ali tudi zamenjam za trgovsko hišo v bližnjih mestih: 1. Večje arondirano, rentabilno posvetstvo z upeljano vinsko trgovino, renovirana obširna stanovanjska in gosp. poslopja, krasni sadonosniki in vinsko posodo. 2. Manjše posvetstvo z gostilniško obrtjo — ali brez. 3. Kompletno urejeno tovarno lesnih izdelkov, zraven lepa, obširna enonadstropna hiša, vrtni in drugi objekti — nadalje ca 600.000 kosov raznih obešalnikov za obleke. Vse leži v prijetnem romantičnem kraju Slovenije — pripravno tudi za letovišča. Pojasnila pri lastniku: Ivanu Vehovar, Koprivnica pri Rajhenburgu. (p)

Hišo

blizu Maribora, ob banovini, cesti, primerno za vsako trgovino ali obrt, event. tudi zemlji, poceni prodam. — Vprašati Maribor, Mejna ulica 40. p

Majhno posvetstvo

s hišico (2 nji, vrt) v industrijskem kraju prodam ali zamenjam za silčno kje na deželi. Pripravno za rudarje. Naslov in podrobnosti pove uprava »Slovenca« pod št. 18742. p

Stavbno parcelo 640 m²

v šempetarskem predmestju, prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 18841. p

Parcelo 1500 m²

v Ljubljani, prodam. Polzeve se v upravi »Slov.« pod št. 18833. (p)

Hišo

tri, odn. štiristanovansko, z velikim vrtom in zemljiščem za parcele — prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sončna lega« št. 18880. (p)

Hiše, parcele, posvetstva

kupite ali prodaste najkvalitetnejše v realitetni pisarni F. Pristavec, sodno zaprištetih izvedencev, Ljubljana, Gospodarska cesta 3, telefon 23-81. (p)

Kupim hišo

v Ljubljani ali okolici za 150-250.000. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sončna lega« št. 18891. p

Majhno parcelo

za zidavo visokoprtilne hiše, severni del Ljubljane, prodam. Vprašati: Podmliščakova 11. (p)

Hišo z restavracijo

in trgovskim lokalom, na novo adaptirano, moderno urejeno z 10 tujskimi sobami, gostilniškim prostorom, salonom, stanovanjem, vrtom in keglščem ter vsem inventarjem, — prodam po izredno nizki ceni. Interesenti pošljite svoje naslove na upravo »Slovenca« pod »Plačam polovico tako, ostalo pozneje« št. 18889. (p)

Srednjeveški gradič

v najboljšem stanju, prikladen za penzion, sanatorij, internat ali slično. Nahaja se v krasnem romantičnem kraju, blizu proge Celje-Maribor. Stoji iz krasne sobane dvorane, 40 sob in vseh gospodarskih poslopj ter mlina, žage, jezera s kopalščem, čolnov, ribolova, tenis igrišča, živega in mrtvega inventarja. Vse v najboljšem stanju. Površina preko 100 ha — park, gozdovi, njive in travniki, vse v enem kosu. Cena 2.000.000 din. — Prodaja agencija »Tržišče«, Zagreb, Gjorgijeva ul. 8-a. Telef. 23-069. (p)

Več parcel

ugodno napredaj. Vprašati Emonska 25. (p)

Stanovanjske hiše

donosne, nove, v Ljubljani 500 do 800.000 din. prodam. Emonska 25. (p)

Prodaj parcelo

v Mostah v bližini cerkve sv. Družine. Cena zelo ugodna, primerno tudi za zidavo dvojčka. Resne ponudbe pošljite upravi »Slovenca« pod »Vogalna« št. 18890. (p)

Kupim hišo

ne glede na donos, za Bežigradom ali v Šiški do cene 800.000 din. Popis in ceno in izmero zemljišča pošljite upravi »Slovenca« pod »Kupim za hčerko« št. 18888. (p)

Hišo, novejšo

v bližini centra, takoj kupim. Cena ni važna, glavno, da mi hiša ugađa. — Resne ponudbe pošljite v upravo »Slovenca« pod »Finančnik« št. 18887. (p)

Vinogradno posvetstvo

okolica Maribora, kupim. Ponudbe z navedbo obsega in cene na upravo »Slovenca« pod »Vinogradno posvetstvo« 18921. p

Hiša

4 sobe, klet in pritlikline ter 1 in tri četrt orala zemlje napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18951. (p)

Peki, trgovci — pozor!

Dvonnadstropna hiša, dve trgovini, 1 pekarija, več stanovanj, center Ljubljane, zaradi smrti ugodno napredaj. Cisti donos 8%. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »750.000 din« št. 18917. (p)

Hiša

z lepim vrtom, sadovnjakom, pri glavni cesti — primerno za frizerja ali drugo obrt, napredaj. Informacije daje: Grubelnik Andrej, Sv. Lovrenca na Pohorju. (p)

Najboljši radioaparati

Blaupunkt

Sachsenwerk I. t. d.

najugodnejše dobite pri

„Technik“ J. BANJAI

Ljubljana

Miklošičeva cesta 20

Velika izbira krasnih otroških vozikov, OLYMPIA pisalnih strojev, šivalnih strojev itd.

Prodaja tudi na obroke

Na Bledu

kupim manjšo vilo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Novejša« št. 18929. p

Zemljišče 5600 m²

v bližini Rakovnika, prodam po 14 din meter. — Telefon 45-56. p

Stavbna parcela

na periferiji mesta — ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 18927. (p)

Kmečko posvetstvo

od 100 do 110 tisoč din, z živim in mrtvim inventarjem kupim. Ponudbe z opisom poslati na: Suler Rajko, Sv. Marjeta, p. Rače pri Mariboru. (p)

Na javni dražbi

pri sodišču v Metliki bo prodana skoraj nova enonadstropna hiša z vrtom v Metliki št. 59, dne 11. decembra ob 8 zjutraj. — Cenilna vrednost 150.000, najnižji ponudek 100 tisoč din. p

Vnajem

ISCEJO:

Trgovino

z mešanim blagom, vpeljavno, z inventarjem in zalogo, vzamem v najem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobra kupčija« št. 18881. (n)

Umetni mlin

2 tonski, vzamem v najem. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Mlin 1343«. p

ODDAJO:

Kovačnico

oddam takoj v najem. Ponudbe: Zelnik, Gorlice št. 14, Golnik. n

Pečarijo

oddam v najem v Mengšu. Vprašati: Topole 16. (n)

Trgovski lokal

oddam s 1. februarja 1941. Pod Trnovo št. 2. Pojasnila daje hišnik. (n)

Njivo 7.400 m²

oddam v najem ob Tyrševi cesti. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Njiva« št. 18918. (n)

Mlin

dam v najem za 10 mesecev zastoj tistemu, ki mi ga popravi. Naslov v podr. »Slovenca« v Celju pod št. 801. p

Trgovsko hišo

z večjim lokalom in skladiščem ter z vsem inventarjem in k temu potrebnim stanovanjem z vrtom, v večjem industrijskem prometnem trgu na Stajerskem, oddam s 1. februarjem 1940 — event. tudi prodam. — Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju pod zn. »180«. (p)

Posestvo

10 oravov, oddam v popolno oskrbo. Plačilo delitev pri delu. — Ponudbe pod šifro »Okolica Poljčan« št. 1341 upr. »Slov.« v Mariboru. p

Stanovanja

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

s kopalnico, oddam. Sp. Šiška, Milčinskega št. 24. p

Dvosobno stanovanje

oddam na Izanski cesti št. 117. (p)

Dvosobno stanovanje

prostorno, in lepe poslovne prostore oddam. Ljubljana VII, Gasilska c. 3. p

Trisobno stanovanje

s pritliklami, v Celju — oddam s 1. januarjem v najem. Pojasnila se daje pri g. A. Papst v Celju, Vodnikova ul. 7-II. (n)

Dvosobno stanovanje

poceni oddam. Sitar — Stožice 135. (n)

Dvosobno stanovanje

oddam v novi hiši v Ilirski ulici. Polzeve se: Sv. Petra c. 83. (n)

Dvosobno stanovanje

s kabinetom in centralno kurjavo oddam mirni in čisti stranki. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Točen plačnik« št. 18913. (p)

ISCEJO:

Sobo

res separirano in mirno, opremljeno, isče dobro situiran gospod. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Center ali blizu« 18879. (n)

ODDAJO:

Sobo

prazno, s posebnim vhodom, oddam. Podjunska 25. (n)

Opremljeno sobo

oddam gospodu. Jegličeva št. 9. (s)

Sobo

z vso oskrbo oddam takoj. Glince, Cesta 9, št. 8. (s)

Lepo sončno sobo

oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18973. (s)

Sobo

eno ali dve, prazni, s posebnim vhodom oddam. — Dravska ul. 1. (s)

Opremljeno sobo

sončno, poseben vhod, oddam s 15. dec. — Naslov v upravi pod št. 18777. (s)

Razno

Gg. duhovnikom

se priporoča brivnica »Polance«, Kopitarjeva. (r)

Telefon 22-75

Tehnična pisarna in posvetovalnica v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 10

Ing. Otáhal Josip

poobl. gradbeni inženir se priporoča za vse v to stroko spadajoče posle. (r)

Gumbike, gumbje, plise,

monogrami, entel, azur fino in bitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Trajno ondulira

tr barva lase »Polance« v Kopitarjevi ulici. (r)

Postrežba

pomoč, usluga, solidno in diskretno — so vodilne smernice postrežne pisarne »Servis Biro«, Ljubljana, Sv. Petra c. 27-I, tel. 21-09. Plamenim naročilom priložite 10 din v znakmah. (r)

Za vaše lase

Preparate Anna Caillag! Ze 64 let sijajnega uspeha po vsem svetu. Garniture za odstranjevanje prhuta, sprečevanje izpadanja in za novo okrepitveno rast las din 85.-, 125.-, 200.- in 300.-. Pošilja Jugoslovansko zastopstvo Laboratorium Aurora (Si), Novi Sad. (r)

OKAMA MAZIL

Is zdravilnih zelišč — Čudovit uspeh pri ranah, opeklinah, ožuljenih — volku — turih in vnetih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hkratnih natečenju, za razpoke prane bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah. (r)

Zapestnice

proti revmatizmu in protinu, uspešno preizkušene, se dajo po ugodni ceni. Zaloga v Ciril-Metodovi ulici 19 pri go. Šumel od 14 dalje. (s)

Novi naslov:

Frančiškanska ul. 3. Telefon 45-13

Dobro ohranjene

in uporabne predmete, katere želite prodati, ponudite vedno najprej pri tvrdki »ABC«, Ljubljana, Medvedova c. 8 (poleg kolodvora Šiška). (k)

Kupujte pri naših inserentih!

(Pohišstvo)

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregoričeva ulica št. 5 (pri Gradšču). (k)

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik Ljubljana, Mostni trg 13

Spalnico

moderno izdelano, plekano na orehovo korenino, poceni prodam. Jože Kunčič, mizarstvo, Podgora št. 6, št. Vid nad Ljubljano. (s)

Izivali

Žive srne

kupuje K. Klimek, Krupčeva 81, Zagreb. (s)

»Božiček«!

Krasne foxterriere, ostrodiške, 5 mesecev stare, z rodovnikom, z 49 odlikovanji, proda M. Detiček, Karlovac. (s)

Konjička-ponija

prodaj za 2000 din. — Dokl Jožeta, Ruše 66. (s)

Psi, nemški bokserji

Graščina Bizeljsko pod Sv. Gorami ima prvovrstne nemške pse bokserje od premiranih staršev — oče državni prvak, napredaj. Vprašati pri gornjem naslovu. (s)

Alphonse Daudet:

112

Jakec

Prevedel Fišer Frane

Prijatelj je vstal, vzela svoje kladivo in predpasnik, nekaj zajecel, mogoče je prosil ali se oproščal, pogledal obupno na akcečo se juho in odšel ponižno kot pes v brolu, v katere mje Belizar spal, preden se je poročil. Pijanček ni bil hudoben in pod njegovo razmršeno, gosto in grdo brado se je skrival slaboten in pokvarjen otroški obraz.

Ko je odšel, je krošnjar iztegnil svoje debele, dobrodušne ustnice in dejal:

»Oh; daj no; Kljub temu mu daj nekoliko juhe.«

»Oh! saj vem... Ko bi tebe poslušala...«

»Samo tokrat še... Le daj mi!«

Zena se je še obotavljala in se mrdnila kot tiste žene nižjih plasti, ki imajo moke, ki lenarijo, same pa celajo od jutra do večera. Kot običajno je tudi tokrat popustila in Belizar je zmagovalno odnesel krožnik juhe Prijatelju v kraj. Vrnil se je ves ganjen.

»No! Kaj je dejal?«

Glasba

IZDELOVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS
LJUBLJANA
TYRŠEVA C. 35
ZAHTEVAJTE CENIK

Nov gramofon

korček z 28 ploščami, močan, čist glas, avtomatično ustavljanje, napredna za polovico ceno. Kavčič, Studenci 23, p. D. M. Polje. 1

Citre

koncertne, rabljene, v dobrem stanju, prodam. — Ivan Kiferle, Ljubljana, Cesta 29 okt. št. 5. (g)

KLAVIRJI

pianini, harmoniji:

STEINWAY & SONS, BLOTHNER, BÖSENDORFER, FÖRSTER, HÖLZL, BECHSTEIN so nesporno najboljši fabrikanti na svetu.

Dobite jih le pri trditki **ALFONZ BREZNIK** Ljubljana Aleksandrova cesta 7. Majhni obroki, nizka izposojevalnina. Tudi preigrani klavirji na zalogi. Istotam velika izbira vseh glasbil, muzikalij in strun.

Citrašem

prilporeča za božične nabožne pesmi Ivan Kiferle, Ljubljana, Cesta 29, okt. št. 5. (g)

Nov klarinet ES

znamke Kohler in čelo bas polovičen, prodam. Šušteršič, Zg. Bitnje 96, pri Kranju. (g)

STROJI

Lokomobil

25 ks, 10 atmosfer, prevozno, stolarski stroj za okroglo droge in avtomatični stroj za brušenje tračnih zag, vse brezhibno, prodam, Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Stroj« št. 18857.

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke!

Ivan Legat
Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 80

STROJNO PODJETJE
ING. BORŠTNAR
LJUBLJANA, SV. JERNEJA ST. 18
IZDELUJE
VODNE TURBINE
ZAGRE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD.

Električni motor

1/2—1/4 ks, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe je poslati na Perme Ludvik, Cesta v mestni log 15, Ljubljana.

Polnojarmenik

in parni stroj 75—90 ks za žago, kupim. »Stucarje«, cirkularje in transmissije kupujem. Ponudbe na Mestrovic 1, eksport drv, Zagreb, Zrinjevac 15.

Radio

Radio-aparat

dobro ohranjen, 3 ali 4 ceven, kupim. Ponudbe na K. S. Ljubljana, Zarnikova 9-II, levo.

Radio aparati

Tefag, Graec zelo ugodno, tudi na obroke. Rabljeni aparati vedno na zalogi Nova trgovina — Tyrševa 36, nasproti Gospodarske zveze.

Radio aparat

»Mendes«, 4 + 1 ceveni — popolnoma nov, prodam za 3000 din. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18905.

Kupimo

Registrirno blagajno in Berkel vago, dobro ohranjeno, kupim. Slamič, Gosposvetska cesta 6, k

Srebro, drage kamne

in vsakovrstne **zlato kupuje** po najvišjih cenah **Jos. Eberle, Ljubljana Tyrševa 2** (balaša hotela »Slon«)

Pločevinaste bobne

(sode) kupuje Jos. Reich, tov. kem. izdelkov, Maribor, Tezno.

Ovseno slamo

prvovrstno, zdravo 100—200 stotov kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« v Celju pod »Slama« 18740.

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah **CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 8**

Kupujemo

stare strojne in komerčorne litino, baker, aluminij, mesing itd. po najvišjih dnevnih cenah. »Zvon«, livarska kom. družba, št. Vid nad Ljubljano.

Venecijanko

dobro ohranjeno, ali posamezne dele, kupim. Naslov v uprvi »Slov.« št. 18789.

Avtomatsko tehtnico

Berkel, Cito ali Dayton, že rabljeno, dobro ohranjeno, do 20 kg, z navedbo cene in znamke kupim takoj. Ivan Štefančič, št. Vid nad Ljubljano.

Božična drevesca

3—4000 kupim takoj na Dolenjskem. Zakelj Ant. Gosposvetska 13, trgovina. Sporočite naslov in ceno.

VERITAS GENERALNO ZASTOPSTVO
IN SKLADIŠČE

Anton Bremec
Celje

Iščete se zastopniki

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BESPLATNI CENIK

Vsakovrstno zlato
briljante in srebro
kupi po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Franciškanska ulica 3.

Vse vrste stare cunje
krojaške odpadke, stare krojaške volne, kupujem in plačam najdražje. A. Grebenc, Tyrševa c. 36 (dvorišče).

Vreče

stirane, razparane strojno zakrpan najceneje ter predelavam iz jute vreče ali bale. A. Grebenc, Tyrševa 36, dvorišče. (k)

Storo zlato, zlato zobovje in srebrne kronke kupujem po najvišjih cenah **A. KAJFER** trgovina s urami in slatinicami, precizna delavnica za popravila vsakovrstnih ur Ljubljana, Miklošičeva 14

Cunje

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčje volne, govejo dlako (arovec) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska št. 6.

Jesenove hlode od 18 cm naprej ponudite na B. Kolb, št. Vid nad Ljubljano. (k)

Pletilne in šivalne stroje za pletenine, tudi neuporabne, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Stroj« 13514. (k)

Bukove hlode

in lesno ogije, vagonke količine, kupimo proti takojšnjemu plačilu. — Ponudbe poslati na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Eksport«.

Pozor!

Iščem stalnega dobavitelja surovega čajnega masla za več let! V ponudbi navesti ceno in približni kvantum razpoložljivega blaga na upravo »Slovenca« pod »Takoj« št. 18818. (k)

Ali ste že naročili na Slovenca?

Vsak naročnik zavarovan

Vsakovrstne odpadke
papirja in cunj kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah

B. Železnik
trgov. vseh vrst surovin Maribor - Pobrežje, Cankarjeva 16. Nakupovalnica: Kopaljska ulica. Telef. 27-43.

Prodamo

Najugodnejši nakup moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Ovčja kožuhovina

jagencove in ovčje kože dobite v vsaki količini najceneje pri Ivanu Babniku, Dobrunje pri Ljubljani. (l)

Cvetje in jajca

vedno v zalogi pri Baloh, Kolodvorska št. 18, dvorišče, telefon 39-68.

Perzijska preproga

antlena, je napredaj. Novi trg 4, Ljubljana. (l)

Pol vagona oreh. hlodov

ozir. korenin, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18791. (l)

Več šivalnih strojev

(konkurnega nakupa) prvovrstnih znamk, z 20 letno garancijo, je poceni napredaj pri »Prometu«, Ljubljana, nasproti Križan. cerkve. Tudi ob nedeljah dopoldne na ogled. (l)

Železno peč

prodam. Franja Hudales, Kopaljska 4. (l)

Mlekarna

ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18819. (l)

Industrijske smokve

vedno v zalogi po najnižji dnevni ceni pri tv. Ivan Pielick, Ljubljana, Lingarjeva ul. 1, knezoškofijska palača. (l)

Mlekarno

prodam zaradi preselitve. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Center« 18869.

Pult

dolžina 3 m s pločevinasto ploščo, nastavkom in stelažo, ugodno prodam. Pripravno za mlekarno, ali vinotoč. A. Grebenc, Tyrševa 36 (dvorišče). (l)

„VELEBIT“
otroški vozički
ZAGREB, Ilica št. 55

Najnovejši model, najnižje cene v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino. Prevoz in omot se ne računa. — Cenik s slikami brezplačno. — Izrežite oglas naslova.

Trgovci!

Dokler je še prilika se založite s celimi

orehi in medom

Dobite v **Medarni** Ljubljana, Židovska ul. 6

Zimska jabolka in krompir ima na zalogi Trg. posl. Kmetij. družbe Novi trg 3

Dve peti

iz litiga zeleza, pripravne za delavnico ali skladišče, prodam. Toman — Resljeva cesta 30. (l)

Fige

za žganjekuho po najnižji ceni oddaja trdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07. (l)

Manus-volno

kompletni material za tri krasne perzijske preproge, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18864. (l)

Traverze

dobro ohranjene I. profil 8 cm, ugodno prodam. — Bidovec, Celovška cesta št. 72. (l)

Šivalni stroji

tudi krojaški cik-cak v veliki izbiri, rabljeni zelo ugodno pri Nova trgovina, Tyrševa cesta 36, nasproti Gospodar. zveze. (l)

Velik pisalni stroj

brezhiben, znamke »Remington«, novejša tipa — poceni takoj prodam. — Kovačič, Ljubljana, Cigaletova 11. (l)

Obleko

za 10—12 letnega dečka in zimsko suknjo prodam. Zrinjskega 17. (l)

Kupujte pri naših inserentih

Štedilnik

železen, lit. prodam. Litijska c. 11, Stepanja vas.

Več novih skobelnikov

prodam. Mušič, Mongeš št. 92.

Petico - gašperček

in dinamoproda Miklič, Vilharjeva 27.

Otroško posteljo

prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18972.

Kožuh

(bizonov hrbet) tričetrtinski, in srebrno llesco, ugodno prodam. Vse izbojno ohranjeno. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kožuh« št. 18941.

Sobno steno

2 m široko in 2,55 m visoko, dvojno, z dvojnimi vrati, vso zastekleno z ledenim steklom, odlična izdelava, prodam. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Sobna stena« št. 18942.

Štedilnik »Triumph«

dobro ohranjen, kuhinjska kredenca in drugo pohištvo napredaj. — Poizve se: Slomškova 7-II. layo, v sredo, četrtek in petek od 14—15.

Hišno gasilstvo

kot predpisano opremimo — najprimernejša vstavljiva ročna brizgalnica — uporabna tudi za škropljenje vrtoč itd. Komad 620 din. Tovarna »Lutz« Rupena, Ljubljana-Siška, telef. 82-52.

Šivalni stroji »Anker«

za gospodinje, šivilje — krojače in čevljarje — tudi cikcak z dvema iglama ter Central bobbin — nove in rabljene, z 20-letnim jamstvom, prodaja »Triglava«, Resljeva 16. (l)

Poročne prstane

ure, verišče, uhane, kakor tudi očala — kupite zelo ugodno pri Josipu Janku, urarju v Kamniku, šutna, nasproti farne cerkve. Podružnica v Mariboru, Jurčičeva 8. (l)

Dražba lesa

šumska uprava razlaščenih gozdov v Kočevju bo prodala na javni dražbi dne 23. decembra 1940: 580 plm izdelanih jelovih hlodov iz revirja Travnik in 1750 prj bukovič drv na prju iz revirjev Travnik in Podstenica. Pojasnila, pogoji in tiškovine so na razpolago pri šumski upravi razlaščenih gozdov v Kočevju in pri gozdarjih v Podstenicah in na Travniku.

TELEFUNKEN

radio aparati, TELEFUNKEN električni gramofoni, TELEFUNKEN gramofonske plošče uživajo po vsem svetu sloves tehnične in glasbene dovršenosti. Ako nameravate nabaviti nov radio aparat, si prej zagotovo ogledite in poslušajte najnovejše TELEFUNKEN aparate z novimi jeklenimi cevkami »harmonične serije«. — Vsak zastopnik TELEFUNKEN aparatov vam jih bo z veseljem in brezobvezno pokazal.

V Ljubljani, RADIO' d. z o. z., Miklošičeva 7
v Mariboru Radio Starke!, Trg Svobode 6

Brezplačne prospekte radio aparatov, gramofonov in plošč pošilja:

Jugoslavenko Siemens a. d.

odsek za slab tok
Beograd, pošt. pr. 243

Pokromanje, poniklanje in splošne galvanizacije, kakor tudi brušenje specialnih nožev in bolniških instrumentov ter drugih predmetov prevzame in izvrši za takojšnjo dobavo Prvi jugosl. zavod za pokromanje in poniklanje

Vid Aberšek
Ljubljana — Krakovski nasip št. 26

Naša dobra, preskrbna, zlata mamica, gospa

JOSIPINA BOLJKA
soproga žel. uradnika v pok.

nas je danes, vdano pripravljena za večnost, v 53. letu življenja, za vedno zapustila.

K večnemu počitku k Sv. Križu jo bomo spremili v ponedeljek dne 9. t. m. ob 2 popoldne iz Šiške, Kettejeva 3. Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1940.

Peter, soprog;
Štefanija, dr. Olga, hčerki; Peter, sinček in ostali sorodniki

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znanecim in prijateljem, da je na predpaznik Brezmadežnega Spočetja Device Marije Vsmogočni poklical k Sebi po večno plačilo Svojo zvesto služabnico in našo ljubo mamo

Marijo vd. Bratuž
roj. Černigoj

prevideno s sv. zakramenti in potolaženo s posebnim blagoslovom svetega očeta. — Našo ljubo, zlato, dobro mamico bomo ohranili v nevenljivem spominu in molili za pokoj njene duše.

Gorica, Ljubljana, Slov. Konjice, dne 7. decembra 1940.

Globoko žalujoči sinovi Rudolf, Marij, Francei in družine

V globoki žalosti naznanjam prežalostno vest, da me je dne 5. decembra 1940 za vedno zapustil moj ljubljani mož

JANEZ JEROMEN
strojevodski kandidat

v starosti 32 let, kot nesrečna žrtev svojega poklica pri železniški nesreči na progi Sevnica—Blanca.

Njegovi zemeljski ostanki bodo prepeljani na pokopališče v Stožice pri Ljubljani. Ura in dan pogreba bo naknadno objavljen.

Maribor, Stožice, dne 7. decembra 1940.

Globoko žalujoča soproga Ivanka

Dotrpel je naš nadvse ljubljani soprog, sin, brat, stric in svak, gospod

Ernest Paulin

prokurist in bivši poslovođa tovarne Ivan Šiška

Dragega pokojnika bomo prepeljali v nedeljo, dne 8. t. m. dopoldne iz Škofje Loke v Ljubljano, kjer ga bomo isti dan ob 4 popoldne spremili na njegovi poslednji poti z Zal — iz kapele sv. Andreja — na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Škofja Loka, Straža, dne 7. decembra 1940.

Globoko žalujoči: Fanika, soproga in ostalo sorodstvo.

Za božična darila

priporoča
KRAVOS IVAN
Maribor, Aleksandrova c. 13, tel. 22-07

Najboljša dalmatinska vina

kupite najcenejše direktno pri vinogradnikih,
Informacije daje: Stefan Kuničič - Starigrad-Dol
(O. Hvar), Dalmacija.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU!

Posteljno perje

Po Din 12—, kemično čiščeno Din 14—
Perje od puranov, čehano po Din 29—
Čehano in kemično čiščeno 39—
Na roko čehano in kemično čiščeno 60—
Mešano gosje, čehano 65—
Pol puh, beli 150—
Sivi gosji puh Din 120—, prima 195—
Beli gosji puh 175—, 240—, 280—, labud puh 360—
Vzorce brezplačno dobite pri
samo Glavni trg 24, Maribor

LUNA

Pohištvo za Božič 1940

čipkaste zavese, svilene odeje, žimnaste
in afrik madrace, kauče in otomane ter
po naročilu vsakovrstno pohištvo pri
E. ZELENKA, MARIBOR
ULICA 10. OKTOBRA štev. 5

Razglas

Izrebane številke loterije krajevnega šolskega odbora v Lokavcu:

Štev.: 3708	2826	879	3213	2985	2558	2900
2242	4410	4770	2325	1187	2056	4724
3657	2093	907	3035	2006	3620	4759
2389	3003	4957	4703	1717	3022	1772
1978	828	2479	5007	2497	1091	2209
2281	3691	1440	4902	1457	2638	1082
2137	4592	4242	3385	1693	4489	2428
3661	1155	5217	2878	2563	4575	4652
2127	5218	3348	2544	2025	4984	3312
4567	1256	825	3900	1597	4953	4523
998	1360	3980	3079	2243	3550	2908
1914	3861	3379.				

Dobitki so dvigljivi do 2. II. 1941. Po 2. II. zapadejo v last odbora.

Lepe knjižne nagrade!

Vsakdo, ki kupi iz Cirilove knjižnice knjige Karl May in druge knjige, dobi za vsakih polnih 50 din kupon s številko, s katero se udeležijo nagradnega žrebanja z dobitki v vrednosti po 2000, 1000, 500 din in mnogimi drugimi nagradami. Pišite takoj po seznam in načrt nagradnega žrebanja

Tiskarni sv. Cirila Maribor

Primeren dar za Božič je knjiga: Kartuzijani in Kartuzija Pleterje

ki nam odkriva pogled v nepoznani svet, s 106 slikami, v bakrotisku na najfinešem šamoa papirju. Cena 40 din; za dijake in prosvetne knjižnice 20 din. Naročuje se KARTUZIJA PLETERJE, p. St. Jernej Dravska banovina

Samostojnega uradnika

za pisarniško in zunanjo službo in

korespondenta (-injo)

steno-daktilograf(a)injo, ki perfektno obvlada srbohrvaščino in nemščino, arijskega porekla, išče za takojšen nastop vodeče podjetje v Beogradu. Obširne ponudbe s curriculum vitae na poštni uredal 626, Beograd.

Dekoracija!
Montiranje zastorov!
Franc Jager
tapetništvo
Ljubljana
Sv. Petra cesta 17
Telefon 20-43

Zaloga najmodernejših
Couch-zof, otoman, vseh vrst foteljev in žimnic.
V zalogi vedno žima, gradi za modroce ter blago za prevleko pohištva.
Konkurenčne cene! Solidna izdelava!

Prostovoljna dražba nepremičnin

Na predlog dedičev Sikošek Jožeta in njegovega sina Sikošek Jožeta v Kresnikah 19, je sodišče dovolilo prostovoljno javno dražbo posestva vl. št. 22. k. o. Kresnike, to je hiše št. 19 v Kresnikah (gostilna), gospodarska poslopja in velikega vrta sadonosnika.

Dražba bo dne 20. decembra 1940 ob 9 dopoldne

v pisarni Burger Franceta, javnega notarja v Celju in je tam dobiti vsa pojasnila.

Burger France
javni notar kot sodni komisar.

Inserirajte v „Slovincu“!

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

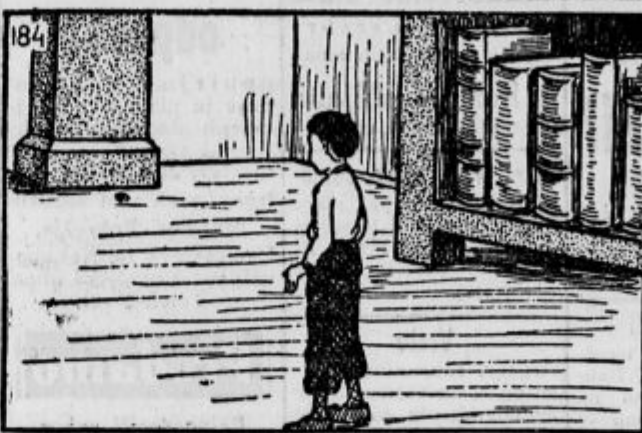
NAŠA ŽIMA JE HIGIJENSKO OČIŠČENA IN STERILIZIRANA NA PARI 115°C, NE DIŠI, JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(183) Ker je komornik pozabil zapreti vrata za seboj, je bilo Mihcu lahko priti v sobo. »Ce tu ne najdem listin, potem jih nikjer ne bom,« si je mislil.

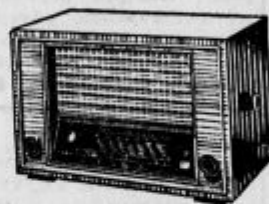

(184) Stvar seveda ne bo lahka, ker soba je velika in pohištvo številno. Vendar hoče Mihec vse pretakniti, da bi našel tiste nesrečne listine.

Diplomiranega elektrotehnika

išče **Elektrarna Fala d. d.** za svoj obrat v elektrarni na Fali. Prednost imajo interese, ki imajo nekaj let prakse v kaki večji elektrarni ali sličnem strojnem obratu in ki so poročeni. Nastop po možnosti že s 1. I. 1941. Ponudbe z navedbo izobrazbe in prakse je poslati na ELEKTRARNA FALA d. d. Maribor, Vrazova 2.

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Saba Radio

Preciznost in kvaliteta
Sodobni aparat z najpopolnejšim glasom!
Generalno zastopstvo in skladišče

Radio Bremec — Celje

Zastopniki: I. C. Kotar, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13
Radio Luški, Maribor, Koroška cesta 11
Radio Zupan, Mojstrana
Edvard Fischbacher, Trbovlje

Zahvala

Vsem, ki so spremili našega nepozabnega pokojnika, gospoda

arh. Ivana Mathiana

na njegovi zadnji poti, vsem, ki so darovali krasno cvetje, izrekli ustmeno ali pismeno tolažilno sožalje, naša najiskrenejša zahvala.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1940.

Globoko žalujoči ostali

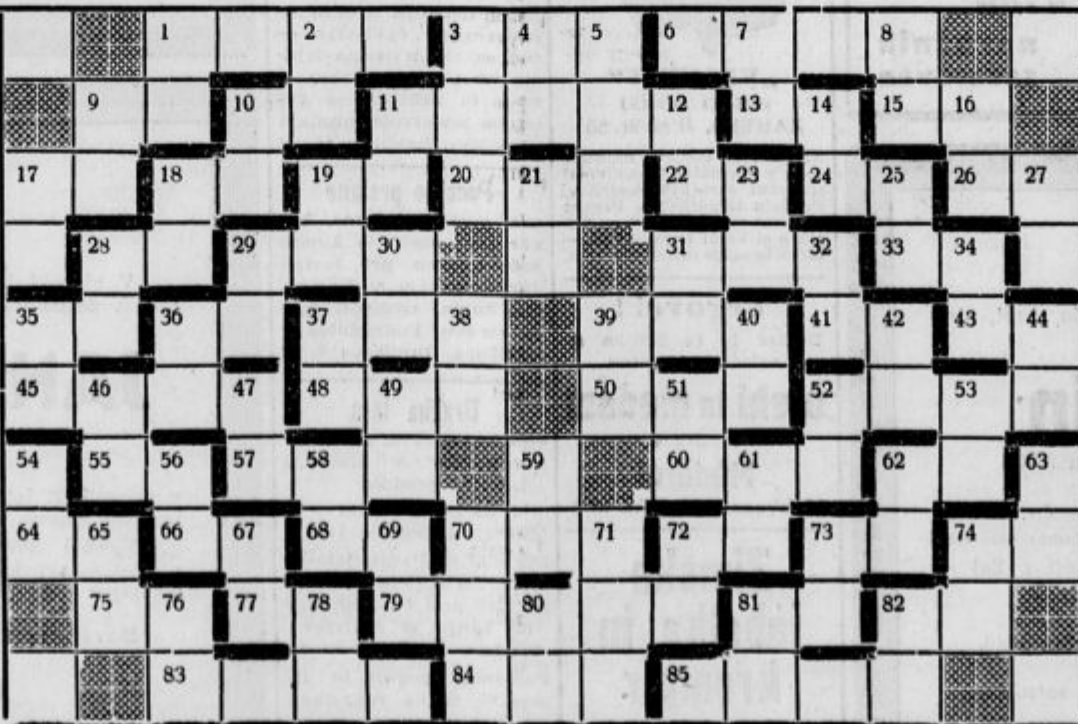
Zlogovna križanka

Vstavi v vsak prostorček po dve črki (zlog)!
Vodoravno: 1. Jugoslovansko mesto. 3. Lepota, nežnost. 6. pogosta bolezen, ki se javlja pri starejših ljudeh. 9. Nočna ptica. 10. Del poslopja. 11. Vztrajno prositi. 13. Kajenje. 15. Drug izraz za očeta. 17. Vrtna greda. 18. Sodobna kraljica. 19. Tekoča voda, slov. mesto. 20. Pravimo, da je železna srajca. 22. Rahel veter. 24. Ljudska vprašalnica. 26. Znak na igralni karti. 28. Plazilka. 29. Prikazen, osebnost. 31. Hrvaška reka. 33. Vrsta človekovega premikanja. 35. Majhno okence. 36. Druga beseda za temelj, pod. 37. Srednjeveška judovska mistika. 39. Lastnost telesa, predmeta brez obleke, pokrivala. 41. Visoka gospa. 43. Vzpetina. 45. Azijsko plemo. 48. Država v Srednji Ameriki. 50. Igralna krogla pri igri na prostem. 52. Davek, pristojbina, ki jo je treba plačati pri raznih shranjenih, nedvigljivih predmetih. 55. Trop ptic. 57. Majhen prostor, sobica v gledališču, kopalnici itd. 60. Del oblata. 62. Razvojna stopnja nekaterih živali. 64. Časovni presledek. 66. Mažarska reka, tudi upotreba. 68. Vrsta, oblika kuhanega krompirja. 70. Fizično poravnavanje storjenih grehov. 72. Dolžnost vsakega katoličana. 73. Vzgojevališče. 74. Poljedelsko orodje. 75. Kratko moško krstno ime. 77. Špansko-portugalska reka. 79. Zmešnjava, zapletenost. 81. Brezpravno ljudstvo. 82. Orožje nekaterih žuželk. 83. Osvežilna in zdrava sadna pijača. 84. Drugo ime za up. Pokrajina v Palestini.

Navpično: 1. Slovenska reka. 2. Vrata sporta. 3. Žensko krstno ime. 4. Sloviti kopaliski otok pri Benetkah. 5. Kot pri 11. vod. 7. Utežna enota (krajši izraz). 8. Cunja 9. Doprsni kip. 10. Znanost. 11. Najvažnejše hranilo. 12. Drevo in vojvodinska reka. 14. Krajše ime za Jakoba. 16. Reka v Savinjski dolini. 17. Ena od obeh rok. 18. Deževje, vodenost. 19. Hranjenje, vzgojevanje. 21. Napravi človeka sposobnega izurjenega. 23. Vodna oblika; denarna enota. 25. Ne sodo število, temveč... 27. Del človeškega telesa. 28. Kraj prvega čudeža. 29. Oblika drže, drža. 30. Nastavljena past.

mamilo. 31. Najbolj razširjeno prevozno sredstvo. 32. Up. 34. Oseba iz Šekspirjeve tragedije »Othello«. 35. Dolg madež, znamenje. 36. Besedica, s katero izrazimo verjetnost, domnevo. 37. Pokrivalo. 38. Tibetanska, kozi podobna žival. 39. Gozdni sadež. 40. Jezero v Abesiniji. 42. Mazilo. 44. Del človeškega telesa. 46. Svojljni zaimek ženskega spola. 47. Okras, kinč. 49. Emil Zolajeva povest. 51. Hrvaška gorata in slabo rodovitna pokrajina. 52. Druga beseda za prižnico. 53. Vodna žival. 54. Znano

jim je, poučen! so. 56. Izraz pri tehtanju. 58. Skavtsko geslo. 59. Vprašalnica po načinu 61. Domača perutnina. 62. Kožni izpuščaj, vzboklina. 63. Množica (tujka). 65. Nevestina oprema. 67. Čevlarski industrialec. 69. Pravijo, rečejo. 70. Domača oblika ženskega imena. 71. Lov, pobiranje, čiščenje. 72. Del drevesa. 73. Ptica. 74. Prevozno sredstvo. 76. Ne gori, temveč... 79. Svetopisemski prerok. 80. Prihodnjik. 81. Del človeškega telesa. 82. Zelja po pijači.

Rešitev »Križanke« od dne 1. decembra 1940

Vodoravno: 1. Potovalce. — 9. Miha Ma-leš. — 17. Una. — Rega. — 19. Vera. — 21. Oton. — 22. Ali. — 23. La. — 24. Rana. — 25. Mikene. — 27. Anton. — 29. Ab. — 30. Veda. — 31. Kuta. — 32. Niti. — 34. Oder. — 36. Lisa. — 37. Baker. — 38. Atena. — 40. Azur. — 42. Ara. — 43. Poraz. — 44. Aroma. — 45. Ata.
Navpično: 1. Pult. — 2. Ona. — 3. Ta. — 4. Orada. — 5. Vena. — 6. Aga. — 7. La. — 8. Cekar. — 9. Mrena. — 10. Ho. — Ho. — 11. Ata. — 12. Moto. — 13. Anoda. — 14. La. — 15. Ela. — 16. Šiba. — 19. Vitez. — 20. Anita. — 24. Resa. — 25. Muha. — 26. Eter. — 28. Meža. — 30. Vir. — 31. Kar. — 33. Ino. — 35. Rut. — 36. La. — 37. Bo. — 39. A. M. — 41. Ra.

Zlogovnica

Sestavi iz zlogov: a, am, at, bl, di, go, ja, jo, las, me, me, na, no, o, per, re, rač, rob, rok, š, tal, zi besede sledečega pomena:

nasprotje od ozek —
tuja beseda za kovino —
pozdrav —
avtor novega »Desetega brata« —
nalašč —
gorovje v Severni Afriki —
azijska puščava —
poljedelec —
pokrajina na Koroškem —
enota električnega toka.

Prve črke dobljenih besed povedo goro in božjo pot pri Ljubljani, zadnje črke mesarskega obrtnika.

Rešitev nedeljske križanke:

Rodovnik — Emir — Kelti — Lemež — Aku-stika — Manon — Nepomuk — Anatolija —
Prve črke: Reklama — zadnje: Križanka.